

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Svandrlík_Miloslav-Nemravna_divka_na_vdavani.PDB

PDB Name: Svandrlík_Miloslav-Nemravna_div
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 26.6.2005
Modification Date: 26.6.2005
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Nemravná dívka na vdávání

Miloslav Švandrlík

*to .pdb by amz 2005

1. NEATRAKTIVNÍ ŽENICH

„Válka je krásná, vznešená věc, ale člověk při ní snadno nastydne,“ pravil zadumaně markrabě francký Ota Bílý. „Mně se to stává častěji než při lovu kachen. Přitom rýma a kašel jsou choroby vhodné leda pro sedláky. Nebudeš tomu, příteli, věřit, ale záněty horních cest dýchacích mi obvykle pokazí opravdovou radost z vojenského vítězství. Vážná poranění dovede chrabrého vojevůdce utajit. Když jsme pronásledovali prchajícího nepřítele v dunajské kotlině, zlomil si můj kůň při prudkém cvalu nohu. Spadl jsem a nešťastnou náhodou prudce dosedl na kolík vyčnívající ze země. Utrpěl jsem tehdy velice nepříjemné zranění, ale při návratu do rodného města, které mě nadšeně vítalo, jsem se dovedl opanovat. Silou vůle jsem potlačil příšernou bolest. Ačkoliv mi bylo v sedle bujného oře, jako bych seděl na rozžhaveném roštu, usmíval jsem se a otcovsky kynul jásajícím davům. Triumfální příjezd nebyl ničím pokažen, snad jen tím, že má sestra měla opět nového milence a biskup ji předpovídal muka pekelná toho nejtěžšího kalibru. Ne že bych jí je snad nepřál, ale přece jen si myslím, že takové banální problémy, jako je morální profil vznešené Jitky, by nemusely být připomínány při obzvláště důstojných a především státotvorných oslavách. Velmož se z vítězné bitvy nevrací každý den, a není tudíž nutné ani potřebné ztrpčovat mu chvíle zasloužené slávy nějakými bezvýznamnými rodinnými skandály! Ale jak už jsem podotkl, rýma a kašel jsou daleko horšími nepřáteli vznešenosti než cokoli jiného. Chrabrý vladař pokoří barbarského nepřítele a nastydne! Místo ušlechtilé řezaného nosu má najednou šerednou červenou bambuli, která ho v jednom kuse nutí do kýchání, smrkání a podobných nepříjemností. Pokořil samotného ďábla, svou nohu slavně položil na šíji pohanovu, a přitom chrchlá jako kocour na kře. S tím se v žádném případě nedovedu smířit!“ Arnold Ucho pozorně naslouchal a jen zcela nepatrně se usmíval. Byl to úsměv chápavý, laskavý i přátelský, ale zároveň i přiměřeně uctivý. Úsměv, kterým si Ucho dovedl získat důvěru nejen markraběte. Však také vliv a úspěchy společníka Oty Bílého byly podmíněny především jeho uměním působit na mocné tohoto světa mimořádně sympatickým dojmem.

Arnold Ucho byl prý dvorským levobočkem a vlastně tedy Otovým bratrem. Šuškal se to o něm, ale on sám takové domněnky nikdy ani v náznaku nepotvrdil. Jeho mládí bylo zastřeno rouškou tajemství. Vědělo se jen, že byl vychován v kterémsi klášteře a sám získal kněžské svěcení. Tím ale jeho působení v církvi Kristově skončilo. Arnolda přitahoval dvorský život ve všech formách. Fascinoval ho zejména boj o moc i přípravy dalekosáhlých změn v budoucím uspořádání světa. Chtěl se této nebezpečné hry osobně zúčastnit a to pro něho především z počátku nebylo nijak jednoduché. Získat vliv znamenalo nedělat chyby. A hlavně být tvrdohlavě trpělivý. Mnozí z dychtivých konkurentů v boji o moc svou oslnivou kariéru uspěli, a proto ji zákonitě ukončili nepěkným pádem. Tomu se Arnold vždycky dovedl obrátit vyhnout. Postupoval krok za krokem a pokaždé se raději zastavil, než aby podstoupil nějaké riziko, nebo si dokonce získal vlivného nepřítele. Vsadil na svůj sympatický zevnějšek a skromné, srdečné vystupování. Dovedl chytře mluvit i mlčet, ale především uměl naslouchat a vycítovat tajné, ba nejtajnější sny a přání těch, na nichž mu záleželo. K vyčtené metě nespěchal, a právě proto se k ní nezadržitelně blížil. Posléze to dotáhl tak daleko a vysoko, že byl často v pokušení začít si sám sebe vážit. Naštěstí pro svou věčnou spásu tomu vždycky odolal, ale nebylo to mnohdy snadné. Stal se pravou rukou a nenahraditelným společníkem Oty Bílého, jednoho z nejvznešenějších mužů Evropy. A nejen to. Markrabě vycítil jeho vzácnou schopnost nic totálně nezbabrat, takže ho začal pověřovat důležitými diplomatickými úkoly. Arnold Ucho byl totiž mužem, který vzbuzoval důvěru i u lidí nerudných, vztekklých a těžko přístupných jakékoliv rozumné komunikaci. Nepůsobil nikdy dojmem člověka, který tvrdošíjně bojuje za prosazení nějakého stanoviska. Vždycky pozorně naslouchal těm nejpodivnějším argumentům, téměř souhlasně jim přikyvoval a teprve potom velmi taktně a nenásilně předkládal svá vlastní řešení s nekonečným množstvím alternativ. Nikdy nikomu nic nevnucoval. Dbal na to, aby jeho protivník ani na okamžik neztratil pocit, že je pánem situace.

Modeloval jeho názory velice nenápadně a přizpůsoboval je své potřebě, nebo spíše potřebě svého pána. Vykonal již mnoho úspěšných diplomatických cest a měl oprávněnou naději na řadu dalších. Ota Bílý o něm říkal: „Raději bych vládl bez ruky, bez nohy nebo bez oka než bez Ucha!“ Což bylo poklonou, jaké se hned tak někomu nedostalo.

„Na druhé straně jsou ovšem ještě nepříjemnější a nevhodnější choroby než rýma,“ pokračoval zamyšleně vladař, „například průjem nebo škytavka. Nemusím ti snad vykládat, co to s člověkem udělá, a obvykle právě v tu nejméně vhodnou chvíli. Já jsem se naneštěstí rozškytal i při audienci u papeže!“

„To jsou jistě velice nepříjemné okamžiky lidského života,“ připustil Ucho, „ale málokdy mají podstatnější význam. Bůh je na nás sesílá, abychom si uvědomili svou lidskou nedostatečnost a nepropadli pýše. Velké skutky a šlechetné činy ovšem zůstanou zachovány navzdory trapným zanedbatelným detailům, které je provázely.“

„Úplavice není zanedbatelný detail,“ zamračil se markrabě, „a když ji dostaneš, říkáš si hříšně, že by bylo daleko přijatelnější prošvihnout válku!“

„To je jen chvilková slabost,“ tvrdil Arnold, „ale ve skutečnosti jsi právem hrdý na všechny vítězné bitvy, které zdobí nejen tebe, ale celý tvůj slavný rod. O těch se bude psát v kronikách a ještě po staletích v nich potomci najdou inspiraci k novým hrdinským činům!“

Monarcha byl viditelně polichocen. „Kdyby šlo jen o mne,“ řekl, „celá Evropa by vypadala jinak. Samozřejmě lépe. Jenomže nepřátelé jsou silní a přátelé nespolehliví. Vezmi si českého knížete!“

„Oldřicha,“ napověděl mu Ucho.

„No právě,“ přikývl Bílý. „Co je to, prosím tě, za rodinu? Kníže oslepl bratra, zavře ho do vězení a vezme si husopasku. Cožpak tohle je nějaké chování?“

„Dovol mi, abych to, drahý markrabě, trochu upřesnil,“ usmál se Ucho. „V podstatě máš jistě pravdu, ale přece jen... no, vypálit Oči vlastnímu bratrovi, to jistě není kulantní jednání. Tak by se spory mezi sourozenci řešit neměly. Ale je zde přece jen jistá polehčující okolnost, vyplývající z dědičného zatížení. Již Oldřichův dědeček Boleslav se dostal na knížecí stolec tím, že zlikvidoval svého bratra Václava ve Staré Boleslavi.“

„Čím dál tím lip!“ zahučel markrabě, „ale tvé ponuré reference mě vůbec nepřekvapují. Je jen smutné, že ty Čechy nutně potřebuji k provedení některých svých vznešených záměrů.“

„Když uvážíme,“ pokračoval Ucho, „že slepý Jaromír dosud žije ve vězení na Lysé a je prý docela obstojně živěn, jeví se nám Oldřich jako muž drsný, nikoliv však krvelačný. Vždyť projevil tolik útlou, že bratra ani nevyklestil, třebaš to měl v úmyslu! Nejlepší je jeho sňatek, jak říkáš, s husopaskou.“

„To bych řekl,“ vyprskl velmož, „Nejlepší mesaliance, o jaké jsem kdy slyšel!“

„Je to vlastně ještě horší,“ zvažněl Arnold, „protože ten sňatek v očích řady církevních hodnostářů i Oldřichových nepřátel z mocného rodu Vršovců nikdy nenabyl platnosti. Kníže byl ženat s urozenou dámou, jejíž půvaby ovšem nestály za řeč. Šeredná osoba se špičatým nosem. Za těchto okolností je téměř pochopitelné, že když Oldřich zabloudil v postoloprtských lesích...“

„V jakých?“ podivil se markrabě. „Něco takového přece nemůže existovat!“

„Sám jsem v nich lovil jeleny s knížecí družinou,“ informoval ho Ucho, „a dodnes na to rád vzpomínám. Terén mírně zvlněný, lesy hluboké a zvěř náležitě vypasená. Jenomže Oldřichovi se nestal osudným jelen, nýbrž laňka.“

„Sličná husopaska,“ usklíbl se Ota, „vesnická nanynka, jaké bych si sotva povšiml!“

„Za to povšimnutí určitě stála,“ míní Arnold a pokusil se o významné, trochu šibalské zamrknání. „Máme-li být přesní, nešlo o husopasku, ale o mladou ženu bohatého sedláka, který se jmenoval, tuším, Křesina.“

„Zase to zatracené ř,“ zlobil se Bílý. „Měl bych požádat papeže, aby ho těm Čechům zakázal. A trval bych na přísných trestech: Kdo by řekl ř, musel by jít pěšky do Říma, nebo přímo do Svaté země!“

„Výtečný nápad!“ pochválil ho Ucho, „ale předpokládám, že s postupujícím civilizačním procesem se Češi té směšné hlásky zbaví sami. Avšak, dovoliš-li, vrátím se k té milostné historce, která bohužel neupadla v zapomenutí. Kníže Oldřich se ztratil své družině a utmácen dospěl ke studánce, kde spatřil krasavici Boženu. Byla nahá a koupala se. Později se tvrdilo, že prala prádlo, ale šlo o zjevný zásah dvorských mravnostních orgánů.“

„To znám,“ přikývl markrabě. „Kdybychom měli zveřejnit všechno, co provádí má sestra Jitka, mělo by to dalekosáhlé a zřejmě i tragické následky! Co nelze ututlat, je třeba alespoň přikrášlit.“

„Co se stalo mezi Oldřichem, mužem vášnivým, divokým, násilnickým a temperamentním, a nahou krasavicí, nevíme,“ konstatoval Ucho. „Slavilo snad smilstvo své naprosté vítězství? Zřejmě ano, neboť sedlák Křesina přerazil o knížete hrábě. Také tento konflikt zůstal později veřejnosti z pochopitelných důvodů utajen. Nešlo však o pouhé dočasné milostné vzplanutí, které by se rozplynulo a zůstalo bez následků. Oldřich přikázal nahé krasavici, aby se oblékla a připravila se na to, že se stane českou kněžnou. Křesina křičel, že tento bezbožný a neřestný čin může být proveden jedině tváří v tvář jeho zohavené mrtvole. Kníže pravil, že to není zase tak velký problém, a vsunul šíp do tětiny svého luku. Božena se ale za manželku přimlouvala a chválila ho, jaký je to pracovitý zemědělec, takže Oldřich posléze souhlasil s tím, že Křesinu nechá pouze zmrskat. Potom odvezl Boženu na hrad, svou pravou choť odeslal do kláštera a bez výčitek svědomí se oženil podruhé. Nedbal námitky církevních Otců ani naléhání svých rádců. Zdálo se, že se neudrží na trůně, ale jeho krutost byla tak proslulá, že se nikdo neodvážil vyvolat vzpouru!“

„Je to nechutný, skandální případ,“ soudil Ota Bílý, „jaký se v dobré, spořádané rodině nemůže přihodit. Tihle Přemyslovci jsou, mezi námi, pěkná sebranka! Nemohlo by mě potkat nic horšího, než kdybych se s nimi, nedej Bože, musel někdy příbuzensky spojit!“

Ucho tuto poznámku nekomentoval. Jenom trochu teatrálně vzdychl a potom pokračoval: „České knížectví se Oldřichovým neuváženým činem dostalo do dlouhodobé morální krize, jejíhož konce lze sotva dohlédnout. Ten nerovný sňatek může způsobit ještě mnoho problémů a nepříjemností. Oldřich založil několik klášterů, aby si usmířil církev, ale to se mu podařilo jen u nemnohých. Vršovci se houfují a stále hlasitěji tvrdí, že sňatek pokládají za neplatný.“

To znamená, že po Oldřichově smrti může vyvstat nepříjemná otázka, kdo nastoupí na knížecí stolec.“

„Co si o tom myslíš ty?“ zeptal se markrabě přímo.

Ucho se rozhodl předstírat hluboké státnické zamyšlení, ačkoliv toho neměl ani v nejmenším zapotřebí. „Božena zplodila Oldřichovi syna,“ řekl po chvíli, „nebo chceš-li, bastarda. Podle toho, která verze nám bude víc vyhovovat. Soudím, že ta první. Břetislav, i když má ve jméně to zatracené ř, je velice schopný. Patrně by dokázal být dobrým energickým knížetem a naším zdatným spojencem. Nelze však zaručit, že bude sedět pevně v sedle.“

„Dobře, že nemá sourozence, jinak by jim vydlobal oči, jak je u nich v rodině zvykem,“ utrousil Bílý, „takhle je alespoň naděje, že bude všechno v nejlepším pořádku.“

„Nebude,“ zavrtěl Ucho hlavou. „Příliš by mu to nepomohlo, ani kdyby oslepil polovinu příbuzenstva včetně tetiček. Takovou věc lze prominout knížeti, který se narodil v řádné manželské posteli. Dopustí-li se něčeho podobného Břetislav, bude nazýván krvavým bastardem, synem staré vesnické čarodějnice, a kdovíjak ještě. Vršovci proti němu zosnují řadu spiknutí a pokusí se ho svrhnout z trůnu. On se stane podezřavým a opatrným. Pokud bude moci, nevzdálí se ze země a přestanou ho zajímat územní zisky, kterými bychom ho rádi nalákali na to, aby bojoval po našem boku.“

„A co ti Vršovci?“ otázal se markrabě. „Nebylo by prozíravější vsadit na ně a pomoci jim na výsluní moci?“

Ucho se opět usmál, tentokrát skepticky: „Připouštím, že Přemyslovci nejsou právě nóbl rodina,“ řekl, „a lze jim ledacos vytknout. Jsou ale schopní a rozhodní. To, jak vyvraždili Slavníkovce, byla prostě paráda! Pomáhat Vršovcům by znamenalo vzdát se Čech na dlouhou dobu, protože by tam vypukly zdoluhavé rodové války.“

„K čertu s tím pesimismem!“ praštil do stolu Bílý. „Co tedy navrhuješ? Vyklop už s přihlédnutím k mým směrlým dobyvačným plánům nějaké přijatelné řešení!“

„Potřebujeme rozhodně na knížecím stolci Břetislava,“ tvrdil Ucho, „ale Břetislava bez mindráků a bez vlivných nepřátel. Musí sedět na svém místě tak pevně, aby církevní Otcové přestali reptat proti jeho původu a Vršovci se mu zcela podrobili. To se pochopitelně musí týkat i ostatních vlivných rodů, které nesmějí dostat záslusk na knížecí stolec. Je jen jedna cesta, jak toho dosáhnout!“

„Jaká?“ vybafl markrabě. „Co pro to můžeme udělat?“

„Vlastně všechno,“ řekl Ucho. „Jenomže to nebude snadné, tím méně příjemné.“

„Moc z toho, co děláme, není snadné,“ upozornil ho velmož. „Vzít na sebe zodpovědnost za vývoj a rozvoj celé Evropy je sice šlechetné, ale proklaté obtížné. Potřebujeme-li Břetislava, jsme povinni si ho naklonit.“

„Břetislav bude tím správným mužem jedině tehdy,“ ztišil hlas Arnold, „když se ožení s dívkou ze vznešeného a váženého rodu. Jestliže si jeho otec vzal selku, on musí naopak mířit pořádně vysoko. Břetislavova svatba nesmí být druhořadou nebo běžnou záležitostí. Je nezbytné, aby všem jeho nepřátelům a oponentům doslova vyrazila dech.“

„Dobrý nápad,“ připustil Bílý, „ale obávám se, že téměř neuskutečnitelný. Znam sice několik znamenitých a vznešených rodin, ale ani jednu, která by byla ochotna uvítat ženicha, jakým je bastard českého knížete. K takovému činu bych sotva někoho ze svých přátel přemluvil.“

Arnold Ucho delší dobu významně, ba téměř demonstrativně mlčel. „Přesto se budeme muset tímto úkolem vážně zabývat,“ řekl, „a to dříve, než dojde k situaci, která by mohla naše vyhlídky zkomplikovat. O české Achillově patě vědí i nepřátelé. Co když dojde k tajným jednáním? To by byla tragédie! Nemůžeme vyloučit ani možnost, že Břetislav podcení důležitost svého sňatku a ožení se s ženou nepatrného vlivu. To by znamenalo chaos, vnitřní boje a pro nás ztrátu důležitého spojení. Vodu na mlýn těch zatracených východních Slovanů!“

„No a co mám dělat?“ vykřikl téměř zlostně markrabě. „Mám spoustu problémů s provdáním vlastní sestry a teď ještě abych ženil budoucího českého knížete.“

„Zdá se, že se blížíš k vyřešení té nepříjemné otázky,“ konstatoval Ucho. „Nikdo jiný to totiž nemůže udělat!“

Bílý vykulil oči: „Mně se zdá, že sním!“ zasupěl zlověstně. „Přece si nikdo nemůže myslet, že by přicházelo v úvahu... no, já to snad vůbec nedokážu vyslovit! Pořád ještě doufám, že jsem nepochopil...“

„Máme-li velké cíle,“ děl Ucho smířlivě, „musíme být připraveni k velikým obětem. Jsem přesvědčen, že tvá vznešená sestra by byla ideální ženou pro knížete Břetislava!“

„To je šílenství!“ zařval markrabě a vyskočil z křesla. „Výplod chorého mozku! To máš o nás tak špatné mínění, že si myslíš... Ne! Ne! Absurdní! Směšné! Idiotské! Naprosto neuskutečnitelné!“

Ucho nechal velmože chvíli zuřit. „Tvůj odpor je pochopitelný a tvé morální stanovisko zcela správné. Dokonce bych řekl bezchybné. Je vyloučeno, aby Břetislav požádal o ruku tvé sestry, a ještě nemožnější je, abys mu Jitku sám nabídl!“

„No prosím!“ fíkl Bílý, „tak o čem se vlastně bavíme?“

„O tom, že je ten sňatek přesto politicky nutný,“ předl Ucho, „a oboustranně výhodný. Jenom je třeba vymyslet perfektní plán, jak ho uskutečnit. Rozhodně tě nesmí nikdo podezírat, že ho schvaluješ!“

„Já ho taky neschvaluju!“ tvrdil markrabě. „My jsme slušná rodina a na tom nemění nic ani fakt, že si Jitka počíná poněkud lehkomyšlněji! Než bych souhlasil s tak ohavným řešením, raději ji zavřu do kláštera!“

„Výtečný nápad!“ zajásal Ucho. „Klášter by mohl v našem plánu sehrát velice důležitou roli!“

2. SLEPÝ STRÝČEK

„Kdyby se po mně otec sháněl,“ houkl Břetislav na starého, leč dosud sršatého a odstrašujícím dojmem působícího zbrojnoše Marka, „řekni mu, že se neváším na seníku s děvečkama, jak mi vždycky vyčítá, ale jel jsem navštívit senilního strejdu do lapáku.“

Stařec se zaškaredil. „Tyhle návštěvy taky tatík dvakrát nemiluje,“ upozornil Břetislava. „Rodina má držet pohromadě, to je pravda, ale když je strejček odporný kriminálník, tak není naší povinností se s ním kamarádit!“

„Strejda není kriminálník,“ odvětil Břetislav, „ale oběť panské zvrle, feudálního despotismu a především otcovy zvrhlé touhy po moci!“

„Takové řeči nerad slyším,“ zlobil se zbrojnoš. „Když jsem vznešenému knížeti Jaromírovi vypaloval jeho hluboké, blankytně modré oči, činil jsem to z těch nejušlechtilějších pohnutek. Měl jsem na mysli všestranný rozkvět naší říše a ten mohl zajistit pouze jeho energický bratr Oldřich!“

„Však jsi za tu službu vlasti dostal slušně zaplacen,“ připomněl mu Břetislav, „ale to ti nehodlám vyčítat. Takové věci se nedělají zadarmo. To by pak totiž nebyl vlastenecký čin, ale sadistická zvrhlost!“

„No právě,“ přikývl stařík radostně. „Zadarmo bych nikomu nezkrivil ani vlásek na hlavě. A když už jedeš do té Lysé, pěkně knížete Jaromíra ode mne pozdravuj. Že se nechám poroučet. Třeba si na mne ještě vzpomene. Původně jsem ho měl vyklestit, ale když jsem Oldřichovi vysvětlil, že urologické operace nejsou mou silnou stránkou, došlo k Jaromírovi vysoce odborně provedenému oslepení.“

„Nepochybuji, že ho to potěší,“ řekl následník českého trůnu, „byl jsi zřejmě posledním, koho na tomto světě viděl na vlastní oči. Tak se měj a ubezpeč tatíčka, že se vrátím včas, jak se na řádně vychovaného syna sluší!“

Břetislav výsměšně pokynul huhlajícímu zbrojnošovi a mrštně naskočil na koně. Byl znamenitým jezdcem a velice rád své umění předváděl. Vybíral si nejdivočejší hřebce a před očima celého dvora je měnil v krotké beránky. Otec mu tyto exhibice často vyčítal. „Kníže má být statečný,“ říkal, „ale to, co dělá, musí mít vždycky nějaký smysl! Když tě kopne kůň, co si na něm vezmeš? A komu to prospěje? Popadni rozum do hrsti a nedělej vylomeniny, které by mohly setsakramentsky zamotat české dějiny!“

Jenomže Břetislav takové výtky naprosto ignoroval. Jednak chtěl celému dvoru dokázat, že je mužem na svém místě, a jednak prostě nedokázal nepochlubit se tím, co dovedl. Nutno přiznat, že toho nebylo málo. Byl nejen znamenitým jezdcem, ale i obdivuhodným lukostřelcem a vrhačem kopí. Dovedl zacházet s mečem i sekýrou a hravě zvedl nad hlavu balvan, kterým průměrně silný muž sotva pohnul. Rád se svými výkony honosil a z nich pocházelo i jeho víc než zdravé sebevědomí.

Oldřich byl na syna pyšný, ale zároveň ho znepokojovalo, že mu chybí ukázněnost a smysl pro povinnost. Břetislav dělal vždy to, co ho právě bavilo, a nedovedl se soustředit na jeden cíl. A co se jevilo jako nejhorší: jeho největší slabostí byly vesnické dívky.

„Je po mně!“ bědoval Oldřich nad synovými sklony k prosté erotice pěstované na senicích, ve stodolách nebo ve volné přírodě. „Ale to si přece nemůže dovolit! Kam by knížectví špelo, kdyby se politováníhodné poklesky otců staly tradicí? Tahle vášnivá vzplanutí k vesnickým kráskám těžce poškozují prestiž vladařského rodu! Kdybych neprosadil svatbu s Boženou, mohl jsem být laskavým a milovaným tatíkem vlasti. Jelikož jsem však podlehl svému chtíči, nezbylo mi nic jiného než se udržet na trůně násilím. Sekal jsem hlavy, vypaloval oči a posílal lidi do vězení. A co Břetislav? Bude na tom ještě hůř, protože jeho matka byla pouhá selka a k tomu ještě vdaná! Taková věc se nezapomíná!“

Kníže se tedy soužil, ale Břetislav si prozatím starosti nepřipouštěl. Dovedl milovat i válčit a to se mu v této chvíli zdálo nejpodstatnější.

Nyní se mu zachtělo navštívit invalidního strýce Jaromíra a nebylo v Čechách síly, která by mu v tom mohla zabránit. Slepý příbuzný byl mužem, jenž Břetislava velice zajímal. Patrně proto, že ho absolutně nechápal. Jako by ten podivinský člověk vůbec nepatřil k přímým potomkům Boleslava Ukrutného!

Zvláštní povaha, tenhle Jaromír! Osm let seděl na knížecím stolci a nikdo nepochyboval, že je to muž inteligentní, schopný a statečný. Jenomže k vladařskému řemeslu se ani trochu nehodil. Války ho nudily a připadaly mu směšné. S každým se chtěl domluvit po dobrém. S Vršovci jednal jako v rukavičkách a představa, že by s nimi mohl zatočit podobně, jako to provedl jeho dědeček se Slavníkovci, se mu zdála zcela absurdní. Divokého a vášnivého bratra Oldřicha ustavičně uklidňoval vlídným slovem a nebránil mu, když přestal respektovat jeho mínění. Shovívavě přihlížel, jak se Oldřich dere k moci a rozhoduje o věcech, které náležely jedině knížeti. Tušil, co bude následovat, ale neučinil nic, aby tomu zabránil. Nakonec byl zbaven nejen trůnu, ale i zraku a ve věznici v Utrechtu měl dost času k přemítání o tom, kde má mít dobrota své meze. Později v této činnosti mohl nerušeně pokračovat v domácím vězení v Lysé nad Labem, kam byl převezen vzhledem k dobrému chování.

Břetislav se marně snažil strýci porozumět. Naprosto nechápal, proč se nepokusil proti Oldřichovi něco podniknout. I slepý by byl mocným protivníkem, kdyby se spojil s bratrovými nepřáteli a především s církevními Otcí, pro které byla romance s Boženou Křesinovou i po letech nestravitelným soustem. Jenomže to vůbec nepřicházelo v úvahu. Jaromír byl vězněm mírným, pokojným a ukázněným. Přijal svůj osud pokorně a nikdy si ani slůvkem nepostěžoval. Uznal Oldřicha jako právoplatného českého knížete a nechával ho vždycky co nejsrdečněji pozdravovat.

„Strejda je šús,“ říkával si Břetislav, když se vracel od něho z návštěvy. „Knížecí stolec přece není fazole! O ten je třeba poprat se třeba s ďáblem! Mně někdo provést to, co táta udělal jemu...“

Nyní seděl na koni a v čele své divoké družiny zamířil k Lysé. Byla to znamenitá parta, ti Břetislavovi chlapeci! Veselí kumpáni, dobří milovníci, a bylo-li třeba, i zdatní hrdlořezové. Uměli obstát v neklidné době a nikdy se nedali nikým zaskočit. Uprostřed jejich houfu se mohl Břetislav cítit v naprostém bezpečí. Lapka ani najatý vrah neměli nejmenší naději, že se jim podaří uskutečnit temný plán. Dvakrát se o Břetislavovo zabití pokoušeli prohnání raubíři, zřejmě ve službách Vršovců, ale dodýchali dřív, než mohli zvednout ruku s dýkou a následníka trůnu sebemeně ohrozit.

Dnes to však na krvavé drama nevypadalo. Usmívající se sluníčko přívětivě hrálo, lesy byly vlídné jako dychtivá milenka a cesta se zdála bezpečná. Tu a tam přes ni přeběhl koloušek nebo jiný příslušník zvěře spárkaté, ale nebezpeční protivníci lidského rodu zřejmě nic nekalého neplánovali. Ostatně takovou věc, jakou je mord veřejného činitele, není radno uspěchat.

Přesto se Břetislavova družina náhle zastavila jako jeden muž. Důvod byl více než podivný. Přiměl ji k tomu libý zpěv, který se nesl smíšeným lesem jako lodí nejvelebnějšího chrámu. Hlas vpravdě andělský vzdával hold knížeti Oldřichovi a oslavoval jeho chrabré činy.

„Zajímavé!“ vydechl Břetislav překvapeně. „Kdyby si chtěl někdo šplhnout, tak to přece nebude zpívat tady, ale půjde zkusit štěstí ke dvoru! Táta je tak ješitný, že by se mu určitě bohatě odměnil!“

„Tak nádherný hlas jsem v životě neslyšel!“ přiznal se Břetislavův druh Radslav. „Jsem na rozpacích, jestli zpívá muž nebo žena!“

„Nejspíš to bude anděl!“ tipoval člen družiny Brojmír. „Na muže je to hlas nezvykle lahodný a na ženu příliš oduševnělý!“

„Tak dobře zase Oldřich v nebi zapsán není,“ soudil Břetislav skepticky, „aby mu po lesích prozpěvovali andělé! Vyrazme kupředu a tu podivnou záhadu velice rychle rozřešíme!“

Měl pravdu. Za zátočinou pod mohutným dubem seděl starý vousatý muž, soustředěně brnkal na loutnu a zpíval k tomu hlasem, který jako by patřil úplně jiné osobě. Stařec byl totiž urostlý, hmotné postavy a slušel by mu mnohem více dunivý bas, nebo alespoň drsný nakřáplý baryton. Nicméně to, co z jeho hrdla vycházelo, byly libé vysoké tóny lahodící uchu a ucházející se o přízeň všech citlivých duší. Pěvec chválil knížete Oldřicha a přál mu ještě dlouhá léta plodného života.

„Kdo jsi?“ otázal se ho Břetislav, zaraziv koně těsně před ním. „A co tě přimělo k této neobvyklé produkci?“ Stařec přestal s brnkáním i zpěvem a vlídně pohlédl vzhůru. „Jsem potulný zpěvák bez majetku i střechy nad hlavou. Měl jsem obé, ale to jsem ještě neznal cenu opravdových hodnot a radostí z uměleckého prožitku!“

„Upřesnit!“ houkl Břetislav. „Vůbec ti nerozumím!“

„Byl jsem hloupý lakomý sedlák,“ řekl pěvec, „a žil těmi nejobyčejnějšími starostmi. Oral jsem pole, hnojl je a rozhojňoval svůj pozemský majetek. Mé radosti byly nízké a povrchní. Miloval jsem ženu s bujnými řadry a obrovským zadkem. Typický chrapounský nevkus. Po ničem vznešeném jsem netoužil a o nic povznášejícího se nezajímал. Není divu, že posléze přišel zasloužený trest. K mému statku přijel sám kníže Oldřich a navzdory jeho původu se mu zachtělo mé vilné, nestydaté ženy. Místo abych se radoval, že se zbavím mlýnského kamene uvázaného k mému hrdlu, začal jsem se zpěčovat. Plným právem mě kníže uspal svou mohutnou pěstí. Tehdy jsem ovšem ještě nepochopil, jaké nevýslovné dobro mě postihlo!“

„Dobro?“ podivil se Břetislav. „Tomu, že tě knokautoval, říkáš dobro?“

„Zpočátku mě napadaly vzpurné myšlenky,“ připustil stařec, „a dokonce se mi ani nechtělo žít. Ale brzy se se mnou udala velká změna. S odchodem ženy, plné necudných vilných žádostí a choutek, které člověka táhnou do bahna hříchu, se objevily nové možnosti. Začal jsem si uvědomovat, že se člověk může realizovat jinak než jen kydáním hnoje a děláním dětí. Od dětství jsem rád zpíval, a tak jsem začal cvičit. Brzy jsem pozoroval, jak se mi zjemňuje a usazuje hlas. Nyní to bylo něco úplně jiného. To, co vycházelo z mého hrdla, znělo tak libě, že to vhnělo slzy do očí i nejen mým posluchačům, ale i mně samotnému. Lidé se scházeli z daleka, aby vyslechli mé písně. Cítil jsem, že se stávám skutečným umělcem. Mé úspěchy rostly a citelů přibývalo. Kdybych dovedl psát, mohl bych rozdávat autogramy jako na běžícím pásu. Krásné dívky mi padaly k nohám a pouze mé umělecké zanícení mě zachránilo před morálním debaklem. Za této situace jsem pochopil, že nejsem umělcem místního nebo okresního formátu, ale že je mou povinností odejít na turné do světa. Prodal jsem statek na Peruci a koupil si loutnu. Stal se ze mne profesionál. Od té doby chodím od města k městu, od vesnice k vesnici a všude rozdávám své veliké umění. Zpívám a zvyšuji estetické citění našeho lidu. Zpočátku jsem měl na repertoáru pouze písně nábožné a balady s historickými tématy, ale to mě přestalo záhy uspokojovat. Cítil jsem, že je potřeba promluvit k dnešku a vyjádřit se k problémům, kterými žijeme. Rozhodl jsem se spojit svou tvorbu se žhavou současností. Nebylo to snadné. Skladatelé balad jsou většinou lidé konzervativní a neradi zkoušejí něco nového. Máme písně o zavraždění knížete Václava, o zamordování kněžny Ludmily krvavou Drahomírou a ze všeho nejdojemnější je song o vyvraždění Slavníkovců na Libici. Tím to ale končí. O Boleslavu Ryšavém nenapsal nikdo ani verš a jeho bratři jako by se vůbec nenarodili! Proto jsem se rozhodl pro vlastní původní tvorbu a záhy bylo zřejmé, že je to pro naši kulturu přínos. Jsem nejen výtečný zpěvák, ale i znamenitý skladatel!“

„Slyšeli jsme,“ ujistil ho Břetislav. „Tvůj projev je zajímavý, neotřelý a písně velice vzrušující.“

„No vidíte!“ řekl radostně Křesina, „tohle mi říká každý. Jsem opravdový umělec, který hovoří k dychtivě naslouchající a vnímavé duši lidu. Jak nádherné poslání! A přitom nechybělo mnoho, abych tu nebeskou slast tvoření vůbec nepoznal! Kdyby kníže Oldřich minul nevšimavě můj statek a neodvedl mi ženu, byl bych nadosmrtní sedlákem. Lopotil bych se od slunka do slunka na poli a po setmění bych se miloval s neřestnou samicí. Všechno veliké a vznešené by mi zůstalo utajeno!“

„Měl jsi zkrátka kliku!“ konstatoval Břetislav. „Jenomže taková věc se nepříhodi každému.“

„To ne,“ připustil pěvec ochotně, „je mnoho povolání, ale málo vyvolených. Jestli chcete, zazpívám vám svoji poslední píseň. Všichni, kdo ji slyšeli, se shodli v názoru, že jde o mimořádně silný umělecký zážitek!“

„Dobrá,“ řekl následník knížecího stolce, „zpívej nám a my se budeme během té božské hudby vzdalovat. Tvůj hlas je mocný a budeme jej slyšet ještě daleko.“

„Ano, můj hlas je mocný,“ souhlasil Křesina. „Přeji vám šťastnou cestu, přátelé! Dobře dojeďte a pozdravujte doma! A kdybyste shledali, že váš život je šedivý, nezajímavý a neplodný, vzpomeňte si na starého pěvce! Nebojte se ho následovat! Dejte vale nízkým požitkům a trapnému pinožení v zahrňavající břečce všedních radostí. Probudte v sobě umělce, který dozajista dřímá na dně vaší nesmrtelné duše. Dejte se ovládnout vznešenými emocemi, draží mladí přátelé, radím vám dobře: otevřete svá srdce umění!“

Křesina ukončil agitaci a dal se opět do zpěvu. Jeho vysoký znělý tenor rozezvučel hvozdy a Břetislavova družina, povznesená víc, než kdyby vyprázdnila soudek medoviny, vyrazila k Lysé. Dlouho ji provázela tklivá procítěná píseň

ze současného života a ještě po dobrých dvou milích byla s to ocenit osobitý umělcův projev.

„Můj otec neučinil mnoho dobrého,“ napadlo Břetislava, když Křesinův hlas splynul s šuměním lesních velikánů, „a ani si to nenamlouvá. Až mu sdělím, jakou zásluhu má o rozvoj našeho pěveckého umění, určitě bude mít radost!“

Asi po hodině jízdy dorazili do Lysé nad Labem.

„Mládenci,“ oslovil své druhy budoucí kníže, „názory na úroveň zdejšího hostince nejsou jednotné. Někdo je toho názoru, že je to podřadná, zaplivaná knajpa, jiní soudí, že jde o podnik příjemný a útulný. V žádném případě nemáte možnost výběru, a tak se bavte, jak nejlépe umíte! Jen vás prosím, abyste se chovali civilizovaně. Není třeba vytloukat okna ani dveře a nápoje, které budete konzumovat, alespoň zčásti zaplaťte! K dívkám se přibližujte plaše a nepleňte jejich krásu jako příslušníci nepřátelského vojska! Uvědomte si, že tu nejsme poprvé ani naposledy! Přeji vám hezkou zábavu, a až si trochu popovídám se strejdou, přijdu jsi vás vyzvednout.“

Po těchto vřelých slovech zamířila rozjařená družina ke krčmě, i zatímco Břetislav pobídl svého oře k cvalu opačným směrem. Netrvalo dlouho a stanul před věznicí, proslulou tím, že v jedné z vlhkých kobek úpěl nebohý slepec ze vznešeného rodu, bývalý český kníže Jaromír. Břetislav mocně zabušil na dubová vrata, a jelikož si liboval v razantnosti, ještě do nich několikrát kopl. Jeho kůň vesele zaržal, neboť mu to zřejmě přišlo k smíchu.

Po chvíli se v okně objevila rozcuchaná hlava žalárníka Radvoje. Zdálo se, že není zcela ve své kůži.

„Á..., to jsou k nám hosti!“ pokusil se o srdečný úsměv Radvoj, „kdo by si to pomyslel! Zdá se, že jdeš navštívit strýčka!“

„Kdybys šel za nevěstkami,“ odtušil Břetislav, „zřejmě bych zamířil jinam!“

„Ano, jistě,“ souhlasil žalárník. „Už jdu otevřít.“ Po chvíli skutečně zaskřípala závora a budoucí kníže mohl vstoupit tam, kde měl bývalý kníže místo trvalého pobytu. Chtěl zamířit přímo k Jaromírově cele, ale Radvoj ho zarazil.

„Prosím o chvíli strpení,“ zamumlal a omluvně se usmál. „Vznešený strýček se neráčí nacházet ve svém apartmá.“

„Chceš snad tvrdit,“ řekl Břetislav, „že ten nemocný slepý stařec přepiloval mříže a uprchl do polabských hvozdu?“

„To rozhodně ne,“ popřel takovou domněnku žalárník, „ale přesto je jeho kobka v této chvíli prázdná. Strýček mi ráčil prokázat svou přízeň a pocítil na několik okamžiků mou rodinu svou vzácnou návštěvou.“

„Hm,“ udělal Břetislav, „zdá se, že to odporuje vězeňskému řádu, ale mne se to konečně netýká. Nejsem revizní orgán a nehodlám z toho vyvozovat žádné závěry. Skoč pro strejdu a přiveď ho.“

Žalárník nebyl s to zbavit se rozpaků. „Totiž,“ zašeptal, „vznešený a urozený pan Jaromír není ani tak hostem mým jako spíš mé nejmilejší dcery Liběny. Obávám se, že jsou právě v této chvíli v posteli.“

„Cože?“ vykulil oči Břetislav. „Strejda je ještě sexuálně v pořádku? Navzdory těžkým podmínkám, v nichž je nucen žít, to dosud nezabyl?“

„On za to vlastně ani nemůže,“ tvrdil sklesle Radvoj. „Všechno to spískala má ctižádostivá dcera. Nedovedeš si představit, jaké s ní mám starosti! Ačkoliv je prostého původu, chová se jako knížecí dítě. Nad sobě rovnými chasníky ohruje nos a nikdo z okolí jí není dost dobrý. Co já jsem se kvůli ní natrápil! Myslivec Hojímír nás přes rok zásoboval jelením a kančím masem, klečel u jejích nohou a plakal jako na pohřbu. Marně! Liběna v něm nenašla zalíbení a považovala jej za nevzdělaného krupana. Když Hojímír v zoufalství skočil do strže, neuronila pro něj ani jedinou slzu! Zato se zamilovala do vznešeného Jaromíra. Říkal jsem jí: holka, kam jsi dala oči, je to slepý dědek a plnovousem by mohl zametat cimru - ale jako by má slova vůbec nevnímala! Představa, že by mohla utrhnout skutečného knížete, potomka slavného Přemysla Oráče, jí nedala usnout a stále na mne naléhala, abych jí v tom byl nápomocen.“

„Což jí, jak vidět, nedalo příliš práce,“ konstatoval Břetislav. „Nechal jsi stranou své žalářské povinnosti a způsobil, že můj strýc, jehož povaha byla vždy ušlechtilá a mravy bezúhonné, vejde do historie jako potrhlý erotoman!“

„To jsou silná slova, vznešený pane,“ oponoval žalárník, „a nemyslím, že je nutné seznamovat s těmito skutečnostmi vzdělanou Evropu. Když jsem se rozhodl kapánek přimhouřit oči, měl jsem pro to dva dobré důvody. Prvním bylo vnitřní uspokojení mé dcery Liběny, která tím, že se stala milenkou knížete, ve vlastních očích nebyvalé povyrosla. Druhým důvodem mého činu byl soucit s utrpením šlechtetného starce. Mladí lidé se bláhově domnívají, že my muži po padesátce, jsme sexuálně vyřizení a fyzicky zdevastováni. To je nesmírný omyl. Sám mám ještě mnoho erotických zájmů, a jelikož mou drahou nebožku ženu kopl do hlavy kráva, stýkám se dvakrát až třikrát týdně s nevěstkami. Potřebuji to právě tak nutně jako jídlo a pití. Proto jsem usoudil, že není nezbytné trestat těžce zkušného kmeta Jaromíra ještě pohlavní abstinencí, a umožnil jsem Liběně, aby s ním navázala milostný vztah.“

Břetislav se zamyslel. „No dobrá,“ řekl po chvíli. „Jenom doufám, že ta tvoje Liběna není šeredná škatule, která nemůže najít milence a využívá slepoty mého strýce!“

„Liběna je krásná!“ tvrdil Radvoj. „Obličeje ušlechtilého, postavy vznosné a vlasů tak dlouhých, že si je musí otáčet kolem pasu!“

„A co nohy?“ zeptal se následník trůnu, „nemá je do o nebo do x?“

„Bůh uchovej!“ vykřikl Radvoj. „Liběny nohy jsou tak rovné a překrásně modelované, že to v Čechách není k vidění!“

Žalárník opravdu nelhal a Břetislav měl záhy příležitost se o jeho slovech přesvědčit. Dveře se otevřely a v nich se objevila přespanilá dívka podpírající slepého starce ušlechtilého zevnějšku. Ač oděn pouze v dlouhý režný hábit, působil Jaromír nesmírně vznešeně. Z jeho tváře vyzařovala majestátnost a síla starozákonních proroků.

„Nazdar, strejdo,“ oslovil velebného kmeta Břetislav, „přinesl jsem ti přehrsli přátelských pozdravů, soudek dobré medoviny a nějaký hodnotný proviant. Předpokládal jsem, že žalostně úpíš ve své vlhké kobce plné mloků a stonožek, a místo toho zjišťuji, že vedeš rozverný, nevázaný život, plný mladistvého vzruchu!“

Jaromírova tvář se rozjasnila. „Břeťo - ty kluku ušatá!“ zajásal slepec a rozevřel náruč. „Tys jediný žijící Přemyslovec, který nezapomíná na opuštěného strýčka! Tvé výtky jsou ovšem krajně nespravedlivé!“

Břetislav se zazubil. „Je ti přáno, strejdo!“ ujistil ho. „Všadím se, žeš za mlada o takovou krasavici ani nezavadiš!“

Liběna se zapýřila a žalářník se polichoceně uculil.

„Však, chlapče, víš, jak to chodí,“ řekl Jaromír. „Kníže si nemůže vybírat. Sňatek je od toho, aby upevnil říši i jeho vlastní postavení. Sám si toho užiješ až až!“

Břetislav se obrátil na Radvoje a jeho dceru. „Nechte nás se strejdu o samotě. Budu zřejmě absolvovat státnické školení a tato moudrá slova jsou určena pouze vyvoleným.“

Když s Jaromírem osaměl, zeptal se: „Tak jak jsi to myslel s tím, že si užiju až až? Myslíš, že si nevěstu nevyberu sám a budu mít ohledy na bůhví co?“

„Přemyslovský stát není bůhvíco,“ upozornil ho slepec důrazně, „a teď je v takové situaci, že budeš chtít nechtě muset napravovat to, co jsme s Oldřichem zbabrali.“

„Ty s Oldřichem?“ podivil se mladík.

„Ovšem,“ přikývl kmet. „Já jsem se na knížecí stolec prostě nehodil. Věděl jsem, co bych měl dělat, ale všechno ve mně se proti tomu bouřilo. Neměl jsem rád násilí a nepoužíval jsem je ani tehdy, když bylo zdůvodnitelné a prospěšné. Oldu to strašně rozčilovalo. Jak jistě víš, patří k lidem, pro které urazit bližnímu kebuli není žádný problém. Dokonce to obvykle považuje za jediné možné řešení. Pokládal mě za slabocha a pohrdal mnou. Bylo zřejmé, že se musíme střetnout a já v tom souboji prohraju.“

„Ale proč?“ vykřikl Břetislav. „Seděl jsi přece na nejvyšším místě! Na tvé straně stálo právo i moc!“

„Právo a moc jsou na nic,“ usmál se Jaromír, „když je ti proti myslí použít je. Cožpak si, chlapče, myslíš, že já, kterému bylo líto každého žebráka a povaleče, jsem mohl zabít nebo zmrazit vlastního brášku?“

„Ale on to udělal!“ zahučel Břetislav.

„Měl zkrátka jinou povahu,“ konstatoval slepec. „Byl ctižádostivý, sebevědomý a myslel si, že by říše bez jeho péče zahynula. Tak se tedy dostal do čela státu a já do basy. Příliš jsem mu to nezazlíval, i když si mohl počínat ohleduplněji. Jenomže pak se dopustil té osudné chyby.“

„Myslíš zřejmě sňatek s mou matkou,“ řekl Břetislav, „a vidíš, právě tohle se mi na něm líbí! Šel za svou láskou, i když mu to způsobilo spoustu nepříjemností.“

„Ty nepříjemnosti si prozatím odskákali jiní,“ děl Jaromír skepticky, „a nebylo jich málo. Olda si svým neuváženým činem popudil proti sobě kdekoho. Ani kníže si přece nemůže dovolit všechno! On sice své právo prosadil mečem, ale na jak dlouho? Vlivné rody, zejména Vršovci, jsou připraveny povstat a zmocnit se vlády v zemi.“

„Jen ať to zkusí,“ usklíbl se Břetislav. „Předvedeme jim to, co ještě nezažili!“

Slepec se shovívavě usmál. „Proti Oldřichovi se nevzbouří,“ řekl, „protože mu knížecí stolec právem náleží. Pochází z řádně uzavřeného, právoplatného manželství. Je to čistokrevný Přemyslovec, jemuž nikdo nemůže upírat jeho pravomoc. Ale až nastoupíš ty, bude všechno jiné. Jsi v očích církve i vlivných mužů země pouhým levobočkem. Plodem hříšné lásky. Bastardem. Všichni se proti tobě spojí a smetou tě dřív, než se naděješ!“

„Nesmysl!“ vykřikl mladík. „Vědí, že jsem syn svého otce a dovedu své postavení uhájit!“

„Můžeš to dokázat jen jediným způsobem,“ mínil Jaromír, „a ten se ti možná nebude zamlouvat. Přesto se mu těžko vyhneš. To, co táta pokazil, musíš ty napravit. Bez ohledu na svou divokou, vášnivou povahu si musíš vybrat nevěstu, která posílí tvé postavení. Ať je jakákoliv! Šilhavá, kulhavá, nahluchlá, debilní, šeredná, šišlavá, hrbatá nebo třeba plešatá!“

„Nikdy!“ zaúpěl Břetislav. „Plešatou nechci!“

„Taky bych ti ji nepřál,“ ujistil ho strýc, „ale nebudeš si moci vybírat. Jsi bastard a musíš své postavení náležitě vylepšit!“

„Dobrá, jsem bastard,“ připustil Břetislav, „ale koho by chtěli mít nepřátelé dosadit na knížecí stolec? Nějakého Vršovce? Nebo ubohého Těptice? To snad je Přemyslovec, i když jenom po tatíčkovi, přijatelnější řešení!“

„Hlupáku!“ zvolal slepec rozněvaně. „Ty naivní, domýšlivý osle! Proč myslíš, že mi tady strkají mladé holky do postele? Abych se na stará kolena poměl? Nesmysl! Taková věc nezůstane utajena, a až zemřu, může se objevit celá řada mých potomků, jejichž matky se budou ohánět vznešeným původem těch maličkých! Pravda, i tady půjde o bastardy. Ale proč by bastard knížete Jaromíra měl platit méně než bastard knížete Oldřicha?“

Břetislav zesinal. „Takže i ty pracuješ proti mně!“ sykl. „Já tě lituju, jak úpíš v žaláři, a ty si tu plodíš mňata, která mě mají ohrozit!“

„To bych ti to určitě věšel na nos!“ řekl Jaromír. „Jestliže přijímám dámské návštěvy, má to své dobré důvody. Jednak je to příjemné a jednak mi za to přilepšují na stravě. Rozhodující je ovšem třetí důvod, kdybych nebyl ochoten k lásce, zřejmě by se mne zbavili. Už bych totiž mohl nanejdvůž křížít jejich záměry.“

Břetislav zaskřípal zuby. „Taková nestydatá podlost!“ zlobil se. „Ale já jim ukážu!“

„Ukaž,“ souhlasil Jaromír. „Jenomže meč nech při tom ukazování raději v pochvě. Rozhlédni se po urozené, vlivné nevěstě a získej ji za každou cenu! Rozumíš? Za každou cenu!“

3. VDAVEKCHTIVÁ VĚDMA

Stalo se nečekané. Uznávaná hlava rodu Vršovců, statný, sukovitý a nerudný Kochan navštívil knížete Oldřicha. Oba rody žily již řadu desetiletí v ustavičném napětí a Vršovci navíc ve značných obavách o svoji bezprostřední budoucnost. Měli k tomu dost dobrých důvodů.

„Přemyslovcům se nedá věřit,“ říkával Kochan dychtivě naslouchajícím příbuzným, „protože nesnesou vedle sebe nikoho, kdo má jakžtakž úroveň! Podívejte, jak dopadli chudáci Slavíkovci! Pozvali knížecí družinu na mejdan s občerstvením a ti zatracení hrdlořezové jim upízlali hlavy! Ted' jsme se kapánek rozmohli my - a kdo nám může zaručit, že

nedopadneme stejně? Kdyby byl u moci Jaromír, určitě by nás nenapadl. To byl uznalý člověk a dalo se s ním mluvit. O počasí, o náboženství nebo o vyhlídkách na příští úrodu. Neměl nás rád, ale určitě nepomýšlel na to, zbavit se nás nepřekonatelným způsobem. Ale co můžeme čekat od Oldřicha? Válčíme po jeho boku, uznáváme ho jako hlavu státu, přestože k této cti přišel všelijak, ale bezstarostně a s pocitem bezpečí žít nemůžeme! Nikdy nevíme, co udělá. Jednou ho napadne, že s Vršovci zatočí - a jaci jsme byli? Nemáme ani špetku jistoty! A jestli se dostane na knížecí stolec ten bastard Břetislav, bude to ještě horší! Ten milovník umolousaných děveček bude štvát nejen po lesích jeleny, ale i všechny ty, o nichž nabude přesvědčení, že by mu mohli být nebezpeční!“

Vršovci naslouchali Kochanovým steskům, smutně pokyvovali hlavami nebo vztekly uplivovali na podlahu, ale nadějně řešení vymyslet nemohli. Vydrápat se na knížecí stolec bylo, alespoň prozatím, nad jejich síly. Věděli, že by je nikdo v jejich snaze nepodpořil. Přemyslovci vládli v této zemi již hezky dlouho a všichni si na ně rádi či neradi zvykli. Ostatně, možnost vyvraždění hrozila pouze Vršovcům a jiné, méně významné rody to příliš nevzrušovalo. Mnohé z nich by dokonce novou krvavou lázeň přivítaly jako příjemné zpestření. Ostatně Kochan, patrně z vrozené skromnosti, zapomínal dodat, že Vršovci nebyli při likvidaci oplakávaných Slavníkovců bez viny - a dost na tom vydělali.

Za této situace Kochanova návštěva na Pražském hradě dost překvapila. Tím spíše, že Vršovec přijel s nepočetným doprovodem a dal všem najevo, že jeho osud je v Oldřichových rukách. Pro knížete by nebylo nic snazšího než využít příležitosti a podržnout Kochanovi krk, což měl stejně již drahnou dobu v úmyslu. Přesto to neučinil a hlavním motivem nebylo milosrdenství, nýbrž zvědavost. Prikázal strážím, aby Kochana přivedly. Statný, zavalitý Vršovec se upřímně snažil zbavit okázalé zarputilosti a zavlého pohledu, které ho charakterizovaly. Dokonce se pokusil o přátelský úsměv, který ovšem vyšel jako dost odpudivé zašklebení.

„Necht' žije statečný kníže české země,“ zadeklamoval, „pod jehož vládou a vládou jeho potomků rozkvetne naše vlast do nebyvalé krásy!“

„Ať žije rod Vršovců,“ odpověděl mrazivě Oldřich, „to klubko slizkých zmijí, které by nejraději viděly mne i mé potomky deset sáhů pod zemí!“

Kochan učinil odmítavý posunek a zatvářil se téměř zoufale. „Křivdíš nám, kníže,“ děl nezvykle měkkým hlasem, „a tvá zášť vůči nám je zcela nepodložená. Což nevedeme války po tvém boku a pod tvým osvětleným velením? Nevzdáváme ti povinnou a okázalou úctu? Neklaníme se ti? Nepovažujeme své statky a lidi na nich za nedílnou součást tvé říše?“ Oldřich mávl opovržlivě rukou. „Nic jiného vám, holomci, nezbývá,“ řekl tvrdě, „protože jinak bych vás rozmačkal jako hroudu tvarohu. Všechny ostatní rody by šly se mnou a to vy dobře víte! Říkáš, že mi vzdáváte povinnou úctu, ale přitom cílevědomě a tvrdošíjně vytváříte stát ve státě. Zavíráte se na svých usmolených hradech a opevňujete se tam, jako byste žili v nepřátelském obklíčení. Stýkáte se se mnou jen při oficiálních příležitostech a i tehdy míváte své špinavé pazoury jako přilepené k rukojeti meče! To je přátelství? To je úcta nebo dokonce pokora? A už vůbec nepamatuji, že byste mě někdy pozvali na svatbu nebo na křtiny.“

Kochan nedokázal potlačit úšklebek.

„Nejsme odbojní,“ řekl potom, „ale opatrní. Veselí při svatbách se v minulosti často změnilo v bolest a smutek, takže nechceme k podobným případům zavdat příčinu. Ale přišel jsem právě proto, že jedné svatby bych se velice rád zúčastnil, a to se všemi Přemyslovci!“

„Tak?“ podivil se Oldřich. „A které?“

„Tvého syna Břetislava s mou dcerou Plesavou,“ pravil Vršovec naléhavě. „A ujišťuji tě, že všichni přátelé by při takové příležitosti odhodili své letité předsudky. Jásot a radostný zpěv by zněly mým starobylým hradem, loutny by se rozezněly a všichni by blahorečili Prozřetelnosti, která spojila dva mocné rody v jeden nepřemožitelný celek. Byl by to nejslavnější den Českého knížectví ode dne, kdy národní vědma Libuše povolala na knížecí stolec moudrého Přemysla Oráče.“

„Tyhle dvě věci bych nesrovnával,“ mračil se Oldřich, „přestože tvou nabídku shledávám jako zajímavou. Jinak bych s tebou vyrazil dveře nebo tě předal katu. Ale nabídka je jedna věc a realizace záměru je věc druhá. Připouštím, že těžko snáším, když se v mé zemi roztahuje tak mocný rod, jako jsou Vršovci. To je prostě nesnesitelné! Buď je musím vyhladit, nebo se s nimi spojit. Sňatek mého syna s tvou dcerou by mohl mnohé vyřešit. Ale je vůbec možný? Když pomínu fakt, že Vršovci přes své bohatství a moc nejsou rovni Přemyslovcům, nemohu se nezeptat: jaká je vlastně tvoje dcera? Když na tebe pohlédnu, mám ty nejtemnější obavy. Hádám, že jde o podmačené, hranaté individuum s vysunutou bradou a rezavými vlasy. Něco takového nabídnout Břetislavovi bych se věru neodvážil!“

Kochan se usmál. „Tvůj syn je krasavec,“ připustil, „a zdatný junák. Jeho statečnost je známa v širokém okolí. Ale moje dcera Plesava je hodná jeho přízně. Je to křehká, něžná dívka nebyvalé krásy. Její vlas je temnoblondatý a oči má modré jako letní obloha. O jejím panství je možno se kdykoliv přesvědčit, stačí, když pošleš důvěryhodnou babici ke mně na hrad. Ta ti pak dosvědčí, že má dcera, která oslaví zanedlouho třinácté narozeniny, muže dosud nepoznala. To ale není zdaleka všechno! Plesava je nejen krásná a ctovná, ale i nezvykle inteligentní. Denně rozmlouvá s učenici a duchovním osobám klade tak zálučné otázky, že jí mnohdy nedovedou odpovědět.“

„To je spíš nedostatek,“ zavrčel Oldřich pohrdavě. „Chytré ženy mě osobně rozčilují. Sám jsem si z dobrých důvodů vybral manželku se širokým srdcem a velikým zadkem. S učenici se nebavila a duchovenstvo se zase nebavilo s ní.“

„Kněžna Božena byla z jiného těsta,“ připustil Kochan, „a jsme rádi, že vám to v manželství tak dobře vycházelo. Přesto si ale myslím, že by se pro Břetislava hodila spíš Plesava. Už proto, že je, podobně jako slavná kněžna Libuše, vědmou a dovede znamenitě prorokovat!“

„Tak?“ podivil se Oldřich. „Máte sice za námi přes tři sta let zpoždění, ale budiž! A copak prorokuje ta tvoje sličná Plesava? Věčnou slávu rodu Vršovců? Nebo založení nového města, jehož proslulost si nezadá s Prahou?“

„Obé,“ řekl Kochan. „A proto jsem se vlastně odhodlal za tebou přijít. Jestliže podle věštby nezahyneme, znamená to, že nás nezahubíš. Nezahubíš-li nás, pak jen tehdy, když se spřátelíme. A spřátelit se můžeme nejsnáze tím, že se staneme

příbuznými!“

„To zní logicky,“ připustil kníže neochotně. „A jak je to s tím městem? Bude také na Vltavě?“

„Na Botiči,“ informoval ho Kochan, „a jeho jméno bude prý Vršovice. Zřejmě tam dojde k velkým nálezům drahých kovů, neboť Plesava hovořila cosi v tom smyslu, že se ve vršovickém dolíčku bude znamenitě kopat!“

„No dobrá,“ řekl Oldřich. „O dolíček se s vámi přit nebudu. Ale s tou tvou vědmou se chci osobně seznámit. Bude-li se mi líbit, navrhu Břetislavovi, aby se o ni zajímal. Víc ti nemohu slíbit!“

„Je to víc, než jsem očekával,“ připustil Vršovec, „a jsem šťasten, že máš pro můj návrh pochopení. Až uvidíš Plesavu, změní se tvůj podmíněčný souhlas v bezmezné nadšení!“

„Hlavní ovšem bude, co tomu řekne Břetislav!“ upozornil ho Oldřich, „a já ho nehodlám nijak ovlivňovat. Sám jsem si vybral ženu podle svého gusta a toto právo bude náležet i jemu!“

Kochan se zamračil. „To znamená, že bys souhlasil i s neuváženou a nepromyšlenou volbou, která by mohla poškodit celé knížectví? Nebránil bys mu, kdyby na hrad přivedl ženu bezvýznamnou a neurozenou? Nesnažil by ses usměrnit jeho pomíjivé vášně, pramenící z mladistvé bujnosti a nerozváženosti? Nepoužil bys osvědčenou knížecí moudrost ani závaznou otcovskou autoritu?“

„Jestli ti dobře rozumím,“ pravil Oldřich, „jde ti o to, jak se zachovám, když se Břetislav zamiluje do nějaké děvečky nebo dcery podkoního. Řeknu ti rovnou, že nevím. Koneckonců, jak dlouho mám rozhodovat o všem, co se v této zemi šustne? Jsem starý a unavený, a především revmatický člověk. Zlobí mě žlučník a píchá mě u srdce. Mívám časté návaly krve do hlavy. Prsty mi zkroutila podagra a navíc mi zarůstají nehty u palců na nohou. V zimě mám astma a v létě záněty spojivek. Už bych s tím vladařením dávno praštil, jen kdybych si byl jist, že Břetislav neudělá nějakou nerozváženost, neřkuli koninu!“

„No právě!“ souhlasil Kochan. „Ale to není jenom tvá starost. Všichni my, na Libici, hledíme na budoucnost s temnými obavami. Břetislav je z knížecího rodu, ale nezastírejme si, že jen z poloviny. Jeho matka byla pouhá selka a tento povážlivý fakt může v jeho povaze sehrát rozhodující roli!“

„Přemysl byl oráč,“ upozornil ho Oldřich, „a stal se zakladatelem slavné vladařské dynastie. Z urozeného původu v této zemi politický kapitál nevytlučeš!“

„To v žádném případě nemám v úmyslu,“ sklopil hlavu Vršovec, „a zbytečně mě z toho podezíráš. Pro náš rod neexistuje jiná možnost než spolupráce s Přemyslovci. Ale mám-li mít nějaké záruky, že se zášť prvního rodu v zemi neobráti proti nám...“

„Záruky?“ vyprskl kníže posměšně. „Jaképak na tomto hříšném světě existují záruky? Vzpomeň si na mé první manželství! Když jsem poznal Boženu, poslal jsem drahou choť do kláštera a oženil se podruhé. Kněží reptali, ale stačilo pár uťatých hlav a nikdo se neodvážil už ani ceknout. Má pravá manželka zemřela v klášteře na zánět slepého střeva a Boženina muž jsem dal spráskat. Takové jsou, milý Kochane, záruky vyplývající ze svátosti manželské! A ani Božena si nemohla být ničím jistá! Několikrát jsem měl sto chutí ji popravit nebo zapudit. Jenom můj zhoršující se zdravotní stav a její láskyplná péče spojená se znalostí léčivých bylin ji zachránily! Kdyby nebylo kolik, záchvatů a zánětů, oženil bych se poťetí, a kdoví, jestli bych si nevybral takovou dívenku, jako je tvá Plesava!“

„Ale neučinil jsi to,“ řekl Kochan, „a situace je taková, jaká je. Ty ani já ji nezměníme. Můžeme se však pokusit najít řešení, které by našim rodům zaručilo upřímné přátelství a celé zemi trvalou prosperitu. Proto nabízím tvému synovi to nejdražší, co na světě máme!“

„Nemysli, že to nedovedu ocenit!“ pravil Oldřich téměř vlídně. „Na mém místě bych dceru do takové rodiny, jako je naše, nedal ani za nic! My Přemyslovci jsme lidé vznešení, ale také drsní a suroví. Své manželky bijeme důtkami a vláčíme je za vlasy po místnosti. Nečekej, že tomu tvoje Plesava ujde jen proto, že to je vědma a předpověděla vám Vršovice!“

„Osudem ženy je přizpůsobit se choutkám svého muže,“ vzdychl Kochan, „a to nelze změnit. Ostatně nevím, proč by Plesavě neměl prospět občasný výprask. Nechám jako svatební dar zhotovit krásné, umělecky řešené důtky s pozlacenou rukojetí.“

„Tak daleko ještě nejsme,“ upozornil ho Oldřich. „Jediné, co ti mohu slíbit, je to, že s Břetislavem vážně pohovořím, seznámím ho s tvým návrhem a zdůrazním výhody, které by takové spojení mohlo přinést.“

„To by mělo stačit,“ byl celkem spokojen Vršovec. „Protože tvůj syn je bystrý a jeho ctizádost mu umožní najít správné řešení. Kde by našel vhodnější manželku, než je moje Plesava? Žádná vesnická dívka se jí krásou nevyrovná a navíc rodina, jako je naše, je zárukou dobrého vychování! Dceřina mravnost...“

„No dobrá,“ zavrčel Oldřich. „Mravnost nemůže být na škodu. Nyní můžeš odejít a zvěstovat svým příbuzným, že jsme se nerozešli ve zlém. To ostatně pochopí už z toho, že se vracíš s tou svou ošklivou palicí na ramenou. Ale nesmíš si myslet, že už je ruka v rukávě! Je třeba zvážit všechny aspekty problému a nechat si projít hlavou veškeré možné eventuality. Zatím se sňatek Břetislava s Plesavou jeví jako možný. Bude-li skutečně, je ve hvězdách. Já v nich čist nedovedu.“

„Ale moje dcera ano,“ řekl Kochan, „a tvrdí, že nebeská tělesa jsou našemu záměru příznivě nakloněna!“

Vršovec se uklonil Oldřichovi tak uctivě, že to historie dosud nezaznamenala. Věděl však, proč tak činí. Chtěl v knížeti zanechat ten nejlepší dojem nejen pro tento okamžik.

Za pár hodin už bude o úspěšné audienci na Pražském hradě referovat svým hrubým a šeredným příbuzným na Libici. Na téže Libici, která patřovala Slavníkovcům a jež se stala svědkem neslýchané přemyslovské krutosti. Vršovci ji pak získali za odměnu. Stáli po boku silnějšího a to se obvykle vyplácí. Jenomže nyní byli druhým nejbohatším rodem v zemi oni a libické zdí je strašily víc než náhrobní kameny.

Po této rozmluvě však Kochan věřil, že všechno dobře dopadne.

4. JITKO, JDI DO KLÁŠTERA!

„Jsi nemravná, nestydatá děvka!“

Vznešený Ota Bílý zabušil pěští na dveře ložnice své neméně vznešené sestry Jitky.

„Jen pojď, kocourku,“ ozvalo se zevnitř sladce, „tvá kočička tě už toužebně očekává!“

Markrabě vrazil do ložnice jako tajfun. „Kočička se nedočká,“ houkl zlověstně, „protože kocourka jsem právě zkopal ze schodů. Mám takový dojem, že se mi podařilo zlomit mu ruku! Zmlátil jsem ho jako podkoního, takže si to bude dlouho pamatovat!“

„Surovče!“ vřískla Jitka. „To ti vládnutí zabírá tak málo času, že musíš napadat a mrzačit mé milence?“

„Sestra markraběte franckého nemá na milence ani pomyslet!“ poučil ji bratr. „Dokud je svobodná, hodí se pro ni, aby se modlila, vyšívala, štrikovala a pěstovala drobné domácí práce. Je nezbytné, aby cílevědomě pečovala o svou dobrou pověst a nedělala ostudu jménu, které má tu čest nosit! Ale tobě takovou elementární pravdu nelze vysvětlit. Ty si snad vůbec nejsi schopna uvědomit, že patříš k nejvznešenějším a nejvýznamnějším osobnostem evropským. Kdyby ti to došlo, nemohla by ses chovat jako primitivní samička!“

„Právě proto, že náležím mezi horních třicet až padesát,“ děla Jitka klidně, „chci z toho něco mít! Každá služka podruhně má svého miláčka a to už vůbec nemluvím o pouličních holkách, které se milují v krčmách s vojáky! My, lidé vznešení a urození, máme přece dostávat víc požitků než obyčejná, nevzdělaná chamrad! Sluší se, abychom lépe jedli a pili, honosněji se strojili, luxusněji bydleli a samozřejmě častěji se milovali! Cožpak pestrý sexuální život nepatří k těm nejpříjemnějším radovánkám a největším slastem, které můžeme na tomto světě prožít?“

„Jsi totálně zkažená holka,“ konstatoval markrabě, „a nestydatá erotomanka! Nic kromě sexu pro tebe neexistuje! Tvůj zpustlý a výstřední život je bohužel znám daleko za hranicemi a to je pro naši rodinu doslova tragédie. Sama jsi správně podotkla, že nás, horních, je třicet až padesát. A to i se starci a nemluvnaty. Když se hodláme ženit nebo vdávat a nechceme se stát obětí mesaliance, nemáme veliký výběr. Ale jak mám zařídít, aby si tě někdo vzal, když jsi prostopášná poběhlce, jež se klidně vyspí s kdekým komořím, písařem, nebo dokonce s biřicem? Který vznešený monarcha by si chtěl vést k oltáři prohnanou a vykřičenou holku?“

„Mohls mě provdat už dávno!“ vyčetla mu Jitka. „Když jsem ve dvanácti svedla svého učitele náboženství, mělo ti být jasné, že máš mimořádně temperamentní sestru. Jenomže tys to řešil po svém. Mne jsi seřezal a mému milenci, mimochodem velice šarmantnímu a vzdělanému pánovi, jsi dal useknout hlavu!“

„A co jsem měl dělat?“ křičel markrabě. „Pedagog, mající důvěru v nejvyšších kruzích, znásilní nevinné dítě...“

„Tomu přece nevěříš!“ usnála se sestřička pobaveně.

„Ovšem že ne!“ zahřměl bratr. „Ale tato verze mohla ještě zachránit tvou pověst. Učitel to samozřejmě odsákal. Mučili ho celé odpoledne, až vypověděl, že tě omráčil nohou od židle a teprve poté, když jsi ztratila vědomí, tě zneuctil. Kdekdo tě litoval a všechno bylo v naprostém pořádku. Nebylas pannou, ale takový poklesek nepatřil k těm, které nelze prominout. Začal jsem ti hledat vhodného ženicha.“

„Ale nenašel jsi ho!“ vyčetla mu Jitka. „Věděl jsi, že usychám touhou po muži, a ani tě nenapadlo, aby sis pospíšil!“

„Protože do toho přišla válka!“ zasupěl markrabě. „A to válka neobyčejně důležitá! Samozřejmě jsem se musel postavit v čelo svých chrabrých vojsk a slavně zvítězit. To byla má svatá povinnost a nebylo jiného východiska. Jenomže cos dělala ty, zatímco já jsem cedil svou drahocennou krev na bojišti? Modlila ses za statečné bojovníky a dychtivě očekávala jejich návrat? Nikoliv! Vyspala ses s tučnou týlovou krysou, která se vyhnula bitvě tím, že si úmyslně přivodila zranění a nechala se pokousat dogou!“

„Tvé informace jsou nepřesné,“ oponovala mu Jitka. „Pokousala jsem ho totiž já. Byl mým milencem nejméně tři neděle před vypuknutím války!“

„Čím dál tím lépe!“ zlobil se bratr. „Ale jedno je jisté. Začalo se o tobě mluvit jako o vilné potvoře, která dělá ostudu vznešenému rodu. Představa, že bych tě mohl výhodně provdat, se začala rozplývat, holka s tak hanebnou pověstí nemá šanci na poklidné rodinné štěstí!“

„Moje pověst je důkazem tvé neschopnosti ovlivňovat veřejné mínění!“ vmetla mu do tváře Jitka. „Kdyby někdo hanobil tvoje debilní vojáky, ty hnusné zavšivené hrdlořezy, tak by ses jich zastal! Kdo by cekl, měl by hlavu dole! Ale když vláčí v kalu pomluv tvou vlastní sestru, neučiníš nic, aby ji pomlouvači neroznášeli na kopytech!“

„Právě v tom se mýlíš,“ řekl markrabě, „a především mi křivdíš. Rozhodl jsem se totiž, že toho tvého bezuzdného řádění bylo až až! Je na čase skoncovat se všemi milostnými aférami, které z počestného panovnického domu dělají hampejz! Nejsem podomek a v mém pracovním úvazku není vyhazování ani inzultace sestřiných milenců! Do dnešního dne jsem byl příliš shovívavý a snášel tvé nemravnosti, které nás společně deklasovaly. Ale má trpělivost má své meze, o čemž se záhy přesvědčíš!“

„Tak?“ podivila se Jitka. „Chceš mě snad zavřít do vězení? To by prestiži našeho domu příliš nepomohlo!“

„Do vězení tě nepošlu,“ ujistil ji bratr, „protože by ses tam spustila se žalárníkem. Ale mám po ruce jiné řešení!“

„Provdáš mě!“ vydechla sestra. „Konečně jsi pro mne sehnal ženicha!“

„Provdám tě,“ připustil Ota. „Ale nejprve musím napravit tvou pošramocenou pověst. Máš-li mít naději na dobrou partii, musí se o tobě hovořit jako o mravné, zbožné dívce. Proto tě pošlu do kláštera!“

„Ty hade!“ vypískla Jitka. „To neuděláš!“

„Samozřejmě to udělám,“ řekl, „a ty se z toho nevyvlíkneš! Odjedeš ještě dnes. Zajímá-li tě místo tvého dočasného pobytu, řeknu ti je. Za pár hodin tě stráže dopraví do Svinibrodu nad Mohanem.“

„To není možné!“ zaúpěla sestra. „Při památce našich drahých zesnulých rodičů tě zapřísahám...“

„Naši drazí zesnulí rodiče by ti pořádně napráskali,“ tvrdil, „a pak by učinili přesně to, co já! Klášter je to jediné, co ti

ještě může poskytnout vyhlídku na řádný rodinný život!“

„Bojím se kláštera!“ nařikala. „Je to místo jistě úctyhodné, ale pro dívku mého typu se nehodí! Budu tam nešťastná a umřu!“

„Přeháníš!“ chlácholil ji. „Za prvé je tvá fyzická kondice více než znamenitá a za druhé zůstaneš vznešenou dámou i v klášteře. Rozhlásíme sice o tobě, že se míníš stát členkou přísného řádu, ale ve skutečnosti ti tam nebude nic chybět!“

„Jak to, že ne?“ stkala. „Smím si snad vzít s sebou svého miláčka?“

„Toho nekňubu, kterému jsem s nevšední chutí nakopal, můžeš nosit v srdci,“ poradil jí, ale je to zbytečné, protože ztratil jakékoli vyhlídku, že tě ještě někdy v životě spatří. Posílám tě do kláštera, aby ses tam ve vši vážnosti a odpovědnosti připravila na stav manželský. To je můj pevný úmysl, který v krátké době uskutečním. Léta lehkomyšlného milkování jsou nenávratně pryč a vystřídají je závažné, vznešené úkoly. Budeš reprezentovat chotě a rodit mu děti!“

„A jak mám vědět, že se mě nechceš jenom zbavit?“ otázala se. „Mluvíš o svatbě, abych ti nevydrápala oči, a pak mě necháš úpět v klášterní cele!“

„Máš slovo vladaře,“ ujistil ji, „že se provdáš dřív, než si dovedeš představit! Jen musíš být hodná, poslušná a nedělat žádné vylomeniny! To, že nemyslím na nějaký uskok, ti dokážu velice snadno. Po celou dobu tvého pobytu v klášteře bude tam také vojenská družina, která tě ochrání před případným nebezpečím!“

Jitka ožila. „V ženském klášteře budou muži?“ zaradovala se. „To není špatný nápad!“

„Neraduj se předčasně!“ krotil ji. „Zařídil jsem, že s nimi v žádném případě nepřiđeš do styku. Samozřejmě nebudou mít přístup do prostoru obývaných řeholicemi a zejména do tvého apartmá. Dvě abatyše tě budou střežit ve dne v noci a další čtyři mají na starost dohlížet, aby se ty dvě nedaly podplatit.“

„Jsi nechutně důsledný,“ řekla kysele, „ale já už si nějak poradím!“

„Jak myslíš,“ řekl tvrdě. „Ale proviníš-li se proti mravopověstnosti i v klášteře, nebudu se cítit povinen dodržet slib, který jsem ti dal. Přestanu shánět ženicha a nechám tě ve svinibrodské cele zešedivět!“

Otočil se a důstojně odcházel, nedbaje toho, že po něm sestra hodila kartáč, který ho zasáhl mezi lopatky.

Krátce nato se Ota Bílý sešel s Arnoldem Uchem.

„Myslím, že to psychicky unese,“ informoval ho, „a během několika příštích týdnů se nezhroutí. Rozhodně jsem čekal, že to tak lehce nespokne. Byl jsem připraven na hysterické scény, a zatím po mně pouze hodila kartáč.“

„Je z dobrého rodu,“ konstatoval Ucho, „který nikdy neselhal, šlo-li o důležitou věc.“

„No, já jsem své splnil,“ zívá markrabě, „a více ode mne nikdo nemůže očekávat. Mám na starosti celou říši a sestřička mi zabrala až příliš mnoho drahocenného času. Doufám, zeje vše důkladně připraveno!“

„Perfektně,“ řekl sebevědomě Ucho. „V čele vojáků, kteří doprovodí vznešenou Jitku do Svinibrodu, stojí muž schopný, bystrý a zcela zasvěcený do našich plánů. Kdyby došlo k nějakým nečekaným potížím nebo zmatkům, o čemž velice pochybuji, má moji plnou důvěru, že se novým okolnostem přizpůsobí a hravě je zvládne.“

„Potíže budou!“ tvrdil markrabě. „Znám svoji sestru a vím, že se jen tak nepodrobí.“

„Za chvíli odjíždíme do Čech,“ informoval ho Ucho, „abych co nejdříve promluvil se svým starým přítelem knížetem Oldřichem. Vynasnažím se, aby jednal rychle a bez okolků. Čím dříve vyrazí Břetislav do Svinibrodu, tím menší je nebezpečí, že vznešená Jitka něco vyvede!“

„Už aby byla pod čepcem,“ zamručel Bílý. „Až ji ten Čecháček unese, ani snad nedokážu předstírat hněv a spravedlivé rozhořčení!“

„To bude ovšem nezbytné!“ upozornil ho Ucho. „Ta zpráva tebou musí doslova otřást! Doporučoval bych, abys poněkud zdemoloval palác a zmydlil pár sluhů. Nebylo by také špatné rozkopat nějaký vzácný kus nábytku a rozbít pár váz. Teprve poté bude možné smířit se s realitou a se skřípěním zubů udělit odpuštění.“

„Vynasnažím se,“ slíbil markrabě. „S největší ochotou ze sebe udělám šaška, jen abych měl tu drzou, nestydatou žabu z krku. Toho chudáka Břetislava, mimochodem, začínám litovat. Takovou potvoru, jako je Jitka, si nezaslouží ani bastard!“

„Sám bude štěstí svého strůjce!“ usklíbl se Arnold. „Jestliže ji unese z kláštera, stane se to proti naší vůli. Dopustí se zločinu, kterým budeme otřeseni, zdrzeni a jenž nás hluboce pobouří. Následky si plným právem ponese sám!“

Ota Bílý se upřímně rozchechtal. „Ano, myslím, že si opravdu nemáme co vyčítat! Ten mládenec si vlastně pro své neštěstí dojede do Svinibrodu. My jsme mu ctihodnou a vznešenou Jitku nenabídli!“

Arnold Ucho a markrabě franký Ota Bílý se rozešli ve znamenité náladě. Byli přesvědčeni, že právě rozehráli partii, která nemá jinou alternativu než naprosté vítězství.

O několik hodin později došlo k významnému přesunu nemravné Jitky z vladařského paláce do svinibrodského kláštera. Dívka se zpočátku chovala nepřívětivě a zavile, ale již po několika minutách jízdy začala koketovat s doprovodem. Což nikoho nepřekvapilo.

Přesun měl zůstat alespoň prozatím utajen. Tento záměr se bohužel nevydařil. Mladík havraních vlasů a ohnivého pohledu měl sice zdravotní potíže, ale nebral je za té situace na vědomí. Seděl na koni s obtížemi. Po kopancích od Oty Bílého měl hýždě v dezolátním stavu. Krom toho cítil na každé straně trupu nejméně tři odražená či nalomená žebra. Z nosu mu stále ještě tekla krev a vymknutý kotník nevidaně opuchl. V ústech mu vadil překousnutý jazyk a jinak ušlechtilý obličej mu hyzdil bezpočet boulí. Připočteme-li k tomu zlomenou ruku, bezvládně visící podél těla, jen stěží pochopíme, proč tento chorý člověk nevyhledal lékaře. Ale neučinil tak. Navzdory bolestem a útrapám se vydrápá na koně, aby sledoval ozbrojený doprovod, který unášel jeho milovanou Jitku do neznáma.

Pověst poustevníka Prokopa byla více než znamenitá. Usadil se v drsném, liduprázdném Posázaví a vybral si jako místo trvalého pobytu jeskyni, obydlenou tisíci běsy. Vyhnal je odtud modlitbami a začal poustevničit. Jeho neměnnou potravou byly kořínky a lesní plodiny. Přežil několik otrav houbami, mimo jiné i muchomůrkou zelenou. Velice rád vylupoval semínka ze smrkových šišek, a když se chtěl obzvláště rozšoupnout, žvýkal osvěžující šťávu. Pochopitelně i jeho obcházelo pokušení a poustevník je musel vši silou odhánět.

Někdy se mu zachtělo zpestřit si stereotypní jídelníček rakem, rybkou, nebo alespoň škeblí. Zurčící Sázava, která skotačivě přeskakovala přes velké kameny v údolí, nabízela tyto lahůdky v nepřeberném množství. Prokop ale vždy dokázal odolat hříšným choutkám.

„Přišel jsem se do té Bohem i lidmi zapomenuté krajiny modlit,“ říkal si tvrdě, „a ne tu debužirovat jako nějaký dvorský hejsek! Ostatně - rybka, rak i škeble jsou živí tvorové, kteří mají právo radovat se z božího světa! Můj mlsný jazyk je nesmí této možnosti zbavit!“ A pustil se s chutí do dubové kůry nebo lopuchového listu.

Uprostřed asketického údobí poutnickova života se zčistajasna objevil v jeskyni sám ďábel! Rohatý čert, jak se sluší a patří. Nepřišel pochopitelně na přátelskou návštěvu, ale s nekalým úmyslem zbožného muže pokoušet. Přinesl s sebou plnou míru těch nejvybranějších lahůdek a s úsměvem rozeného pingla je nabízel Prokopovi. Byla to od obyvatele pekel přímo neuvěřitelná pošetilost, zrovna do nebe volající naivita. Poustevník, zocelený léty usilovného strádání, byl proti jakýmkoliv kulinárním chtíčům dokonale obrněn. Rafinované pokrmy v něm vzbuzovaly odpor a hnus. Navíc nad tím vším ještě převládla vrozená Prokopova bojovnost. Zrudl spravedlivým hněvem a promptně pocákal satana svícenou vodou. Ten se začal na hliněné podlaze svíjet jako červ, ale jeho utrpení ještě zdaleka nebyl konec. Prokop narýsoval kolem pekelné bestie magický kruh a tím jí znemožnil útěk, odlet i prosté propadnutí do Luciferovy říše.

Ďábel se stal bídým, bezmocným zajatcem.

A tehdy dostal poustevník znamenitý nápad, který ho proslavil i po staletích. Zapráhl čerta do pluhu jako nějaké bezmocné hovado a donutil ho zorat úhor před jeskyní. Sám kráčel za ním a popoháněl ho krucifixem. Ďábel brblal, kňučel, vyplazoval jazyk a bezmocně tloukl kopyty do země, prosil i vyhrožoval, ale Prokop byl neoblomný. Propustil satanaš, teprve když se nevzhledný úhor proměnil v úhledné poličko.

Tenhle příběh se kdekomu velice líbil a pověst o statečném poustevníkově, který zkontroloval samotného pekelníka, se záhy roznesla po celých Čechách. K Sázavě se vypravil i sám kníže Oldřich se svou družinou. Stiskl poustevníkovi ruce a nabídl mu odměnu podle vlastního výběru.

„Sám pro sebe nechci nic,“ odpověděl bez uvažování Prokop, „protože téměř nejím a jako oděv mi dobře slouží jediná rezná košile. Lůžko mám z drnů a přikrývám se šťavnatými lupeny. Jsem opravdu plně saturován. Chceš-li však skutečně ocenit můj čin, postav u Sázavy klášter!“

To se Oldřichovi zpočátku dvakrát nezdálo. Místo satanova pokoření se mu jevilo jako ten nejzastrčenější kout na povrchu zemském. Proti budování klášterů kníže nebyl, neboť měl dost dobrých důvodů usmířovat si Boha při každé příležitosti, ale přece jen měl pocit, že trocha okázalosti nemůže nikdy škodit. Takový klášter na Břevnově - to je přece něco jiného! Knížecí vizitka, která se nedá jen tak přehlédnout! To se tatík Boleslav II. vyznamenal! Ale stavět klášter na samém konci světa?

Prokop jako by četl Oldřichovy myšlenky. Jeho výhrady k malebnému Posázaví ovšem zdaleka nesdílel.

„Chápu tvou nechuť investovat značné finanční prostředky právě sem,“ řekl, „protože nejsi schopen vidět krajinu v jejím vývoji! Považuješ Posázaví za bezperspektivní oblast. Ale to je veliký omyl!“

„Jaký omyl?“ zamračil se kníže. „K čemu mi může být dobrá nesplavná řeka se zalesněnými skalisky? Kdykoliv uspořádáme někde poblíž štanici, zlomí si některý z koní nohu a dobrého oře abys dneska pohledal!“

„Je to překrásná, Bohem posvěcená krajina,“ tvrdil poustevník, „která by se znamenitě hodila k rekreačním účelům! Kdybys chtěl na nějakou chvíli zmizet z očí veřejnosti a přitom se z dobrých důvodů příliš nevzdálit od hlavního města, sotva bys našel vhodnější místo! A kdyby zde stál klášter, plný vzdělaných a zbožných mnichů, mohl bys mezi ně kdykoliv přijet tak, jako se jezdí k nejlepšímu příteli!“

„Hm,“ řekl Oldřich, „ale klášter v Nuselském údolí nebo v Hostivaři by taky nebyl k zahoezení! No, ještě si to rozmyslím!“

Ve skutečnosti se mu ovšem Prokopův návrh přece jen zalíbil. Klášter jako knížecí zapadáček - to bylo vskutku rafinované. Pochopitelně zapadáček ve vši počestnosti, protože za prvé se už začíná hlásit nelítostné stáří, za druhé Prokop je mužem přísných zásad a za třetí je nejvyšší čas zahájit pokání za život, nu, řekněme příliš robustní. Již při své první rozmluvě s poustevníkem se tedy vlastně kníže Oldřich rozhodl pro realizaci objektu, ale potom ještě dlouho otálel. Nyní zjišťoval, že ke své škodě.

Když totiž do Prahy v přestrojení a pod rouškou noci přiharcoval emisar Oty Bílého Arnold Ucho, zalitoval kníže, že sázavský klášter ještě nestojí. Jak by bylo snadné uchýlit se na několik hodin do jeho pevných zdí a projednat to, co má francký host na srdci. Ve Vyšehradě mají stěny uší a žádá, sebedůvěrnější věc se dlouho neutají!

Ke všemu se pořádně rozpršelo a zorganizovat v takovém počasí štanici na jelena by bylo stejně nápadné jako jít se koupat do Vltavy.

Když déšť neustával a okluzní fronta se zastavila přímo nad Vyšehradem, sešel se Oldřich s Arnoldem Uchem v kamenném domečku svého věrného zbrojře Kraslava. Zatímco služebník poslušně odešel cítit sekery, odehrál se v jeho neuklizeném obýváku rozhovor na vysoké úrovni a se zcela mimořádným dosahem.

„Očekávám,“ řekl kníže, s úšklebkem si měře svého vzácného hosta, „že mi vysvětlíš, proč jsi přijel do Prahy oblečený jako šašek a odmítl veškeré oficiality, na které máš ve svém vysokém postavení právo! Nebo ti snad dal markrabě kopačky?“

„Předně tento úbor není šaškovský, ale rytířský!“ usmál se Ucho. „A pochází ze Španěl. Rytířství je velice vznešená

idea a troufám si tvrdit, že se co nevidět rozšíří po celé Evropě!“

„Dneska je možné všechno!“ vzdychl Oldřich, obrací oči k vlhkému stropu. „A zejména mládež se ochotně chytne kdejakého nesmyslu. Taký máte ve Francké říši takové problémy s mládeží?“

„Jako všude,“ řekl Ucho a mávl rukou. „Mladé lidi ze všeho nejvíc baví drnkání na loutnu, tančení při niněře či za zvuku píšťal, a to se ještě ostýchám hovořit o tom nejhorším!“

„O sexu!“ přikývl chápavě Oldřich. „Jen si to řekněme pěkně na rovinu! Veřejná mravnost je vepsí! Předmanželské styky bují, manželská věrnost se stává neznámým pojmem a erotické výstřelky jsou na denním pořádku! Ale jestli mi jednoho dne dojde trpělivost, tak naženu všechny pubertáky do klášterů!“

„Velice zajímavé řešení,“ pochválil ho Ucho, „a budeme o něm uvažovat i ve Francké říši. Ale abych tě nezdržoval v plnění vládařských povinností, přejdu k věcem, kvůli nimž jsem tě vlastně přijel navštívit.“

„Mne nezdržuješ,“ ujistil ho kníže. „Venku prší a doma bych zřejmě klimbal u krbu nebo si hrál se zblešenými psy. Přesto jsem zvědav na tvé zprávy. Co má Ota za lubem?“

„Vůbec nic,“ tvrdil emisar, „ačkoliv v jeho postavení je to přímo zločin. Propadl jakési ochablosti, pro kterou stále všechno odkládá.“

„No a proč ne?“ pokrčil rameny Oldřich. „Markrabě francký si to může dovolit. Liknavost je nebezpečná malým a nevýznamným, ale on už má své jisté.“

„A co pocit zodpovědnosti?“ otázal se Arnold téměř pateticky. „Svět prožívá spoustu osudových krizí, na nichž by se dalo vydělat, a markrabě se věnuje bezvýznamným soukromým problémům. Strachuje se o ctnost své krásné sestry do té míry, že ji zavřel do svinibrodského kláštera. Dokonce ji přemlouvá, aby se nikdy neprovdala a stala se řeholnicí!“

„To bych do Bílého opravdu neřekl,“ podivil se kníže. „Vždycky jsem ho měl za muže, který by za kus cizí země prodal vlastní matku do otroctví!“

„Velice se změnil,“ tvrdil Ucho přesvědčivě, „a bohužel to není ku prospěchu říše. Právě proto jsem za tebou přijel.“ Kníže se zatvářil nechápavě.

„Jitka se musí vdát,“ řekl Ucho důrazně, „a její sňatek nesmí být pro nás nevýhodný. To jistě schvaluješ!“

„Schvaluju, neschvaluju,“ vrčel Oldřich, „to není moje věc. Víš dobře, že nemám najednání markraběte nejmenší vliv!“ Ucho učinil odmítavý posunek. „Můžeš mít více vlivu, než si vůbec dovedeš představit,“ řekl, „jde jen o to, odhodlat se k činu!“

„Možná že mám už sklerózu,“ konstatoval kníže, „ale vůbec nevím, o čem mluvíš. Začínáš mi jít na nervy!“

„To bych strašně nerad,“ minil Ucho, „protože do tebe vkládám veliké naděje. Uskutečníš-li můj, v podstatě velice jednoduchý záměr, prospěješ nejen Francké říši, ale i českému knížectví a chrabrému rodu Přemyslovců!“

„Mluv!“ vybědl ho Oldřich. „Stručně a jasně!“

„Krásná a cudná Jitka úpí ve svinibrodském klášteře,“ lkal emisar, „a hrozí jí, že v jeho vlhkých zdech uschne žalem nebo podlehne nějaké zhoubné chorobě. Přitom je velice snadné ji zachránit. Ty máš statečného a ztepilého syna, který by měl uvažovat a jistě také uvažuje o výhodném sňatku. A nedovedu si představit lepší partii, než je sestra markraběte!“

„Blbost!“ zabublal Oldřich. „Ota je hogo fogo a my pro něj nejsme dost velká honorace. Ten se s námi nikdy nespojí!“

„Dobrovolně jistě ne,“ připustil Ucho, „ale může nastat situace, kdy mu nic jiného nezbude. Svinibrodský klášter není nedobytná pevnost. Břetislavovi by nedalo mnoho práce vniknout dovnitř, unést Jitku a co nejrychleji se s ní oženit!“ Kníže Oldřich nedokázal potlačit překvapení. Dokonce při tom několikrát škytl.

„Co je tohle za divné řeči,“ vypravil ze sebe posléze. „Břěť a, ten slušně vychovaný chlapec, který se před kostelem či klášteřem vždycky způsobně pokřikuje, by měl do církevního objektu vniknout násilím? Měl by zapomenout na své dobré vychování, hodit za hlavu od dětství vštěpovanou mu úctu k ženě a zmocnit se násilím sestry markraběte franckého? Cožpak něco tak zvrhlého a ničemného by mohl provést syn knížete českého?“

Ucho pobaveně zvedl ruku. „Je-li to skutečně budoucí vládce,“ řekl, „musí umět včas odhodit všechny předsudky a zábrany. Víš sám, v jaké je momentálně nepříjemné situaci, a já ti nabízím její velkolepé řešení, které je koneckonců v zájmu i samotného markraběte. Kdyby byl schopen rozumného uvažování, přišel by na to sám Francká říše potřebuje pro své civilizační úsilí věrného spojence a takový se nejlépe získá vhodně zvoleným sňatkem. Ota Bílý je ovšem, doufám pevně, že jen dočasně, v zajetí myšlenek, které státu neprospívají. Jitčino uvěznění v klášteře pokládám, mírně řečeno, za státnický kopanec, který je nutno odčinit třeba i neobvyklými prostředky.“

„Na tom možná něco je,“ připustil Oldřich, „ale není mi jasné, proč ses trmácel až do Čech. Copak žádný z velmožů blízkých srdci Oty Bílého o spanilou Jitku nestojí? Nemáte snad k dispozici atraktivnějšího ženicha, než je můj Břetislav? Tady se mi zdá, že není něco v pořádku!“

„Zdá se ti to právem,“ děl Ucho, „ale velice snadno ti to vysvětlím. Vhodný ženich by se pochopitelně našel, ale jen tehdy, kdyby s tím markrabě souhlasil. To, že Jitka úpí ve svinibrodském klášteře, silně zkomplikovalo situaci. Vznešení ženichové nejsou ochotni odhodlat se k tak riskantnímu podniku, jakým je únos. Samozřejmě jsem se snažil některé z nich přesvědčit, ale neuspěl jsem. Tvrdili, že takové řešení neodpovídá jejich společenskému postavení a není na úrovni. Tehdy jsem si vzpomněl na tvého syna a rozjel se do Prahy.“

„Z nouze Honza dobrej!“ zavrčel Oldřich. „Když nejsou poctivé, tancuje se s děvčkama!“

„Takhle bych na to nepohlížel!“ konejšil ho Arnold. „Sám přece víš, jak to v našich kruzích chodí. Situace se nakonec vyvinula tak, že máš ty a zejména tvůj syn obrovskou šanci vyšvihnout se na přední místo evropské politiky. Získá-li Břetislav Jitku, bude jeho nárok na knížecí stolec tak nesporný, že jím nikdo neotřese.“

„To se pěkně poslouchá,“ přikývl Oldřich, „ale má to spoustu háčeků. Můj vznešený syn, který by kuřeti neubližil, se má najednou proměnit v banditu přepadajícího kláštery! Co když něco takového vůbec nesvede?“

„O to nemám nejmenší obavy,“ ušklíbl se Ucho, „protože mám o něm a jeho statečnosti ty nejlepší reference. Navíc tě

mohu uklidnit tím, že režii celého podniku budu mít pevně ve svých rukou. Velitel svinibrodské stráže a řada důležitých osobností jsou mi plně k dispozici.“

„To vypadá téměř jako spiknutí“, mračil se kníže. „Myslíš, že to může projít jen tak? Ota Bílý je známý cholerik, který těžko snáší urážky, ba i to, co za ně jen pokládá. Řeknu ti rovnou, že bych se strašně nerad dostal do konfliktu s Frankou říší!“

„Ota je prchlivý“, souhlasil Ucho, „ale na druhé straně má smysl pro rodinu. Nikdy by nezahájil válku proti příbuznému. Když si Břetislav vezme Jitku v kostele, jeho případný hněv rázem opadne. Smíří se s realitou a s Břetislavem a podá podnikavému švagrovi svou ruku. Že to bude ku prospěchu obou států, o tom jsem plně přesvědčen.“

„Něco na tom je“, mumlal Oldřich, „protože si nemůžeme věčně hrát jen na svém písečku a obíhat kolem Vyšehradu se stálým podezřením, že nám chce někdo zasednout židli! Tohoto traumatu je třeba se zbavit! Jenomže tohle je přece jen příliš divoké!“

„Jenom zdánlivě!“ ujišťoval ho Ucho. „Ve skutečnosti není čeho se obávat. Promyslel jsem všechny možné eventuality a tvrdím, že to musí vyjít. Tvůj syn získá vznešenou ženu, která mu dodá pocit jistoty, a naše říše bude mít záruku dobrovolného a trvalého přátelství ze strany Přemyslovců. To je důvod, proč se Ota Bílý velice rychle smíří s tím, co už beztak nepůjde odčinit.“

Oldřich chvíli demonstrativně a zasmušile přemýšlel, což zdůrazňoval zejména tím, že se usilovně popotahoval za vousy.

„Zdá se“, řekl posléze, „že tvůj plán opravdu nemá příliš slabin. Jsi-li si jist věrností, a hlavně schopností svých lidí, nemuselo by být riziko velké. Nesmíme však dělat účet bez hostinského. Nehodlám se ženit já, ale syn Břetislav. Bude-li souhlasit...“

„Určitě bude!“ byl si jist Ucho. „Je to odvážný a ctižádostivý mladík, který si takovou příležitost nemůže nechat ujít. Když pomíneme všechny výhody, které únosem získá, zbyde navíc ještě sláva, jež ho přežije o mnoho století. Tvůj syn vstoupí do historie jako rek zcela mimořádných kvalit!“

„Tím také je“, mínil kníže, „jenomže to až dosud prokazoval poněkud nevhodným způsobem. Jezdil na neosedlaných hřebcích, lovil vlky a dokonce zápasil s medvědem. Pouze jednou jsem ho vidět prechat, a to tehdy, když rozsekl mečem hnízdo sršňům.“

„To se dá pochopit“, přikývl Arnold, „a ani nejnáročnější posuzovatel by to nekvalifikoval jako zbabělost. „Přesto bude Břetislavovi lépe sloušet čin, který jsem mu navrhl.“

„Dobrá“, řekl Oldřich, „pokusím se ho pro plán, jež jsi nám navrhl, získat. Věřím, že to bude ku prospěchu našeho rodu i celé říše!“

„Obou říší!“ zdůraznil Ucho. „Protože Frankové, podporováni statečnými Čechy, mohou výrazně poopravit současnou mapu Evropy!“

Během těchto prorockých slov se pod okénkem zbrojřova domku rozvlnila vysoká lebeda a z ní se vysoukal na kost promoklý mladík, který až dosud napjatě naslouchal. Nyní tedy věděl vše. Byl to Prkvoj, Vršovec a synovec Kochanův, jenž neváhal riskovat život v zájmu svého rodu.

Ačkoliv déšť zuřivě bičoval krajinu a studený vítr pronikal každou, sebemenší skulinou, Prkvoj chlad necítil. V jeho očích plál hněvivý, neuhasitelný oheň.

„O, vy proradní Přemyslovci!“ zaskřípal zuby a zahrozil k domku, u jehož zdi ještě před chvílí nehybně ležel. „Takovou zradu tedy chystáte? Ale těšíte se marně! Vršovci jsou na strážích před každou špatností a strejda Kochan s vámi zatočí!“ Prkvoj opovržlivě plivl do lebedy a zamířil ke koni, který jej měl co nejrychleji dopravit na Kochanův hrad.

Opatrnost Oldřichova se tedy nesetkala s kýženým výsledkem a tajemství bylo předčasně vyzraženo. Tak trochu vinou knížecí liknavosti. Kdyby již tehdy stál sázavský klášter a Prokop v něm byl opatem, nemohlo by k takovému malému nikdy dojít. Dovnitř by Vršovci nikdy nepronikli a obsah Oldřichova rozhovoru s Arnoldem Uchem by stěží uhořel. Teď však věděli vše a mohli podniknout rázná protipatření.

6. ROZHODNUTÍ

„Tak se mi zdá“, hučel zbrojnoš Marek, „že už nedělám nic jiného, než sháním toho neukázněného Břetislava! Copak takhle se chová budoucí kníže? Ty jeho silácké produkce ještě ujdou. Moc se mi líbilo, jak vlastními zuby zakousl berana, nebo jak utkrál ročního býka! Musel jsem mu sice potom dávat na hlavu jitrocelové obklady, ale to divadlo stálo za to! Velkou slávu si také získal skoky do Vltavy, a to zrovna do toho největšího víru! Prý se tam dokonce serval s hastrmanem, ale tomu už nemám chuť věřit. No, konečně kdo ví? Když se pral s medvědem, proč ne s hastrmanem? Břetislav je pašák, to se musí nechat, a nelekne se ani rohatého! Dovedl by s nímorat zrovna jako ten sázavský poustevník! To je ovšem všechno, s čím mohu jakž takž souhlasit. Ty jeho avantýry s ženskými rozhodně neschvaluju! Jednak je to smilstvo a jednak s nimi vždycky zaleze někde, kde ho pak nemohu najít! Kníže řekne: Přiveď mi syna, potřebuji si s ním prohodit důležité státnické otázky - a já abych se z toho zbláznil! Prolézám stáje, stodoly, seníky i kolny, dvakrát se pode mnou zlomil žebřík na půdu, jednou jsem omylem strčil svou šedivou hlavu do úlu se včelami a jindy jsem se zase málem utopil v žumpě, jenomže kde je mladému pánovi konec? Kdyby alespoň řekl: Jdu tam a tam, když se táta bude po mně shánět, víš, kde mě hledat. Ale kdepak on! Zdrhne jako nějaký uličník a nebohý stařec aby si kvůli němu ušoupal nohy nebo vykřičel plíce! Já ovšem jednou knížeti řeknu: Jak sis syna vychoval, takového ho máš! Vína je pouze na tobě. Vy, Přemyslovci, jste divousové a lidé prchlí - musel sis přivést na hrad ještě selku, která na Vyšehradě dvakrát do měsíce vygruntovala a ještě vyhřebelcovala všechny koně? Co z takového manželství mohlo vzejít? Já jsem proti Boženě Křesinové osobně nic neměl, ale to její věčné drhnutí knížecího stolce mi šlo pořádně na

nervy. Oldřichovi ostatně taky, protože měl věčně zadek, jako by ho ráchal v louži! Ale stejně: dva temperamentní lidi se nemají brát, z toho nic kloudného nevzejde! Oldřich měl pojmut za ženu klidnou unylou dámu, která mlsá medové koláčky, pje tklivým hlasem nábožné písně a při bouře leze do truhly. Z takového svazku mohlo vzejít způsobilé dítě, které by rodičům dělalo radost. Ale darmo mluvit! Teď abych se trmácel po celém okolí a doufal v zázrak, že na toho holomka někde narazím!“

Navzdory pesimistickým předpovědím měl Marek štěstí. Nebo ho taky na seník patřící sedlákově Česlavovi přivedla letitá zkušenost. Jisté je, že Břetislav byl objeven uprostřed radováněk s Česlavovou dcerou Smějanou.

Smějána zapištěla a Břetislav zasakroval. Tyto projevy rozhořčení a nespokojenosti však starým zbrojnošem neotřásl. Byl zvyklý plnit své povinnosti přesně a beze zbytku.

„Kníže český Oldřich,“ zvolal mocným hlasem, „si přeje okamžitě, a tudíž bez prodlení, ve velmi vážné, ba přímo akutní záležitosti pohovořit se svým synem a nástupcem Břetislavem. Tato zpráva nechť je mu co nejrychleji, a tedy nejraději přímo a bez váhání, doručena. Takové jest panovníkovo přání, které je všem podřízeným rozkazem!“

„Uvědom si, ty starý kozle,“ ozval se ze seníku Břetislav, „že trocha taktu ještě nikomu neuškodila! Ty ovšem o něčem podobném nemáš ani ponětí!“

„Zato jsem bezmezně oddán svému pánu Oldřichovi,“ odvětil zbrojnoš, „a předpokládám, že má vždycky a za všech okolností pravdu. Když s tebou chce okamžitě mluvit, má proto docela určitě dobrý důvod!“

„Já mám zase spoustu těch nejlepších důvodů, abych tady zůstal,“ prohlásil Břetislav a pleskl Smějanu po obnažených hýždích, „protože to, co mi chce tatík sdělit, není určité ani zčásti tak zajímavé!“

„To si netroufám posoudit,“ pokrčil rameny Marek, „ale je to s největší pravděpodobností mnohem významnější pro budoucnost českého státu. Kníže Oldřich je nezvykle vzrušen a intenzívně přechází po komnatách. Stále si něco huhlá a zkopal již čtyři sluhy.“

„No dobrá, už letím,“ zavrčel následník, „ale uznej sám, že nemám chvíli klidu!“

„Ve svém postavení si to taky nemůžeš dovolit,“ tvrdil zbrojnoš, „protože se vždycky může šustnout něco, co promluví rozhodujícím způsobem do vývoje dějin. Vypukne válka, vzpoura, tatínka klepne mrtvička, vzplanou knížecí statky, přijede posel z ciziny, strejda uprchne z vězení... Vím já, co všechno se vůbec může přihodit? Nebudeš-li v takové chvíli po ruce, zrodí se zmatek! Vůbec se tátovi nedivím, že se tak zlobí, když tě nemohu najít!“

„Co dělal v mých letech on?“ vyprskl Břetislav. „Ztratil se své družině v postoloprtských lesích, a když už si mysleli, že ho sežrali vlci, objevil se s krasavicí po boku s pevným úmyslem vzít si ji za ženu. Kdybych něco takového udělal já...“ Zbrojnoš se vyděšeně pokřižoval.

„To tě, chlapče, nesmí ani napadnout!“ zasténal. „Takový skandál lze připustit jednou za století, a ještě se neobejde bez následků! Jestli to chceš někam dotáhnout, musíš odhodit všechny nízké chťiče a věnovat se státotvorným myšlenkám!“

„Já jsem podle tebe nízký chťič?“ vyprskla Smějána ze sena. „Abych ti, dědku, nevjela do vlasů a nepocuchala tvé velebné šediny!“

„Je nejen necudná, ale i agresivní,“ konstatoval zbrojnoš, „takových je lépe si nevšímat!“

„To nech laskavě na mně,“ poradil mu Břetislav, „a raději se zamysli nad svým povážlivým vývojem! Býval jsi obstojný vrahoun a násilník k pohledání, ale na stará kolena se stáváš moralistou! Jdeme a doufám, žeš mě odtud nevytáhl pro nic za nic!“

Pro nic a za nic to opravdu nebylo. Kníže Oldřich vypadal velice vzrušeně a vřelo to v něm jako v přetopeném kotli.

„No to je dost!“ zvolal, když spatřil Břetislava, „já tady plánuju osud tvůj a celé říše a ty se flinkáš, jak je tvým zvykem, kdovíkdě! Budeš se ženit!“

„Ale?“ podivil se syn. „A mám do toho co mluvit?“

„Nemáš,“ děl kníže. „Vlastně máš! Ale jen částečně! Mám pro tebe dvě nevěsty a z těch si jednu vybereš!“

„Dobrá,“ řekl Břetislav, „začni tou horší.“

„Nevím, která z nich je horší,“ uhnul Oldřich, „protože mi nebyly osobně představeny. Obě prý jsou krásné a cudné, což znamená, že obou je pro tebe škoda. Tobě by nejlépe vyhovovala nějaká cuchta ze mlejna nebo ze salaše!“

„Dědičné zatížení,“ upozornil ho syn, „ale hořím zvědavostí, koho mi nabídneš ty.“

„Dávej bedlivý pozor a važ všechny okolnosti!“ vyzval ho tec. „První možnou nevěstou je Plesava, dcera Vršovce Kochana. Necukej sebou, vím dobře, že toto případné příbuzenstvo za moc nestojí. Ale ta Plesava je prý krásná, dosud neposkvrněná, a navíc dovede předpovídat budoucnost jako naše pramáti Libuše. To není k zahzení. Kdybychom se spojili s Vršovci, došlo by k sjednocení moci a zem by dostala pevné vedení, které by zevnitř nikdo nenarušoval. Mohli bychom se bez obav soustředit na zahraniční výboje a územní zisky mimo českou kotlinu. To by tě přece bavilo, nebo se mýlím?“

„Copak o to,“ zamyslel se Břetislav, „vyhlídky to nejsou špatné. Ale nemám rád Vršovce! Přimo je nesnáším! Vždycky jsem se těšil, že je jednou vyvraždím jako děda Boleslav Slavníkovce.“

„Také jsem si dlouho pohrával s touto svůdnou myšlenkou,“ připustil Oldřich, „ale vždycky jsem jí odolal. Vršovci jsou dobří bojovníci a své hrady by tvrdě hájili. Také by jim nic jiného nezbývalo. Dlouhá rodová válka by mohla vysílit zemi natolik, že by se jí zmocnil někdo třetí, a tohle riziko bych strašně nerad podstupoval.“

„Přesto,“ hekl Břetislav, „mám k dívce z rodu Vršovců předem nepřekonatelný odpor.“

„Je mladá a krásná,“ uvedl ukazovák Oldřich, „a navíc bys jí mohl kdykoliv napráskat! Zchladit si žáhu na Vršovcích, jakmile by se ti zachtělo! Také bys jí mohl být občas nevěrný a její příbuzní by se ti to sotva odvážili vytknout. Spojení s našim rodem by pokládali za takový úspěch, že by ti rádi popřáli maximální osobní svobodu!“

„Také by to byl jejich úspěch!“ ucedil Břetislav, „a brzy by začali strkat své špinavé nosy do přemyslovské politiky. Vyšehrad by se hemžil Vršovci, kteří by bažili po kariéře v celostátním měřítku. Já nevím jak tobě, ale mně by to šlo

ukrutně na nervy!“

„Šňatkem s Plesavou bys ovšem sjednotil říši tak, jak se to nestalo nikdy v minulosti,“ upozornil ho kníže, „a nejdůležitější místa ve státě bys tak jako tak vždycky obsazoval ty!“

„To je jedna možnost,“ řekl Břetislav, „a předpokládala by naprostou poslušnost Vršovců a jejich podvolení se knížecímu majestátu. Ale je vůbec něco takového v jejich povaze? Dá se to od nich očekávat? Když vytáhnu s vojskem za hranice, budou intrikovat nejen na svých hradech, ale i v samotném centru říše. Spojí se s duchovenstvem, které ve mně nikdy nepřestane vidět nic jiného než bastarda. Má vláda pro ně bude vždycky jen provizoriem, které je nejlépe co nejrychleji ukončit. Sotva se mi narodí syn, po matce Vršovec a výchovou pravděpodobně rovněž, stanu se pro ně zbytečnou přítěží. Pokusí se mě zbavit a když se jim to nepodaří, ať už mečem nebo jedem, prohlásí knížetem malé nesvéprávné batole. A místo toho drobečka bude vládnout ten jejich krysí rod, aniž by jim v tom někdo dokázal zabránit!“

„Vidíš to, hochu, moc černě,“ konejšil ho otec, „a mně se nezdá, že by Vršovci měli tak smělé cíle. V našich sporech se pouze brání a obávají naší přísnosti. Nejsou to rození vládcí a spokojí se tím, budou-li se na svých majetcích cítit bezpečni.“

„Přesto bych se s nimi raději nespokojoval,“ trval na svém Břetislav, „a s tou Plesavou bych si vůbec nezačínal. Pokud vím, říkal jsi, že máš ještě jednu nevěstu!“

„Mám,“ přikývl kníže, „ale tu ti nenabízejí. Musel bys ji ukrást. Lépe řečeno: unést z kláštera!“

Břetislav překvapením otevřel to, co se ve slušné společnosti nazývá ústy. „Unést?“ podivil se. „Co je to za nápad?“

„Odmítáš-li dívku z rodu Vršovců,“ a já tvé důvody nepokládám za bezvýznamné, musíš získat ženu vznešenou, která tě společensky povznes. Potom už nikdo nebude pochybovat o tvém nesporném právu sedět na knížecím stolci. Potíž je v tom, že takovou nevěstu ti nikdo nenabídne. Žádný z velmožů nehoří touhou provdat urozenou dámu za nemanželského syna českého knížete. Máš tedy jedinou možnost: zmocnit se takové ženy násilím.“

Břetislavovi zajiskřilo v očích. „To není špatný fór!“ zamumlal, „a divím se, že jsem o ničem podobném dosud neuvažoval.“

„Také to není nejobvyklejší způsob, jak získat nevěstu,“ připomněl mu otec, „ale ty jsi v situaci, kdy podobný čin může být kvalifikován jako přiměřený. Ta dívka, kterou bys měl unést, se jmenuje Jitka a je to sestra Oty Bílého, markraběte franckého!“

Břetislav uznale hvízdal. „No, to už je něco!“ řekl, „ale nevisí tahle hruška přece jen příliš vysoko?“

„Zdánlivě ano,“ souhlasil otec, „a kdybys za markrabětem přišel s kytkou v ruce, určitě by s tebou vyrazil dveře. Ale když podnikneš to, co ti poradím, všechno dobře dopadne. Válku nám Ota nevyhlásí, toho se bát nemusíme. Má velice zajímavé záměry na východě a počítá s naší pomocí. Až se dozví, že jeho sestřička byla unesena z kláštera, bude zuřit a pravděpodobně někoho ve svém okolí popraví. Na víc se určitě nezmůže. Sestru, která přijde o věneček, zpátky vymáhat nebude, a tak se skřípěním zubů rozevře svou náruč švagrovi, jehož by si určitě sám nevybral.“

„To zní velice hezky,“ pochválil ho Břetislav, „ale pořad se mi to zdá hodně divoké. Ta Jitka, nebo jak se jmenuje, je určitě bedlivě strážena.“

„Tuhle věc bych nepřeceňoval,“ mávl rukou Oldřich, „protože s únosem tak významné osoby dneska nikdo příliš nepočítá. Navíc ve strážích i mimo ni budeme mít své dobré přátele. Je to vlastně jejich nápad a já jsem jej pouze akceptoval v případě, že se to bude zamlouvat tobě!“

„Mám to chápat tak, že Frankové se s tebou sami spojili?“ podivil se Břetislav, „že ti sami nabídli, abych unesl sestru jejich markraběte? Ale proč? Je snad ta Jitka tak škaredá, že nemůže sehnat přiměřeného ženicha? Zřejmě ano! A to se mi nelíbí! Strejda Jaromír mi sice řekl, že si ve svém postavení musím vzít třeba plešatou, což jsem nakonec uznal, ale kvůli nějaké odporné šeredě nebudu přece riskovat život!“

„Jitka je krásná,“ ujistil ho kníže, „ale příliš zbožná. Přemluvila svého bratra, který ji velice miluje, aby mohla žít v klášteře a plně se věnovat duchovnímu životu. Ota s tím posléze souhlasil, ale řada vlivných mužů ve Francké říši to přijala s nevolí. Hezká vznešená dívka, která usychá a vadne v klášterní kobce, je pro stát promarněný kapitál. Proto blízcí spolupracovníci Oty Bílého plánují čin velice nezvyklý, ale v dané situaci pochopitelný a nutný. Musí Jitku provdat proti její vůli a proti vůli samotného markraběte!“

„No, dobrá,“ mumlal Břetislav podezíravě, „ale proč zrovna za mne?“

„Protože jsi mužem, který se toho rizika odváží,“ řekl Oldřich, „a víš, co můžeš v případě úspěchu získat. A přízejně si, že Frankové nakonec taky nedopadnou nejhůř! Z Jitky se stane česká kněžna a z tebe jejich věrný spojenec. Najisto totiž počítají s tvou vděčností.“

Břetislav se zamračil. „Stanu-li se švagrem Oty Bílého,“ vykřikl, „nebudu proto ještě jeho poskokem! Ať nikdo nepočítá s tím.“

„Jenom ať klidně počítají,“ řekl s úsměvem kníže. „Teď je důležité učinit to hlavní: unést Jitku ze svinibrodského kláštera! A musíš si dát záležet, nebo ti nezbude nic jiného než se oženit s Plesavou!“

7. VRŠOVCI SE ZLOBÍ

Na Libici to vřelo jako v sršním hnízdě. Na Kochanův podnět se tu sešel výkvět rodu Vršovců a na první pohled bylo patrné, že jen málokdo z něj má dobrou náladu. Muži uplivovali, rozhazovali rukama, zlostně upíjeli medovinu a bouchali pěstmi do stolu. Taky docela obstojně kouleli očima.

Shromáždili se na místě, které je v poslední době stále více děsilo. Před třiatřiceti lety tu byl vyvražděn mocný rod Slavníkovců, a právě Vršovci na knížecím programu dost vydělali. Horlivě sbírali drobtý spadlé z Boleslavova stolu a

podařilo se jim získat tučnou část slavníkovského majetku. Teď je ovšem těšil méně než před léty, protože perspektivy jeho zvelebování nebyly nijak růžové.

„Libice přináší neštěstí,“ tvrdili někteří sýčkové, „a to, co potkalo Slavníkovce, postihne i nás. Jsme příliš nápadní a naše bohatství stavíme Přemyslovcům před jejich závistivé oči. Nic dobrého z toho nevzejde!“

Zarputilý Kochan se dlouho podobným řečem vysmíval. Spokojen sám sebou i rozkvětem celého rodu, osnoval další plány a zisky. Jenomže časy se měnily. Z Přemyslovců nevraživost přímo sálala a jejich zvyk nejednat s nikým v rukavičkách naháněl upřímnou hrůzu. Vršovců včetně Kochana se zmocňovala vleklá nervozita.

Před několika týdny svítla naděje. Kníže neodmítl Kochanův návrh na spojení Břetislava s Plesavou, ba zdálo se, že je takovému řešení nakloněn. Vzápětí však Prkvoj přinesl z Vyšehradu zprávy, které nebylo možno přejít mlčením. Kdyby se Břetislavovi podařil smělý plán s únosem francké krasavice, byli by Vršovci namydleni na věčné časy.

„Musíme kousnout do toho nejkyslejšího jablka, které kdy viselo na stromě,“ zaskřípal zuby Kochan, „a nemůžeme se tomu vyhnout. Zůstaneme-li nečinně sedět na Libici, vytluče nás Břetislav jako králíky! Musíme ukázat zuby a máme je, zaplat'bůh, pořádně ostré! V tomto roce padne rozhodnutí: buď my - nebo Přemyslovci!“

Nyní tedy Vršovci rokovali o akcích, které podniknou v nedaleké budoucnosti.

„Byli jsme jako krotcí beránkové,“ hřímal Kochan, ceně své veliké žluté tesáky, „a pokorně jsme se hrbili před českým knížetem. Pomáhali jsme mu vyhrávat bitvy, aniž bychom se dočkali jediného slůvka chvály nebo uznání. Nereptali jsme a nevsímali si pomluv, nadávek ani výhrůžek. Byli jsme nejtišší mezi tichými, nejmenší mezi malými a nejvěrnější mezi věrnými. Přesto jsme si nemohli být jisti svými životy a museli jsme prchat na své hrady před přemyslovskou zlobou, k níž jsme nikdy nezavdali příčinu. Já jsem se trpělivě snažil usmířit si knížete dary, nezištnou pomocí i lichocením. V zájmu zachování rodu jsem si počínal jako ubohý otrok. Konečně se zdálo, že mé vyčerpávající úsilí bude korunováno úspěchem. Jak víte, nabídl jsem Oldřichovi, že provdám svou krásnou, něžnou, inteligentní a uměnímilovnou dcerku Plesavu za jeho hrubého a primitivního syna, který se ani nenarodil v řádné manželské posteli. Srdce mi krvácelo, hrdlo se svíralo žalem a všechno se ve mně bouřilo proti takovému spojení, ale měl jsem na mysli blaho celého rodu, před nímž musely ustoupit veškeré soukromé zájmy. Ale co zbylo z mé ušlechtilé a velkorysé nabídky? Zeptejte se zde přítomného Prkvoje!

Ten vám řekne, jak odpovídají Přemyslovci na přátelská gesta! Mne Oldřich ujistil o tom, že mému návrhu bude příznivě nakloněn. Místo toho, aby začal seriózně jednat a zajímat se o datum možné svatby, zahájil tajná a záludná jednání s emisary Francké říše.“

„Hanba!“ vykřikl jeden z Vršovců a učinil při tom tak rázné gesto, že se od hlavy až k patě polil medovinou.

„Hanba!“ přidali se ostatní. „Kníže je děvkař a lotr!“

„Mluvíte mi z duše,“ souhlasil s nimi Kochan, „a chápete velice přesně podstatu problému. Je to hanba, a co horšího, je to zrada na Vršovicích! Kdyby se Oldřichovi povedl jeho špinavý záměr, bylo by po nás veta! Proto nesmíme připustit za žádnou cenu, aby Břetislav unesl sestru markraběte z kláštera!“

„Správně,“ zvolal Vršovec, jménem Krutoš. „Sedněme na koně a vzhůru na Vyšehrad!“

„Nadšení je krásná vlastnost,“ krotl ho Kochan, „ale také nemůže být na škodu, má-li člověk v hlavě alespoň kousíček mozku! Cožpak útok na knížecí sídlo může mít nějaký úspěch? Byli bychom odražení a již zítra by se rozneslo po celých Čechách, že se Vršovci odhodlali k otevřené vzpouře. Sami bychom se odsoudili a náš definitivní konec by nastal během několika týdnů nebo v nejlepším případě měsíců.“

„Co tedy chceš dělat?“ otázal se dotčeně Krutoš. „Je snad možno zabránit Přemyslovcům v jejich útoku na naše zájmy nějakým jiným způsobem? Chceš s nimi vyjednávat, nebo je dokonce prosit, aby vůči nám chovali trochu víc úcty a porozumění?“

„Ne, to opravdu nechci,“ usmál se zlověstně Kochan, „právě tak jako odmítám otevřený boj a nesmyslné krveprolití, na které bychom doplatili svou existencí! Našemi zbraněmi budiž lest a uskok. Nechceme válku s Přemyslovci, ale musíme důmyslně uvést do pohybu lavinu, která je v rozhodujícím okamžiku rozdrtí. Všechno jsem promyslel a zdá se, že můj plán nemá nejmenších slabin.“

Vršovci na něj hleděli s netajeným obdivem a Kochan sebevědomě pokračoval: „Myslím, že víme zhruba všechno o ničném plánu Přemyslovců. Břetislav se svou družinou hodlá přepadnout klášter ve Svinibrodu nad Mohanem s úmyslem unést Jitku, sestru markraběte. Úspěchu této akce musíme za každou cenu zabránit! Ještě dnes vyrazí spolehlivý a výmluvný posel za markrabětem Otou Bílým, aby ho informoval o chystané nestoudnosti a snaze pošpinit dobré jméno celého jeho rodu. Nemůže být nejmenších pochyb o tom, že markrabě okamžitě zasáhne a se vši rozhodností ochrání svou zbožnou sestru. Pevně doufám, že Břetislav z této akce nevyjde se zdravou kůží. Dokonce si myslím, že ve Svinibrodu nalezne svůj hrob.“

Vršovci se rozjásali. Teprve nyní jim začala medovina jaksepatří chutnat. Kochan okamžitě zvýšil hlas.

„Uvažoval jsem o tom, koho pověřit náročným úkolem získat Otů Bílého pro náš záměr. Je nutné, aby markrabě zahořel nenávistí k drzým a troufalým přemyslovským dobrodruhům a neznal s nimi slitování. Musíme vést jeho trestající ruku a nesmíme připustit, aby se seabeměně zachvěla. Ota Bílý je dnes naše veliká naděje a jeho známá prchlivost musí být správně nasměrována. Mezi Vršovci je mnoho schopných mužů, kteří by stanovený úkol zvládli. Přesto navrhuji, aby se zástupcem našich zájmů stal chrabří Prkvoj. Je mladý, zdatný, ale i zkušený a rozvážený. Věřím pevně, že jeho vyhraněná osobnost na markraběte silně zapůsobí!“

Prkvoj se zarděl a začal dojatě cosi koktat, ale jeho nesouvislé projevy vděčnosti zcela zanikly v mohutných ovacích rozvětveného přibuzenstva. Všem se zdálo, že Kochan zvolil správně. Prkvoj se již mnohokrát vyznamenal zejména při slídění a získávání najatých vrahů pro ušlechtilé vršovské cíle, takže měl tu nejlepší pověst. Nebylo pochyb, že i nového náročného úkolu se zhostí se ctí. Pak se slova ujal znovu Kochan. „První část mého plánu znáte,“ pravil, „ale další jsou neméně důležité. Musíme totiž počítat i s nepříjemnou možností, že Břetislav nějakým způsobem unikne z

moci markraběcích pochopů. Může se také stát, že Bílý podlehně nekalým politickým pohnutkám, a aby si zajistil Oldřichovu vděčnost, poskytne jeho synovi milost. To by pochopitelně byla velkomocenská špinavost, která by se nás nepříjemně dotkla. Příliš tomu nevěřím, ale zcela vyloučit to nemohu. Proto je nezbytné, abychom v případě, že Břetislav pokus o Jitčin únos jakýmkoliv způsobem přežije, zasáhli se vši tvrdostí my. Zlikvidujeme-li toho bídného bastarda daleko od domova, nepadne na nás podezření. V Oldřichových očích budou jedinými možnými viníky Frankové, a protože nezná jejich skutečné úmysly, začne vyjednávat s námi. Naprostá jednota v národě se stane nezbytností a my začneme poprvé v historii diktovat podmínky!"

„Jsi génius, Kochane!“ zachrátil letitý Vršovec Hukoš. „Jenom aby tu parádní vraždu nakonec někdo nezapackal! To by se pak těžko napravovalo!“

„Máš pravdu, Hukoši!“ souhlasil Kochan, „a věř, že kdyby tvá hlava nebyla lysá jako dýně a tvůj stříbrný plnovous nesvědčil o vysokém věku, vybral bych pro tento úkol tebe! Víš, že bys jej radostně splnil a tvá paže by se nezachvěla. Naštěstí však je mezi Vršovci mnoho takových, kteří, i když nemají tvoje zkušenosti, dovedou bez váhání vnořit dýku do nepřítelovy hrudi!“

„Vyber mě, Kochane,“ zvolal Krutoš, „a já rozpárám Břetislava jako podsvinče!“

„Dobrá, Krutoši,“ přikývl Kochan. „Zdá se mi, že je to opravdu práce pro tebe. Nejsi nešikovný ani sentimentální. Ale sám do Svinibrodu nepojedeš. Vybereš si tři nebo čtyři chlapce, kterým nedělá potíž vidět pár kapek krve. Na nejrychlejších koních budete sledovat Břetislavovu družinu a nespustíte ji ani na okamžik z očí. Nepohrnete se do žádného neuváženého dobrodružství! Vždy musíte myslet na to, že naším ideálem bude, aby ty drzé únosce zlikvidoval sám Bílý. Teprve dojde-li k něčemu neobvyklému, smíte jednat na vlastní pěst. V takovém případě budete krutí a nemilosrdní! Břetislav se nesmí vrátit do Čech!“

„Nevrátí se!“ slíbil Krutoš. „Najde hrob v daleké cizině a nikdo ho tam nebude zalévat slzami. Zahrabeme ho jako mršinu někde na zastrčeném místě!“

„Vidím, že si dobře rozumíme,“ pochválil ho Kochan, „a jsem přesvědčen, že se vše vyvine podle mých představ. Přemyslovské velikášství utrpí zasloužený debakl. Potom nastane další etapa naší ušlechtilé činnosti: boj o knížecí stolec!“

Vršovci doslova viseli na jeho rtech. Přestali mlaskat a hekat, neboť nemínili přijít ani o jediné šéfovo slovo. Kochan si však dával na čas a s gustem vychutnával dramatickou pauzu, kterou si tak znamenitě narežíroval. První to nevydržel Hukoš: „Tak co je?“ vyhrkl stařec nedočkavě. „Nenapínej mě, nebo dostanu infarkt!“

„Mluv, Kochane!“ přidali se ostatní. „Pomýšlíš snad na to, stát se českým knížetem, a jak toho chceš dosáhnout?“

Kochan s úsměvem pohodil ryšavou kšticí a učinil zamítavé gesto. „Podobné řešení by přicházelo v úvahu pouze v jediném případě,“ pravil, „a to tehdy, kdyby vztek Oty Bílého nebyl ukojen zabitím Břetislava. Tlak na Oldřicha by mohl být tak silný, že by tady bylo možné doslova všecko. Ale upřímně řečeno, to nepředpokládám. Přesto vznikne situace, kdy na Vyšehradě zůstane Oldřich vysílený žalem a bezmocný vztekem, zatímco na Lysé bude i nadále úpět právoplatný kníže, nebohý slepec Jaromír. Naše největší želízko v ohni!“

Nyní naslouchající Vršovci poněkud strnuli. Kochanova slova se jim zdála, mírně řečeno, nadsazená. Kníže Jaromír byl už dávno odepsán a s jeho návratem na historickou scénu nikdo nepočítal. Co si také počít s dobrosrdečným slepcem v lapáku?

Hukoš také okamžitě vznesl dotaz: „Viš dobře, Kochane, že si tě vážím. Ale nepřeháníš to poněkud? Proč si myslíš, že se s Jaromírem dá ještě počítat?“

Kochan se záhadně usmál. „Prostě si to myslím,“ řekl, „a dokonce jsem o tom skálopevně přesvědčen! Jestliže se někdy na slovanském nebi rozžehne hvězda Vršovců, tedy prostřednictvím knížete Jaromíra!“

Jeho slova způsobila mezi Vršovci zmatek, ale Kochan nehodlal dále rozvíjet své plány a záměry. Soudil, že na další etapu vršovských akcí je ještě dost času. A především nechtěl riskovat, že by jeho smělé a vpravdě existenční plány mohly být předčasně vyraženy. Proto odolal útokům zvědavých příbuzných a zahalil se v plášť uvědomělého mlčení. Teprve po nějaké chvíli povolal k sobě Prkvoje, aby s ním promluvil mezi čtyřma očima.

„Chlapče,“ řekl mu, „viš dobře, žeš blízky mému srdci. A neušlo mi, že miluješ Plesavu.“

„Ano, strýčku,“ zamumlal mladík. „Mám ji raději než svou sekyru, kterou jsem rozťal již devět lidských lebek. Víš ale, že s ní máš vznešené záměry, které povznesou náš skvělý rod až do nebeských výšin!“

„Chtěl jsem Plesavu provdat za Břetislava,“ připustil Kochan, „ale to, jak víš, padlo. Bez naší viny! A proto si myslím, že má dcera bude patřit tobě.“

Prkvoj se dojatě rozeštkal. Vrhł se na zem a počal strýci objímat nohy.

„Má to ovšem háček,“ upozornil ho Kochan, „s kterým se budeš muset smířit.“

„Smírím se třeba s tisíci háčky,“ tvrdil Prkvoj, „třebaže dovedu počítat pouze do dvanácti! Jen když dostanu krásnou a moudrou Plesavu!“

„Vlastně ji nedostaneš docela,“ upozornil ho Kochan, „a o vašem poměru se zpočátku nesmí nikdo dozvědět. Uděláš jí dítě a my to svedeme na knížete Jaromíra. Chápeš? Ten slepec přijímá ve vězení dámské návštěvy - to máme ověřeno ze spolehlivých pramenů. Sehnat svědky na to, že jednou z jeho milenek byla Plesava, nebude žádný problém. Tak získáme pro Libici a náš rod nejvznešenějšího bastarda ze všech bastardů, kteří se vynoří v Čechách po Břetislavově smrti. Nikdo nebude pochybovat o jeho nezadatelném právu na knížecí stolec! Bude to náš životní triumf. Vládcem země se stane čistokrevný Vršovec, jehož přemyslovský otec bude pouze fiktivní. Tvůj syn, Prkvoji, vystoupí na scénu českých dějin jako kníže a usadí se na Vyšehradě, není to znamenité?“

„Ale co Jaromír?“ otázal se synovec. „Může přece popřít otcovství. Je sice slepý, ale...“

„Jaromíra pochopitelně zabijeme,“ vysvětlil mu ochotně Kochan, „a už jsem také vymyslel jak. Přepadnout vězení v Lysé nelze. Museli bychom použít celý oddíl a kdekdo by věděl, že útočníky jsme my. Potřebujeme osamělého vraha,

„který při činu nebude chycen.“

„A jak se dostane do věznice?“ zajímalo Prkvoje. „Chceš podplatit žalárníka?“

„To by bylo totéž jako záutočit přímo,“ řekl Kochan. „Do Jaromírový vraždy zasvětim pouze jediného důvěryhodného člověka. Tebe!“

„Děkuji, strýčku,“ byl polichocen Prkvoj, „ale jak toho velebného starce odkrágluju, když on se nedostane ven a já zase dovnitř? Na to je můj rozum krátký!“

„Za vězením je příkop a nad ním, ve výšce nijak značné, je vysunut dřevěný převét, kam chodí vznešený vězeň konat svou potřebu. Ty se přitiskneš ke zdi, roste tu mimochodem divoké křoví, které zabrání, aby tě někdo spatřil, a budeš čekat. Pak se do převétu dostaví kníže s úmyslem si ulevit. Ve chvíli, kdy usedne, zasáhneš ty! Vyskočíš a probodneš ho zespoda kopím. Než se na vraždu přijde, budeš dávno na zpáteční cestě!“

„Ach, strýčku,“ vzdychl Prkvoj okouzleně. „Kdybys ty byl knížetem, to by ta naše říše vypadala jinak!“

8. BŘETISLAV JDE DO BOJE

Na Vyšehradě se Břetislavova družina chystala k odjezdu. Vše mělo proběhnout v naprosté tajnosti, ale jaksi se to nevyvedlo. Nádvoří bylo plné hořekujících panen, které se hystericky vrhaly do náruče svých odjíždějících miláčků. Kníže Oldřich se zlostně tahal za plnovous a všemožně dával najevo svou nespokojenost.

„Tomuhle říkáš přísně utajená akce?“ osopil se na Břetislava. „Hodláš unést sestru jednomu z nejvznešenějších žijících velmožů a počínáš si, jako když jdeš na koroptve! Každá bába na Vyšehradě ví, že máte namířeno do Svinibrodu!“

„No a co?“ usklíbl se Břetislav, „alespoň ty dobré lidi nebudeme šokovat při návratu. Až se tu objevím s Jitkou, přijme to každý jako samozřejmost! Chlapcům jsem přece nemohl zatajit, do jakého podniku se pouštíme.“

„Ale oni to nemuseli vykvákat svým babám,“ zlobil se Oldřich. „A ty zase vyváděš, jako by se chystalo nové vyvražďování nevinů! To jsem to mohl rovnou rozhlásit po celém knížectví! Kdy už konečně pochopíš, co to je státnická prozíravost a opatrnost?“

„Začínáš stárnout, tatíčku,“ konstatoval neuctivě Břetislav. „Najednou zničehonic opěvuješ vlastnosti, které jsi nikdy neměl!“

„Ale ty je musíš mít!“ vybuchl kníže. „Protože tuhle zem musí přece jednou někdo dát do pořádku! Prozatím jsme uměli jenom válčit a urážet hlavy nepřatelům nebo nepohodlným příbuzným. Ale podívej se kolem sebe! Tvoří se mocné státy řízené prozíravými lidmi, kteří dobře vědí, co žádá moderní doba. Rodové války, vypichování očí sourozencům a podobné zábavy jsou už ve světě pasé. Já jsem se tomu věnoval celý život a jen tak tak jsem se udržel u moci. Můj nástupce, a já pevně věřím, že to budeš ty, musí dokázat víc!“

„Jenom mě nepřeceňuj!“ varoval ho Břetislav. „A nezapomínej, že jsem syn svého otce! Žádné přemrštěné požadavky a mimořádné nároky nemohu splnit. Dovedu bojovat a vítězit. To je všechno!“

„Jsi Přemyslovec,“ zdůraznil Oldřich, „a náš rod už nejednou prokázal, že na knížecí stolec, a jednou snad i na královský trůn, právem patří. Sjednotili jsme divoké kočovné kmeny a vytvořili ; vlastní stát. Nic moc, ale stát to je. Ani pod mým vedením se nerozpadl, a to je co říct! Zdá se, že jeho základy jsou pevné a přežije nadcházející věky, pokud ho někdo nerozvrátí. Chci věřit, že ty to nebudeš. Pocházíš z rodu, který dovede vládnout. Vršovci, to jsou hrdlořezové, zabijáci a úskočné zmije. Jeden jako druhý. My jsme však lidé rozmanití. Géniové i nemehla, podle toho, co je právě zapotřebí a co knížectví může unést. Dali jsme světu Václava i Boleslava, Drahomíru i Ludmílu. Tomu říkám pestrost povah! Z nás už si i pánbiček může vybrat! Teď je řada na tobě a je na čase, abys vykročil po cestě vedoucí k slávě nejen tvé, ale celého knížectví!“

Dříve než mohl Břetislav otci odpovědět, vyrušil jej starý zbrojnoš Marek. Přiváděl nebo spíš přinášel útlého, asi patnáctiletého jinocha.

„Zřejmě vyrušuju,“ omlouval se stařec, „ale zdá se mi, že ne úplně zbytečně. Tohle hádž z vršovského rodu tvrdí, že s vámi musí mluvit ve velice nutné věci. Prohledal jsem ho a je neozbrojen.“

Kníže si prohlédl chlapce se zřejmým údivem.

„Jak se jmenuješ a proč jsi přijel?“ vyštěkl. „To už je Kochan na tom tak špatně, že za mnou posílá taková nedochůdčata, jako jsi ty?“

Jinoch zrudnul studem, neboť se zřejmě za nedochůdče nepovažoval, a rozechvěle zamutoval: „Pane, nejsem Kochanovým poslem. Jmenuji se Cmrdoš a o mé cestě na Vyšehrad ví pouze Plesava, která je mojí milenkou!“

Oldřich s Břetislavem se mocně rozchechtali, zatímco zbrojnoš byl zjevně pohoršen zpusťlostí a zkažeností mládeže.

„Máme spolu intimní poměr již sedm týdnů,“ pokračoval mladý Vršovec, „a nikdo o tom nemá ponětí. Teď je však naše láska ohrožena tím nejhanebnějším způsobem. Kochan slíbil Plesavu hnusnému a nevzdělanému Prkvojovi, který mě nakopl jen proto, že jsem hrál u stáje na niněru. Přitom se ten kůň, jenž ukousl Prkvojovi ucho, spláčil sám od sebe!“

„Počkat!“ přerušil ho kníže ostře. „Tady něco nehraje! Kochan se odvážil nabídnout svou dceru nějaké vršovské vší, když ji předtím slíbil mému statečnému synovi? To by byla nejhnusnější urážka, jakou jsem kdy zažil - a že jsem jich už zažil dost!“

„Kochan ví o tom, že Břetislav miní unést sestru markraběte ze svinibrodského kláštera,“ vyhrkl Cmrdoš, „a podnikl řadu akcí, aby se mu to nepovedlo!“

„Tak tady to vidíš!“ obrátil se Oldřich k synovi. „My se na něčem ve vší tajnosti usneseme a Kochan na Libici si koná protiopatření. Ten ryšavý netvor má snad uši na Vyšehradě!“

„Všechny zprávy z Prahy mu přivezl Prkvoj!“ žaloval mileneček Kochanovy dcery. „Je to nejlepší vršovský slídil! A teď už jede na nejrychlejším koni do Francké říše, aby varoval markraběte!“

„Ještě něco?“ zeptal se Oldřich. „Jestli něco zatajíš, dám tě vyklestit, takže Plesavě nezbude nic jiného než si hledat nového milence!“

„Řeknu všechno,“ slíbil Cmrdoš, „protože chci, abys zničil Prkvoje.“

A opravdu velice podrobně vyklopil vše, o čem se Vršovci na Libici radili.

„Máš dobrou hlavu,“ pochválil ho kníže, „ale myslím, že o ni brzy přijdeš. Jestli se Kochan dozví, žeš byl na Vyšehradě, upízlá ti ji s největší radostí!“

„Hlavně, že Plesavu nedostane Prkvoj!“ pravil mladý zrádce. „Tak krutý osud ji nesmí potkat!“

Načež ho kníže milostivě propustil a zbrojnoš Marek ho vyprovodil až k jeho koni.

„Milý synu,“ řekl Oldřich Břetislavovi, „tady vidíš, že únos vznešené slečny není lascivní dobrodružství na seníku! To je politická akce mezinárodního významu, což si konečně zapiš za uši! A teď se v klidu a uváženě rozhodneme, co uděláme!“

„Zplanýrujeme Libici,“ navrhoval Břetislav. „Taková práce by mě dost těšila.“

„Ale také by tě zdržela,“ upozornil ho Oldřich, „a to si zejména teď nemůžeme dovolit. Ty se svou družinou okamžitě vyrazíš do Svinibrodu a co nejrychleji se zmocníš Jitky. V tomto směru se plán nemění. Je ovšem třeba mít se ustavičně na pozoru před Vršovci. O tom Krutošovi jsem slyšel, že byl v dětství krměn vlčí krví a je velice nebezpečný!“

Břetislav opovržlivě mávl rukou. „Ještě se nenarodil Vršovec, kterého bych se zalekl. Ale co hodláš udělat s tím Prkvojem?“

„Pošlu za ním Radmila na nejrychlejším hřebci,“ řekl Oldřich, „a ten se už postará o ostatní. Buď toho mizeru dostihne a zlikviduje ho, nebo se okamžitě spojí s Arnoldem Uchem. Stejně si myslím, že toho chlapa k markraběti vůbec nepustí a budou ho považovat za lupiče. A Ucho si s ním určitě poradí!“

„Dobrá,“ souhlasil Břetislav. „Zdá se, že je na čase vyrazit. Mohu ti slíbit jedno: buď se vrátím s Jitkou, nebo vůbec ne!“

„Raději to první,“ řekl kníže, „protože tvá smrt v daleké cizině by zkomplikovala situaci doma a vlastně by se rovnala vítězství Vršovců. Tak na sebe, hochu, dávej pozor! Dokud nezplodíš potomka mužského pohlaví, je to tvým největším úkolem!“

„Strejda na Lysé je schopen dodávat potřebné Přemyslovce ve velkém,“ uchechtl se Břetislav. „Jestli se utopím v Mohanu, bude bohatý výběr.“

„Tohle Kochan vůbec nedomýšlel,“ řekl Oldřich, „a divím se, že na takovou fintu spoléhá. Než bych připustil, aby se na vládě podílel kdokoliv, kdo má v sobě jen špetku vršovské krve, vyberu si nástupce třeba z Těpticů a prohlásím, že jde o mého potomka.“

„Mohl by ses ještě oženit!“ navrhoval Břetislav. „Poslední dobou vedeš moudré, státoporné řeči, takže by ses mohl ve prospěch celku ještě jednou obětovat. Anebo, víš co? Dám ti seznam svých milenek. Strašně bych se divil, kdyby alespoň dvě tři nebyly v jiném stavu! Proč bys za mě nemohl zaskočit?“

„No vidíš, co je tady možností!“ děl spokojeně Oldřich, „a ten zavšivený lotr z Libice si myslí, že nás doběhl. Ale přece jen bych raději viděl, kdyby ses v pořádku vrátil a přivezl s sebou nevěstu, která by z tebe učinila skutečného a váženého knížete!“

„Už na to jdu!“ zazubil se Břetislav. „A vsadím berana proti myši, že to zvládnu! Zatím ti přeju klidné panování a co nejméně dnových kolik!“

„Děkuji ti, chlapče, to bych měl moc zapotřebí,“ řekl Oldřich, „a ty se na cestě ničím nerozptyluj! Potkáš-li nějakou hezkou holku, přehlídni ji! Nevyhledávej spory ani bitky, které nesouvisí s tvým úkolem! Neoslabuj se pitím, protože na každém kroku může číhat nebezpečí! Mysli na jediné a určitě zvítězíš!“

Otec se synem se objali a Břetislav vyšel na nádvoří. Švarná družina při jeho spatření bojovně zaryčela a krasavice se ještě více rozeštkaly. Zdálo se, že jsou si jisty neúspěchem výpravy a napevno počítají s tím, že své miláčky už nikdy neuvidí.

Břetislav naskočil na koně a už chtěl dát povel k odjezdu. Vtom se opět přihlítl zbrojnoš Marek.

„Moment, panstvo,“ šermoval rukama, „ještě na vás čeká kulturní vložka. Mistr Křesina složil baladu O cestě statečného Břetislava, syna Oldřichova, do říše Francké!“

A již se také vbelhal na nádvoří velebný pěvec.

„Buď zdrav, Břetislave!“ zapěl mohutným hlasem, při němž se rozšumělo listí na stromech jako při závanu větru. „Buďte zdraví, chabří bojovníci! Dovolte potulnému umělci, aby zazpíval píseň, která před několika okamžiky vytryskla z jeho vznešeného srdce! Uslyšíte baladu zcela novou a dosud nepoužitou! A právě tak, jako se s vámi loučím, chci vás i přivítat při vašem slavném a vítězném návratu!“

„Zpívej, Křesino,“ vyzval ho Břetislav, „protože my dovedeme umění ocenit! Mezi mými chlapci není ani jediný, který by postrádal hudební sluch. Ve chvílích oddechu si dovedeme zazpívat balady, jaké pro nás skládají umělci tvého typu! Nejsme jako Vršovci, kteří nerozeznají líbezný zpěv skřivánka od kvákání žáby! Zpívej, pěvče, ať se nám na poutě plnou nebezpečí odjíždí radostněji!“

Po těchto slovech začaly milenky hrdinů vyvádět tak, že Křesina několikrát za sebou zadrnkal předehtu, aniž by mohl začít se zpěvem. To Břetislava popudilo. „Tady bude ticho!“ vykřikl zlověstně, „nebo dám vyklidit nádvoří! Rušit umělecké dílo je nevychovanost a barbarství!“

Dívky skutečně zmlkly a jejich zoufalý nářek se změnil v tiché, tlumené popotahování. Křesina se nyní mohl bez zábran umělecky projevit.

Hrdinská balada se rozechvěla nádvořím a zaplavila je jako divoká řeka. Všechno živé s úžasem zalapalo po dechu. I lovečtí psi přestali po sobě chňapat a koním se vzrušeně chvělo chřípí. Připomínalo to agónii divoké bitvy. Vyšehrad jako by se vznášel a splýval s nebeskou klenbou.

„Kdo to tu řve jako kráva?“ ozvalo se náhle z okna. „Můj jediný syn se vrhá do strašlivého nebezpečí a já, hlava pomazaná, mám poslouchat takový uši drásající povyk?“

Projevil se tak pochopitelně kníže Oldřich, jehož obcování s múzami bylo tak řídké, že nestálo za řeč.

„Ještě uslyším jediný tón,“ vyhrožoval vladař, „a stane se ze mne krutovládce, jakého dějiny nepoznaly! Umělec neumělec, zpěvák nezpěvák, okamžitě tě nechám shodit z hradb!“

Ačkoliv tuto větu pronesl hlasem strašlivým a výhrůžným, nesetkala se se žádoucím ohlasem. Břetislavovi chlapci se rozchechtali a sám následník měl co dělat, aby nespadl z koně.

Jedině Křesina zachoval potřebnou důstojnost.

„Můj kníže,“ zvolal, „všechno mé jest i tvé. Co jest tvé, můžeš si vzít. Jsi-li zaujat proti zlatu v hrdle, zavolej krčního lékaře!“

„Neradť mi, koho mám zavolat,“ odsekl Oldřich, „a hlavně mi nehulákej pod okny! Jsem dobrák od kosti, ale co je moc, to je moc. Už mi není třicet, abych se dovedl vypořádat se všemi žaly a strastmi života, aniž bych náležitě vyhublal!“

Tedť mě například rozbolela hlava, a proto se vši naléhavostí žádám, aby bylo respektováno, že vladař je nemocen!“

Křesina, ač nerad, nepokračoval v produkci a Břetislav dal tichý povel k odjezdu. Dvanáct ztepilých junů blýsklo sebevědomými pohledy a neméně tolik u slzených dívek naposledy zamávalo vlhkými šátky.

„Dobře pořídte!“ popřál výpravě zbrojnoš Marek. „A hlavně pečujte o své zdraví! Nejezte, co vám kde dají, ale raději si ukradněte - kořist nebývá otrávená. Nepijte vodu z kdejakého potoka a nezdržujte se u holek! Tady budeme všichni toužebně čekat na váš návrat!“

K tomu už zřejmě nebylo co dodat, protože Břetislavova družina bez dalších průtahů opustila Vyšehrad. Každý z jejích členů byl přesvědčen, že jede prožít nejfantastičtější dobrodružství svého života, a nebylo nikoho, kdo by rád a ochotně nezemřel za zdar velkého podniku. Břetislav byl příjemně vzrušen, neboť cítil, že všechny jeho dosavadní vylomeniny blednou při srovnání s tím, co ho očekává v příštích dnech. Dychtivě sál vůni tajemných dalek a netrpělivě pobízel svého znamenitého oře, takže byl stále o několik metrů před svou družinou. Ostatní chlapci to neviděli rádi, protože cesta byla plná křovin a nepřehledných míst, kde mohl být připraven vrah k rychlému a nečekanému útoku. Ale vůdce družiny jako by tuto možnost vůbec nevnímal. Cele se opájel šancí, která se mu naskytla. Každým krokem, kterým se přibližoval ke Svinibrodu, cítil stále intenzivněji, že jede dělat dějiny a že musí ve zkoušce odvahy jednoznačně uspět.

9. RYTÍŘSKÝ DEBAKL

Juan, rytíř řádu svatého Jaga, se cítil prachmizerně. Dalo by se říci všivě. Jeho potlučené tělo, ke všem nepříjemným zraněním ještě intenzivně natřásané dlouhou jízdou na koni, jako by se roztékalo na všechny strany a ztrácelo veškeré formy.

Ještě horší, pokud je to ovšem možné, byly útrapy duševní. Vyplývaly z toho, že mladý španělský rytíř zklamal úplně ve všem a na celé čáře. Hnusil se sám sobě a proklínal svůj neutěšený osud. Přitom ještě před rokem patřil k těm, kteří byli přesvědčeni, že dobudou, a především předělají svět. Jak je vůbec možné, že takhle dopadl?

Mládí měl takřka bezproblémové. V ideálním láskyplném i šlechtickém prostředí vyrůstal nadšený křesťan, kterého trápilo j pouze to, že jeho jednoznačně chápanou a citěnou víru nepřijímají všichni lidé stejně dychtivě. Děsil se, když slyšel, že jsou dokonce tací netvoři, kteří s křesťanstvím bojují na život a na smrt. Něco takového nedovedl pochopit, ale cítil, že je třeba takovým lidem hodně rychle pozutínat hlavy. Není tedy divu, že ho okamžitě oslovilo vznikající rytířské hnutí. Vstoupil do řádu svatého Jaga s nejpevnějším odhodláním žít cudně a šlechtetně, být ostatním příkladem a vyplet pohanský plevel z křesťanských zahrad, ať rozkvetly kdekoli na světě. Když byl slavnostně pasován na rytíře, cítil se div ne obnovitelem spásy na necudném, hříšném světě. Těšil se na bitvy a divoké seče, které svede s Kristovými nepřáteli. Ale tento záměr mu nevyšel. Jeho představení ho minili použít jinak.

Jemný a příjemný mladík se měl stát vizitkou ušlechtilého rytířského hnutí v zemi, kde víra zapustila své kořeny ještě dost ledabyle. Řád svatého Jaga ho vyslal na dvůr markraběte franckého Oty Bílého, aby zde slovy, ale především osobním příkladem propagoval nejen vznešené ideje, ale i jejich realizaci, jak si ji představují iberští křesťané.

„Bratře Juane,“ pravil představený řádu mladému rytíři, „vybrali jsme tě pro nesmírně důležitý úkol. Posíláme tě do významnější bitvy, než je ta, při které můžeš ověnčen slávou vykrváct na bojišti. Jestli v ní obstojíš, bude to veliké vítězství pro náš řád i pro celé rytířstvo. Staneš se naším reprezentantem na dvoře markraběte franckého. Je to dobrý křesťan, ale zase ne příliš. Víru vyznává, staví kostely i kláštery, ale tím jeho aktivita končí. Proti nepřátelům kříže bojuje jen tehdy, může-li na jejich úkor rozšířit vlastní říši. Morálka u dvora je nevalná. Příliš se tam hřeší a dost pohoršujícím způsobem. Na hřištníky je mnohdy pohlíženo téměř jako na hrdiny. Církevní otcové se těší malé vážnosti a jejich světská pravomoc je přímo směšná. Opilství, smilstvo a hazard má všude vysoký kurs. A proto tam, bratře Juane, posíláme tebe. Věříme ti. Jsi mladý, bezúhonný, a přitom ohnivý a odvážný. Svým chováním mnohým imponuješ a příkladem je dovedeš strhnout na správnou cestu. Jsi tím, kterého potřebujeme, aby na dvoře markraběte franckého správně reprezentoval španělské rytířstvo. Mají-li se rytíři v budoucnosti stát skutečným předvojem křesťanstva, je nejvyšší čas s tím začít! Ty nás jistě nezklameš, bratře Juane, v tom jsme všichni zajedno!“

Jenomže Juan zklamal, a to totálně. Zpočátku si na markraběcím dvoře vedl znamenitě. Dovedl být okázalý i skromný zároveň, byl zbožný, ale hýřil i oslnivým smyslem pro humor, jeho zdrženlivost vůči ženám mu nebránila v jejich opěvování a vznešená mírumilovnost se velice dobře snášela s rytířskou bojovností. Mladý Španěl si záhy získal všeobecnou oblibu a mnozí junáci se začali vážně zajímat o rytířské ideály. Vše probíhalo tak, jak si prominenti řádu svatého Jaga představovali a jak to plánovali.

Ve své jasnožřivosti však nemohli počítat s jedním obrovským nebezpečím: s krásnou sestrou markraběte Jitkou. S hrdinkou četných místních skandálů a erotomankou pozoruhodné vytrvalosti. S dívkou, která dovedla pohoršit veřejné mínění i na dvoře, kde se na nějaké to porušení šestého přikázání příliš nekoukalo.

Juan, rytíř řádu svatého Jaga, podlehl jejím půvabům velice brzy. Vlastně ve chvíli, kdy tu potvůrku poprvé spatřil. Navíc měl smůlu, že i ona si všimla jeho a shledala, že je nejhezčím, nejpřitažlivějším a nejroztomilejším cizincem na bratrově dvoře.

Vznikla prudká šířavá láska, která se Jitčiným přičiněním záhy změnila v poměr. Juan se nesměle bránil, ale stal se kořistí drve, než se nadál. Odmodlil si v kostele své, avšak lítal v tom až po uši. Nejhorší na tom bylo, že si nedovedl představit východisko ze situace, která pro něj, jako křesťanského rytíře, byla nadmíru ponižující. Cítil, že se stal v očích svých bývalých obdivovatelů trapným šaškem. Jitka ho sice ujišťovala o opaku, ale její slova nezněla příliš přesvědčivě. O to víc ho však přitahovala její náruč a ohnivá smyslnost. Nedovedl si představit, že by v sobě někdy našel sílu opustit ji. Ona tvrdila, že na tom stejně, a radovala se, že konečně objevila milence, který ji dovede dokonale uspokojit. Toto potěšení ovšem nesdílel francký markrabě Ota Bílý. Když zjistil, že novým Jitčiným amantem je španělský rytíř, pocházející z nízké šlechty, zuřil, jak to bylo v podobných případech u dvora zvykem. Považoval tuto milostnou avantýru za hloupou, a především bezperspektivní. A aby dokázal, že nemluví do větru, rozhodl se k inzultaci na jedné a k deportaci na druhé straně. Zejména pro Juana to bylo bolestné po všech stránkách. Fyzické ztýrán a veřejné zesměšnění ho přivedly až na samý pokraj zoufalství. S tak potupnou porážkou rytířství, které zde reprezentoval, přece jen nepočítal. Místo plánovaného triumfu dostal bezpočet kopanců a mezi četnými úrazy nechyběla ani fraktura levé ruky. Přes toto utrpení láska k Jitce nemizela, ale naopak rostla a prostupovala celou jeho bytostí.

Juan se nevzdal. Byl odhodlán sledovat svou lásku až na kraj světa nebo ještě dál. Myslel to vážně, ale přece jenom se poněkud přecenil. Měl štěstí, že průvod odvázející Jitku z markraběcího dvora nejel dál než do Svinibrodu. I to však byl pro Juana nadlidský výkon. Dovrávorat ke klášterní zdi, zaúpěl jako nakopnutý psík a omdlel.

Když po nějaké chvíli přišel k sobě, ležel v malé cele s klenutým kamenným stropem. Pod sebou cítil tvrdé lůžko, ale utržené rány byly zřejmě někým odborně ošetřeny. Na židli proti němu se usmíval velitel stráže Bruno.

„Jsi pašák, rytíři!“ pravil uznale. „Takové vojáky bych potřeboval mít ve své družině! Máš výdrž, to se musí uznat! Čekali jsme, že odpadneš někde po cestě, ale tys nás všechny překvapil houževnatostí, s jakou jsme se ještě nesetkali!“

„Ááá!“ zaúpěl Juan. „Kdo mě obvázal?“

„Dvě krásné jeptišky,“ sdělil mu Bruno. „Počínaly si velice šetrně. Zvláště láskyplně ošetřily tvé nakopané hýždě. Skoro jsem ti záviděl!“

„Jsem tedy v klášteře?“ sténal rytíř. „A co se stalo s Jitkou?“

„Je v nejlepším pořádku. Ty se tu vylížeš z nejhoršího a pak tě propustíme do domácího ošetření. Nebo tě taky zabijeme - to podle toho, jak se budeš chovat. Je třeba si uvědomit, že tvému milování se sestríčkou markraběte je definitivní konec. Alespoň na půdě franckého markrabství.“

„Co tím myslíš?“ vzbouřil se Juan. „Chceš mi snad naznačit, že bych s ní mohl odjet do Iberie?“

„To zrovna!“ zachechtal se Bruno. „Myslíš snad, že náš vznešený a slavný vládce je padlý na hlavu? Uvědom si laskavě, že mocní tohoto světa se žení a vdávají proto, aby získali nějaké výhody. Prostřednictvím vhodné zvolené sňatku rozšiřují své říše a stávají se příbuznými jiných mocných a jejich sféra vlivu, nebo též akční rádius, se mohou tím pádem projevit na daleko větším prostoru než předtím. Cožpak ty by ses mohl vážně ucházet o ruku tak urozené dámy, jakou je Jitka?“

„Říkal jsi, že se s ní nemohu setkat na půdě franckého markrabství,“ řekl rytíř. „Z toho jsem usoudil, že by ta možnost byla jinde.“

„To by byla,“ přikývl velitel stráže. „Ale chtělo by to spoustu odvahy. Musel by ses vypravit až do Čech!“

„Do Čech?“ zaúpěl Juan. „Má nejsladší Jitka je v Čechách? Jak jste to, proboha, mohli dopustit?“

„Ještě tam není,“ řekl Bruno, „ale už se připravuje na cestu. Stane se totiž manželkou budoucího českého knížete Břetislava.“

Juan se pokusil usednout na lůžko, ale jeho pohyb skončil naprostým nezdarem.

„Češi!“ zakvílel. „Temný národ! Jedí prý syrové maso a dosud vyzývají pohanské bůžky!“

„To jsou zastaralé informace,“ ujistil ho Bruno. „České knížectví je celkem solidní, i když ještě poněkud neurovnaný křesťanský stát. Francké markrabství s ním má do budoucnosti veliké plány. Sňatek Jitky s Břetislavem značně přiblíží zájmy obou zemí. To je asi tak všechno. Nezbavíš-li se hezky rychle své naivní a bezperspektivní lásky k Jitce, budeš ji muset navštívit v Praze na Vyšehradě. Pochybuji ovšem, že Břetislav bude k tobě tak ohleduplný jako markrabě, který ti pouze nakopal!“

Juan nevěřil svým uším.

„Jitka - česká kněžna,“ blábolil zoufale. „A ona s tím souhlasí?“

„Pochopitelně!“ odpověděl Bruno. „Je to její poslední veliká šance. Jinak by zůstala na ocet nebo by se stala doopravdy řeholnicí. Její zpustlý a neukázněný život, ustavičné techtle mechtle s bezvýznamnými individui, jako jsi ty, a nespoutaná touha po požitcích ji zbavily možnosti provdat se opravdu na úrovni. Žádný veliký monarcha si nevezme ženu s tak špatnou pověstí!“

„A do Čech tato pověst ještě nepronikla?“ otázal se rytíř. „Tam o Jitce nic nevědí?“

„Možná vědí, možná nevědí!“ pokrčil rameny velitel stráže, „my jim to na nos všet nebudeme! Oficiálně je Jitka zbožnou, ba fanatickou příslušnicí přísného řádu, který žije v tomto klášteře. Všechno ostatní jsou pusté pomluvy namířené proti Francké říši. Je to propaganda, kterou si vymýšlejí naši úhlavní nepřátelé!“

„Chápu,“ přikývl Juan. „Je to všechno vysoká politika a lidé jako já nemají naději v ní uspět. Mohou maximálně prožít krátkou radost, trochu naděje a pak už jen spoustu potupných kopanců. Takový je osud těch, kteří zapomenou, v jaké posteli se narodili, a propadnou ničím nepodloženým představám. Má nejsladší a nejmilovanější Jitka se tedy provdá a já proti tomu nemohu zholat nic podniknout. Zvlášť když se k tomuto kroku dobrovolně rozhodla! Soudím, že již teď je poselstvo českého knížete na cestě k markraběcímu dvoru!“

„Vedle jak ta jedle!“ uchechtl se Bruno. „Tuhle totiž není vůbec jednoduchá záležitost! Český kníže nemůže žádat o Jitčinu ruku pro svého syna, protože tento syn je bastard!“

„Cože?“ vyjel Juan. „A to říkáš tak klidně?“

„Není to zase tak složité, abys to nedokázal svým španělským mozkiem pochopit,“ konejšil ho Bruno, „ale musíš se zbavit přívalu emocí, které ti brání logicky myslet. Tak dávej pozor: Kdyby se markrabě setkal s nějakým oficiálním poselstvem od českého knížete, musel by s ním vyběhnout. Souhlasit s nerovným sňatkem by bylo pod jeho úroveň a on by se tím veřejně zesměšnil. Přesto je Jitčinu sňatku s Břetislavem příznivě nakloněn, a tak narežíroval tuhle opičárnu. Jitka se naoko rozhodla strávit zbytek života v klášteře a až do smrti se modlit k Všemohoucímu. Břetislav čirou náhodou pojedje kolem Svinibrodu a ďábel nebo jiná pekelná potvora mu vnukne zvrhlý nápad unést markraběcí sestru. Hnusné dílo se pochopitelně zdaří. Strážé budou spát a nezasáhnou proti českým rekům, jak by mělo být jejich svatou povinností. Břetislav bez problémů unese Jitku do Čech a tady se s ní řádně ožení, čímž si velice polepší. Markrabě si bude rvát vlasy zoufalstvím, prokleje všechny Čechy, a zejména pak nestoudné Přemyslovce, kteří jim vládnou, ale nakonec se uklidní. Smíří se s porážkou i s novým švagrem a bude uvažovat, jak nově vzniklého přibuzenského vztahu využít k rozkvětu vlastní říše.“

„To je odporné!“ vykřikl Juan. „Takové špatnosti se přece musíš postavit!“

„Postavit?“ divil se voják. „To snad, kamarádíčku, nemyslíš vážně! Jestliže chce markrabě dát sestru Břetislavovi, je to jeho věc a já ho jen mohu upřímně litovat, že z toho musí dělat takovou šarádu. Jinak jsem přesvědčen, že Jitka bude v těch nejlepších nikách!“

Mladý rytíř žalostně vzdychl.

„Svět je dočista zkažený,“ zamumlal, „a z bahna hniloby jej mohou vyvést jen naše krásné, vznešené rytířské ideály. Jenomže já sám už nejsem hodem se na jejich realizaci podílet. Stal jsem se koukolem, jenž vykvetl ve zlatém lánu pšenice. Jsem semeno, které víchř zavál na holou skálu, takže nemůžu zapustit kořeny. A při tom všem ještě stále miluju Jitku a toužím se s ní sejít!“

10. NEÚSPĚŠNÁ MISE

Radmil, spokojeně se usmívaje, vyváděl ze stáje svého vraníka. Úkol, který nyní dostal, se mu jevil jako nesmírně snadný a jednoduchý. Měl na nejrychlejším koni, kterého měli Přemyslovci k dispozici, dohnat posla Vršovců Prkvoje a pokud možno urazit mu hlavu nebo nějakým jiným vhodným způsobem pomoci mu na onen svět.

Radmil, který absolutně netrpěl komplexem méněcennosti, se cítil předem vítězem, a když ho zbrojnoš Marek před Prkvojem varoval, pouze se shovívavě usmíval. Pak pobídl koně k ostrému běhu a vyrazil v Prkvojových stopách. Zpočátku se mu vše dařilo. Jeho znamenitý oř jako by neznal pocit únavy a vzdálenost mezi oběma soky se ustavičně zkracovala. Radmil si byl jist splněním úkolu v rekordně krátké době. Už třetí den cítil, že musí na obávaného Vršovce narazit každým okamžikem. A také k tomu došlo, navíc v situaci, která pro Prkvoje nevěstila nic dobrého.

Vršovec s možným pronásledováním vůbec nepočítal. Nepředpokládal Cmrdošovu zradu, a tak si počínal velice bezstarostně. Zastavil se na břehu řeky, uvázal koně ke kmeni mladého dubu a shodil ze sebe šaty. Ne snad proto, aby očistil své tělo od prachu cest, neboť Vršovci měli k výdobytkům hygieny odjakživa dost daleko. Důvod byl mnohem naléhavější. Prkvoj měl hlad a dostal obrovskou chuť na čerstvou rybu. Těšil se, jak ji obalí jilem a zvolna opeče na ohničku. Aniž se pořádně rozhlédl, vstoupil do řeky a počal se brodit mezi velkými kameny, vyčnívajícími z prudce tekoucí vody. V této situaci ho zastihl Radmil, ale nabízenou výhodu netakticky a trestuhodně zahodil. Neodolal, aby se před bezbrannou obětí nezačal producirovat. Postavil se na břeh s nataženým lukem a pokřikoval na překvapeného protivníka: „Dostihl jsem tě, bídná vršovská sketo! Nyní tě prošpikuju šípem a odešlu tě do pekel, kde kňučí a svíjejí se v plamenech tví zbabělí předkové!“

Ještě mnoho vřelých a roztomilých vět zadeklamoval těžce zkoušenému Prkvojovi a stále se nemohl odhodlat vypustit šíp z luku. Napadaly ho nové a nové urážky, aniž ho opouštěla inspirace. Musel sám sebe obdivovat, co všechno si dovede vymyslet.

Jenomže všeho moc škodí a Prkvoj nebyl vystrašeně nemluvně. Uprostřed jedné mimořádně košaté věty se prudce potopil a v mžiku se ukryl za obrovským balvanem. Ani teď si příliš nepomohl, ale Radmil jako by přestal uvažovat. Nejprve vystřelil šíp proti balvanu a poté pokračoval ve spílání.

Nejrozumnější by zřejmě bylo nechat nahého Prkvoje v řece, sebrat mu koně, šatstvo i zbraně a v dobré pohodě dokončit cestu. Ale Radmil prahl po Vršovcově krvi.

„Vylez, mizero!“ křičel, „nebo aspoň vystrč kus té své zrzavé palice! Bojíš se, co?“

„Ty se bojíš, přemyslovská nádhéro!“ ozvalo se za balvanem. „Nadávat dovedeš, ale pes, který štěká, nekouše! Když se chceš se mnou utkat, vlez za mnou do vody! Je akorát. Ani teplá, ani studená!“

Radmil zapomněl na svůj hlavní úkol a nechal se vyprovokovat k zjevné hlouposti.

„No dobrá,“ zachrčel, „rozsekám tě na potravu rybám a rakům!“

Odložil luk a s mečem v ruce vstoupil do vody. Samozřejmě uklouzl po prvním kamenu a svalil se na záda. Narazil si kříž a trochu se přitom napil. V tu chvíli po něm skočil Prkvoj, ale ani jemu to příliš nevyšlo. Radmil ho sekl mečem, ale vstát

se mu nepodařilo. Druhý Vršovcův útok byl úspěšnější. Zasáhl Radmila do nosu kamenem vytaženým ze dna řeky. Přemyslovský stopař zaúpěl, chytil se za krvácející bambuli, a protože znovu uklouzl, ztratil meč. Nyní na tom byli oba soupeři přibližně stejně. Také zvolili podobnou taktiku. Prkvoy škrábal a Radmil kousal. Pak se navzájem popadli za vlasy a snažili se seznámit sokovu hlavu s tvrdostí balvanů. Párkrát to docela pěkně břinklo a posléze se ukázalo, že Radmilova hlava byla přece jen o poznání měkčí.

Krvácející a těžce potlučený Prkvoy vylezl na břeh jako vítěz. Moc se ze svého úspěchu ovšem neradoval. Uvědomoval si, že vůbec nevypadá jako věrohodný posel, kterého ochotně přijme a vyslechne tak vznešený muž, jakým je zcela nesporně Ota Bílý, markrabě francý.

Prkvoy nebyl nikdy zvláštním krasavcem a vypadal dost odpudivě, i když v neděli krácel na mši. Ted' s natrženým uchem, bezpočtem fialových boulí a sečnou ranou připomínal nebezpečného otroka, který uprchl z galejí. Přesto se musel pokusit o nemožné. Byla v tom přece, jak se alespoň naivně domníval, velká naděje Vršovců.

Zadržela ho pochopitelně první vojenská hlídka, a protože nerozuměla jeho vzrušeným překotným slovům, usoudila, že nic nepokazí, když tomu nepřijemnému, nesympatickému individuu pořádně napráská a pohodí ho do vězení.

Prkvoy tím alespoň dostal šanci trochu si odpočinout na slámě a vylízat se z nejhoršího. Nevyužil toho a stále se s ječivým fevem vrhal proti dveřím věznice. Chvilu to nepomáhalo, pak mu znova nařezali, ale on se nevzdával. Posléze usoudili, že přece jen bude rozumnější povolát k zuřícímu vězni nějakou vyšší šarži.

Ta se dostavila v značně podnapilém stavu, a když jí Prkvoy oznámil, že potřebuje v životně naléhavé věci pohovořit s markrabětem Otou Bílým, nechala ho pověsit za nohy na trám. Vršovec sice vehementně protestoval, ale visící a s hlavou dolů nemohl už dělat ten randál jako předtím. Nicméně se snažil, aby jeho handicap nebyl patrný. Přes veškeré úsilí posléze ztratil vědomí.

Druhý den se do věznice dostavila šarže ještě vyšší a ta se velice divila, ba přímo žasla nad Prkvovovou umíněností. Stále trval na tom, že chce hovořit s Otou Bílým! „Takový vagabund a lotr na první pohled, jako jsi ty,“ pravila šarže, „není hoden, aby ho prostý vojin francý nakopal do zadku. Přesto však se zeptám na nejvyšších místech, co a jak. Možná, že opravdu víš něco, co by naše vznešené kruhy mohlo zajímat. Jestliže to však pouze předstíráš, budiž ti samo nebe milostivo!“

Tak se o Prkvovově existenci dozvěděl sám Arnold Ucho. Byl to muž se smyslem pro černý humor, a tak se ochotně dostavil do věznice. Našel Vršovce ve velice neutěšeném stavu, ale dosud pevného a věřícího ve svatou věc svého rodu.

„Slyšel jsem,“ řekl Ucho, „žeš k nám přijel až z Čech!“

„Ano, vznešený pane!“ děl Vršovec, „a mám pro to mimořádně vážné důvody. Vím totiž o strašném spiknutí proti markraběti!“

„Ale neříkej!“ podivil se Arnold. „A kde ses o tak důležité věci dozvěděl?“

„Na Vyšehradě!“ vyhrkl Prkvoy, „na vlastní uši jsem vyslechl rozmluvu knížete Oldřicha s nějakým francým vlastizrádcem! Šlo o ďábelský plán. Břetislav, syn Oldřichův, má Jitku, sestru markraběte, unést z kláštera a pojmout ji za svou ženu. Tím má vylepšit svůj nevalný původ, neboť je bastard. Kníže Oldřich totiž zapudil svou řádnou manželku a znovu se oženil se selkou jménem Božena.“

„Zajímavé!“ konstatoval Ucho. „Ale jaksi tomu nemohu uvěřit!“

„Jak to, že ne?“ úpěl Prkvoy. „Rozuměl jsem každému slovu, a když jsem to vyprávěl strejdovi Kochanovi na Libici, okamžitě mě poslal za markrabětem, abych ho varoval! Vždyť je to přece hrůza: Markrabě má milovanou sestru...“

„V tom je právě háček!“ přerušil ho Ucho. „Markrabě žádnou sestru nemá! Samozřejmě není jedináček, ale má jen čtyři mladší bratry. Stateční a chytří chlapci, to se musí nechat. Ale ani jediný z nich nepřichází v úvahu jako nevěsta pro syna českého knížete!“

„To není možné!“ zařval Prkvoy. „Nemohl jsem se přeslechnout! Sestra se jmenuje Jitka a je v současné době v klášteře svinibrodském!“

„V jakém?“ podivil se Arnold.

„V svinibrodském,“ trval na svém Vršovec. „Svinibrod nad Mohanem!“

„Už jsem slyšel mnoho směšných jmen,“ řekl Ucho, „ale tohle překonává vše, co mi až dosud bylo řečeno. Svinibrod nad Mohanem? Něco takového že má být ve Francké říši? To tě, kamaráde, pořádně napálili! Svinibrod leží možná v Hispánii nebo v Turecku... ale u nás? Tos to, chlapče, pořádně zmotat! V zeměpisu se moc nevyznáš, což?“

„To ne,“ blekotal Prkvoy, „ale na tohle bych přísahal! Sestra markraběte Jitka...“

„Snad bratr!“ napomenul ho Ucho. „Řekl jsem ti přece, že markrabě má pouze čtyři bratry. Žádný z nich se ovšem nejmenuje Jitka! Nezdržují se také v kláštěrech, ale zaujímají význačné vojenské funkce! Pochybuji, že by chtěl Břetislav některého z nich unést! A kdyby se o to i pokusil, co by podle tebe získal?“

„Mě bolí hlava!“ zavyl Prkvoy. „Strašně mě bolí hlava!“

„Také ti ji někdo pořádně naklepal!“ děl soucitně Arnold, „snad to nebyl tvůj strýc, který tě za námi poslal?“

„Nebyl!“ řičel Vršovec. „Bil jsem se s přemyslovským agentem. Dohnal mě u řeky a snažil se mi zabránit, abych vás varoval!“

„Ale před čím?“ divil se vyslychající. „Mně to stále nedává smysl! Nejsem schopen pochopit, jaké nebezpečí vlastně markraběti hrozí! Má se snad obávat toho, že mu Češi unesou bratra?“

„Sestru!“ hulákal Prkvoy. „Ze mne blázna neuděláte! Ota Bílý má sestru! Ví to celá Evropa! A my, Vršovci, to víme ze všech nejlíp!“

Arnold Ucho rozhodil bezmocně rukama.

„Dobrá,“ souhlasil Ucho, „vynasnažím se, aby sis nemohl stěžovat, že jsme tě odbyli a nepopřáli ti sluchu.“

Opustil věznici s pokynem, aby Prkvoye ještě jednou pořádně seřezali. Původně neměl v úmyslu ve výslechu

pokračovat, ale pak se jeho smysl pro humor znovu projevil. Při setkání s markrabětem se zmínil o Vršovci Úpicím ve franckém vězení a Ota projevil přání se s ním setkat. Tak byl Prkvoj předveden před vladařův trůn. Domnívá se, že jeho utrpení je u konce, pokusil se o přátelský úsměv. Bylo z toho tak ohavné zašklebení, že Ota Bílý mimoděk ucouvl. Prkvoj se polekal a záhy se svalil na břicho, neboť se neudržel na rozbolavělých kolenou. Markrabě na něho hleděl s netajeným odporem.

„Ty žes přijel za mnou do Čech?“ otázal se. „A posílá tě můj znamenitý přítel kníže Oldřich?“

„Oldřich ne!“ vykřikl. „Posílá mě strejda Kochan!“

„Neznám strejdu Kochana,“ zavrtěl hlavou markrabě, „a nevím, proč bych měl přijímat jeho posly! To už by mě vážně mohl obtěžovat kdekdo! Jsem markrabě a ne nějaký mlynář nebo chalupník! Kdo je ten zpropadený Kochan, který si myslí, že si může jen tak hvízdnout na pomazanou hlavu Francké říše?“

„Kochan,“ řekl Prkvoj, „je uznávanou hlavou chrabrého rodu Vršovců!“

„Ták?“ podivil se Bílý, „a kdo jsou ti Vršovci? Mají snad svůj stát a já o něm nevím? Neboje to jen banda zavšivených tuláků, kterou je nejlépe smést z povrchu zemského?“

„Jsou to poddaní českého knížete,“ informoval ho s úsměvem Ucho, „ale mají s ním nějaké nesrovnalosti!“

„Tedy vzbouřenci!“ zvedl obočí markrabě. „Krvelačná chátra, která se nechce podrobit zákonnému vládci! Je to tak?“

„To ne!“ kňučel Prkvoj. „Ale strejda Kochan říkal...“

„Je to zřejmě vyšinutý člověk,“ konstatoval Ucho s uspokojením. „Poslal toho ubožáka za tebou, aby žaloval na syna svého knížete Břetislava. Tento junák, kterého si ve Francké říši všichni vážíme, chce prý unést z kláštera tvou sestru Jitku!“

„Mou sestru?“ vyprskl Ota. „No to se povedlo! Břetislav chce unést mou sestru!“

„Ujistil jsem ho, že žádnou sestru nemáš,“ pokračoval Ucho, „ale nevěřil mi.“

„Mně snad uvěří,“ mínil markrabě. „Nebo snad ne?“

Prkvoj byl dokonale zmaten. Stále si sahal na hlavu, aby posoudil stupeň horečky, která se ho zmocňovala, a drmolil cosi o strejdovi Kochanovi.

„Nevím, kolik sester má ten povedený Kochan,“ pravil Bílý, „ale já ve své rodině mám dokonalý přehled. Někdo si z vás, Vršovců, udělal pořádnou legraci! Nemám-li sestru, nehrozí jí žádné nebezpečí. Nebo už jsi někdy slyšel, že byl unesen někdo, kdo vůbec neexistuje?“

„To ne...“ huhlal Prkvoj. „Ale Přemyslovci jsou schopni všeho.“

„Zřejmě vás pěkně doběhli,“ řekl markrabě, „a pověsili vám na,, nos bulíka. Vyřídí strejdovi Kochanovi, že je pořádný osel a že já o něm nechci do nejdéší smrti slyšet!“

Audience u hlavy státu skončila.

Prkvoj se vypotácel z místnosti a měl co dělat, aby neomdlel přímo za dveřmi. Motal se jako po dvou litrech medoviny a část cesty na nádvoří absolvoval po čtyřech. V hlavě si to stále nemohl srovnat.

„Markrabě francký nemá sestru... Jitka je výmysl Přemyslovců... ale proč? Proboha, proč? Nezavinil jsem to nakonec já?“

Prkvoj intenzivně přemítal a vracel se k událostem, kterými prošel.

„No ano!“ zavrčel zlostně a nešťastně zároveň. „Tak to bude! Někdo z Přemyslovců mě poznal, když jsem slídl na Vyšehradě! Nezabili mě, ale udělali si legraci ze mne i ze všech Vršovců. Já jsem ležel v lebedě a kníže Oldřich ve zbrojřově domku blábolil nesmysly s nějakým svým pochopem! A já, hlupák, jsem mu na to skočil! Jel jsem na Libici referovat strejdovi samé hlouposti. A na jejich podkladě se Kochan rozhodl k činům, které budou posuzovány jako útok proti hlavě státu! Z toho nekouká nic dobrého!“

Prkvoj se motal jako náměsíčník a uvědomoval si, že vlastně neví, co má dělat. Rozhazoval nepříčetně rukama, klopýtal a vyrážel ze sebe nadávky v drsném vršovském slangu. Záhy vzbudil dost pozornosti. Strážci i sluhové si ho pobaveně prohlíželi a zřejmě se domnívali, že pořádně přebíral.

„No, ty vypadáš!“ zastavil se u něho nějaký zbrojnoš. „Ale medovinu z tebe necítím! Kde ses tak pěkně serval?“

Prkvoj na něj nechápavě pohlédl.

„Viš, koho mi připomínáš?“ zasmál se zbrojnoš. „Toho španělského rytíře, který chodil do ložnice slečny Jitky, sestry našeho markraběte. Když ho markrabě dopadl, zmlátil ho, že vypadal přesně jako ty!“

„Markrabě přece žádnou sestru nemá!“ řekl Prkvoj. „Má jenom čtyři bratry!“

Zbrojnoš se rozchechtal. „No, ty jsi nějaký šprýmař, chlapče! A koho nám pak odvezli do svinibrodského kláštera, aby tam dělal pokání? No?“

„Ty prolhaný d'áble!“ zařičel Vršovec. „Sestra neexistuje a Svinibrod taky ne. Jestli to popřeš, dostaneš do nosu!“

Zbrojnoš to nepopřel, ale do nosu dostal stejně. Vzápětí to Prkvojovi oplatil a navíc povolal vězeňskou stráž, která se Vršovce ochotně chopila.

„Vy mizerové!“ hulálal Prkvoj, vlečený do vězení. „Tohle vám neprojde! Strejda Kochan vám všem uřeže hlavy!“

Ale toto jméno ve Francké říši nikomu nenahánělo hrůzu.

11. NEVĚSTA PŘED ÚNOSEM

„Myslíš, že chci od života příliš?“ otázala se Jitka Bruna, který ji chodil pravidelně informovat o vývoji situace. „Řekla bych, že jsem až nechutně skromná. Nezdá se ti?“

„Jak se to vezme,“ pokrčil rameny velitel vojenské stráže, „v jistém smyslu ti střídmost chybí docela.“

„Zřejmě narážíš na to, že jsem sexuálně deviovaná,“ hádala Jitka, „ale to není nestřídmost, nýbrž choroba. Něco jako

žaludeční katar, i když připouštím, že daleko příjemnější. Nemocného je však třeba léčit a ne ztrácet!“

„Nevím o nikom, kdo by tě tolik ztrácel,“ řekl Bruno, „ačkoliv jsi naší říši dosud neprospěla ani v nejmenším. A bylo to v tvé moci, o tom nemůže být sporu! Kdybys žila jako řádná křesťanská dívka, cudně a ušlechtilé, mohl tě markrabě provdat za nejvznešenějšího a nejmocnějšího velmože v Evropě.“

„Kdo to je?“ vyzvíдалa Jitka.

„Každou chvíli někdo jiný,“ ušklíbl se Bruno, „protože svět je v ustavičném pohybu. Říše vznikají, rostou a rozpadají se. Bohatí chudnou a chudí bohatnou. Je třeba ustavičně se mít na pozoru, aby ti někdo neušmíkl větev, na které sedíš. Dobrý a věrný spojenec má cenu zlata, ale kde takového sehnat? Jedna z nejspolehlivějších možností, jak sladit zájmy dvou říší, je sňatek. Pochopitelně sňatek na nejvyšší úrovni. Proto v tebe markrabě tolik doufal, a tys ho, chudáka, zklamala!“

„Je mi to strašně líto,“ vzlykla Jitka, „ale nemoc je nemoc. Ta choroba ve mně hlodá a já se jí nedovedu ubránit. Ted, právě v této chvíli, se znovu ozývá!“

„Máš smůlu, že není nablízku žádný lékař,“ řekl Bruno, „který by tě zbavil tvého utrpení. Ale jak jistě víš, jsme v klášteře! Tam byl v tomto směru odjakživa katastrofální nedostatek.“

„Jsi tady přece ty,“ zašeptala horce. „Krásný muž a statečný voják. Tvé úspěchy u žen jsou všeobecně známy!“

„Ještě raději mám úspěchy v politice,“ konstatoval velitel, „a věřím, že to s pomocí tvého bratra dotáhnu hodně vysoko. Proto jsem mu bezmezně oddán a nehodlám ani v tom nejmenším křížit jeho vznešené záměry!“

„Vůbec nechápu, co tím myslíš!“ vybuchla. „Záměry mého ctižádostivého bratra přece budou splněny do posledního písmene! Stanu se ženou divokého barbara, který mě donutí jíst syrové maso a ustele mi někde v maštali u kobyl! Možná, že je ještě tajným obdivovatelem pohanských bohů a bude mě, až se mu znelíbím, obětovat na hranici!“

„Slované přivázovali dívky k lípě,“ mlskl Bruno, „a tu pak zapálili. Byla to nádherná podívaná, ale už se to docela určitě nedělá.“

„Může se to obnovit!“ mračila se dívka, „a i když mě neupálí, ztýrá mě ten divoch jinak! V každém případě je má budoucnost krajně nejistá. Proto nevím, proč bych v předvečer svého životního neštěstí neměla mít právo na špetku pochopení a něhy! Chci být naposledy polaskána příslušníkem civilizovaného národa a to mi snad můžeš dopřát!“

„Tvou slabinou vždycky bylo,“ řekl velitel, „že jsi neuměla správně zhodnotit situaci. Fyzické požitky jsi kladla nad všechno ostatní, dokonce i nad zájmy státu. A to pochopitelně nevede k dobrým koncům. Já, a to se nechci vytahovat, jsem tvůj pravý opak. Nejsem ze dřeva a ženám se v žádném případě nevyhýbám. Ale vím, co se sluší a patří. Člověk, který chce uspět ve veřejném životě, to nemůže brát páté přes deváté! Soukromé záliby, vášně i neřesti je třeba držet na uzdě a nepřipustit, aby získaly vrch nad rozumnými úvahami. Tohle ty nikdy nepochopíš! Kdybych například nyní podlehl tvému půvabu, stal bych se nespolehlivým služebníkem, jemuž by markrabě právem nakopal zadek!“

„Bratr by se nemusel nic dozvědět,“ upozornila ho, „je přece daleko odtud!“

„Velmož není nikdy daleko,“ oponoval, „protože je zástupcem všemohoucího a vševědoucího Boha na zemi. Vidí i slyší cizíma očima a ušima. Všechno se mu donese a nikdy to dlouho netrvá. Kolem nás vládne klid, ale ten je jen zdánlivý. Ctihodné sestry se chvějí o tvou nevinnost a jsem si jist, že jim neunikne ani nejmenší šustnutí. Byly by právem zděšeny, kdyby tak vznešená dívka jako ty podlehla hrubému vojákovu, který ji měl střežit. To by pro ně znamenalo tak veliký otřes, že by se to Ota Bílý dozvěděl dřív, než bys opustila posvátné zdi tohoto velebného kláštera. A nejde jenom o jeptišky! Jsou tu moji vojáci z vážených rodin. Každý z nich se domnívá, že by zastal moji funkci právě tak dobře jako já a možná ještě daleko lépe! Kdyby mi byl prokázán závažný mravnostní delikt, mohl bych se jít, má drahá, klouzat. Právě tak jako ten tvůj roztomilý, ale značně neopatrný Španěl.“

„On se šel klouzat?“ podivila se. „A co vlastně o Juanovi víš?“

„Že všechno úplně zbabral!“ tvrdil suverénně, „ačkoliv mu osud poskytl nevídané šance!“

„Jednou z těch šancí jsem ovšem byla já,“ nadmula se, „a on ji dokázal využít. Dokonce s nevídaným šarmem!“

„Ty nejsi šance,“ oponoval, „ale hluboká propast, do které se neuváženě vrhají mladí ztřeštěnci, kteří nemají pojem o životě. Podívej se na toho svého miláčka z Iberského poloostrova! Mohl vést honosný, a přitom důstojný život vážené osobnosti. Byl reprezentantem hnutí, které má před sebou velkou budoucnost. Sám bych se ucházel o pasování na rytíře, kdyby si ten chlapec neudělal u dvora takovou ostudu!“

„Šel za hlasem svého srdce,“ upozornila ho, „a pro lásku nelze nikoho ztrácet. Ani Kristus nezavrhl cizoložnou ženu a zachránil ji před kamenováním!“

„Ale řekl jí: nehřeš více! A ona nehřešila!“ vysvětlil jí. „S tebou by to náš spasitel tak lehké neměl. Mluvil by do tebe, přesvědčoval tě, sliboval by věčnou blaženost, a stejně by ses spustila s prvním mužským, který by ti přišel do cesty! Ale vraťme se k tomu Španělovi! Zahodil možnost oslnivé kariéry, popřel zdravý rozum, a ačkoliv si mohl spočítat, co ho čeká, stal se tvým milencem. Je nad mě síly to pochopit! Markrabě ho téměř utloukl a jemu to zřejmě ještě nestačí!“

„Co tím myslíš?“ vyhrkla Jitka. „Znamená to, že mě Juan stále ještě miluje? Poslal mi snad nějakou zprávu?“

„Udělal něco horšího!“ zavrčel Bruno. „S nakopaným zadkem, se spoustou boulí a zlomenou levou rukou nás sledoval až do Svinibrodu. Potom omdlel bolestí a vyčerpáním, takže jsme mohli dát volný průchod křesťanskému milosrdenství. Sestřičky mu zachránily život, ale vypadá to na dlouhé léčení, ne-li trvalou invaliditu.“

„Kde je?“ vyhrkla Jitka. „Chci ho vidět!“

„Tlum svůj soucit,“ poradil jí, „a šetři si nervy pro doby, kdy budeš českou kněžnou! Ten chlapec už není sexuální objekt, ale zdecimovaná oteklá troska bývalé lidské bytosti. Vypadá, jako by prošel tou nejděsivější bitvou!“

„Přesto mě k němu doved! Chci se s ním alespoň rozloučit.“

Bruno touto žádostí nebyl nijak nadšen. Neměl rád, když se cokoliv zbytečně komplikovalo, a setkání Jitky s Juanem za komplikaci považoval. Co dobrého taková schůzka může přinést? Španěl sebou bude bezmocně zmlát na posteli a nařikavým hlasem se zapřisahat, že už do nejděsivější smrti na jinou ženu ani nepohlédne. A Jitka? Taje schopna úplně

všeho. Její reakce jsou odjakživa nevypočitatelné. Zraněný, a přesto milující milenec v ní může roznítit cokoliv včetně nenávisti k budoucímu manželovi. Třeba se rozhodne postavit se proti únosu a vsadit na nějaké jiné, zcela pochybné dobrodružství. Přestože taková alternativa už zavání konstrukcí...

Nicméně Jitce se nápad navštívit Juana natolik zalíbil, že velitel vojenské stráže posléze povolil.

„Dobrá,“ zahučel, „když tak bažíš spatřit to, co oťrese i otrlým zdravotníkem, bude ti vyhověno. Tvůj vznešený původ ti zajišťuje shovívavost úřadů. Dokonce ti povolím i omdlít, jelikož jsem absolvoval kurs první pomoci.“

„Není třeba,“ ujistila ho Jitka. „Náš rod je proslulý svou statečností a já sama jsem viděla bezpočet poprav. Vždycky se mi to zdálo vzrušující.“

„Jak myslíš,“ řekl Bruno. „Následuj mne!“

Vešli do dlouhé temné chodby podobné tunelu. Přestože všude panoval až hrobový klid, nemohli se zbavit pocitu, že jsou sledováni bezpočtem očí. Tento dojem byl také naprosto správný. Míjeli dveře jednotlivých cel co možno nejtišeji, ale jejich kroky přesto duněly v rozlehlých klášterních prostorách jako úder bucharu. Chodba se několikrát lomila a Jitka zvolna ztrácela orientaci, ale Bruno si počínal, jako by zde strávil celý život.

„Jsme u cíle,“ konstatoval posléze. „Připrav se na nehorší! To, co zbylo z tvého miláčka, má do elegantního rytíře dost daleko!“

Otevřel dveře cely a vzápětí zasakroval.

„To není možné!“ vykřikl. „Ten chlap odtud utekl!“

Jitka se blaženě zachvěla. „Je to hrdina!“ prohlásila rozhodně. „Zranění pro něj nic neznamenají, a když zjistil, že jsem někde nedaleko něho, vydal se za mnou. Jistě teď vrávorá ponurými chodbami, hledá mě a šeptá mé jméno!“

„Spíš bych řekl, že kdesi opodál parádně omdlel,“ minil Bruno. „Leží v chladné chodbě na tvrdé, kamenné podlaze a ke všem zraněním ještě pěkně nastydne! Vůbec bych se nedivil, kdyby si navrch pořídil zápal plic!“

Dříve než se Jitka mohla k tomuto názoru vyjádřit, zaskřípaly dveře sousední cely a před návštěvníky nemocného se objevila stará, přísná jeptiška.

„Juan, rytíř řádu svatého Jaga, již není v tomto domě,“ děla hlubokým kultivovaným altem.

„Zemřel?“ otázal se Bruno a Jitka v neblahé předtuše několikrát vzlykla.

„Odešel na vlastní žádost,“ odpověděla jeptiška. „Ačkoliv byl zraněn a zesláblý, trval na tom, že musí odejít. Je logické, že jsme nemohly zdržovat muže v ženském klášteře, dokonce proti jeho vůli.“

„Mohly a měly jste mě informovat!“ namítl Bruno. „Jako velitel odpovídám za vše, co se děje v tomto objektu, samotnému markraběti!“

„To není docela přesné!“ nesouhlasila stařena. „Protože akce, kvůli níž jsi pod touto střechou, se netýká rytíře Juana. Ten zde byl nadbytečný a jedině jeho špatný zdravotní stav mohl omluvit jeho přítomnost na svátém místě. Pokud je mi známo, nebyl tvým vězněm a markrabě o něho ztratil zájem krátce poté, co jej inzultoval. Jestliže tedy rytíř projevil úmysl vzdálit se z kláštera, nikdo neměl rozumný důvod mu v tom zabraňovat. Jde přece o naši dobrou pověst!“

„Jistě,“ přikývl Bruno. „Mně se koneckonců po něm stýskat nebude. Ale tady slečna s ním chtěla ještě prohodit pár srdečných slov.“

„To je zbytečné,“ pravila jeptiška. „A jsem ráda, že k tomu nedošlo. Není třeba zbytečně jítřit citlivou dívčí duši, která by se měla nyní plně soustředit na vše nezbytné, co v následujících dnech přijde.“

„Na tu estrádu s únosem?“ ozvala se Jitka. „Na tom přece nejde nic pokazit!“

„Není třeba nazývat to estrádou,“ napomenula ji jeptiška, „protože cílem akce bude řádný křesťanský sňatek, který považujeme za jednu z největších svátostí. Navíc únos nevěst má v lidské historii bohatou tradici a pozastavit se nad tím může jen člověk neinformovaný nebo kulturně zaostalý. Zvláště když je únos nezbytný apoliticky zdůvodnitelný!“

„Tobě se to mluví!“ mračila se dívka, „ale mne odvečou do neznámé země, kde se mnou budou zacházet bůhvíjak! Z náruče citlivého a ohnivého Španěla poputuji do nějaké smrduté jeskyně, kde spí divoši na otepích slámy!“

„Mýlíš se, dcero,“ pravila jeptiška laskavě. „Staneš se kněžnou v překrásné zemi, kde je nejen vysoká životní úroveň, spousta mléka a strdí, ale i vznešené křesťanské mravy. Sama jsem jako dívka pobyla několik týdnů na Vyšehradě a byla jsem jím okouzlena. Když si plně uvědomíš hříšný život, kterým jsi dosud žila, ani si takové štěstí nezasloužíš!“

Jitka si to ovšem nemyslela. „Jdeme!“ obrátila se na Bruna. „Doved' mě rychle zpátky, nebo se na tu hrůzu začnu ještě těšit!“

Velitel neměl důvod jí nevyhovět.

„Tak vidíš - zdrhnul!“ rozumoval na zpáteční cestě. „Španělé jsou nelogičtí jako ženy. Nechal se kvůli tobě zmrazit, pak se za námi plahočil takový lán světa - a když ti byl konečně nablízku - vzal do zaječích! Chápeš to? Ty zřejmě ano, protože jsi žena, ale pro mne to bude hodně dlouhá záhadou!“

Jitka neodpovídala, protože Juan pro ni právě přestal existovat. Nebyla zvyklá počítat s někým, kdo se ztratil z jejího zorného úhlu, a neučinila výjimku ani nyní. Ale vedle ní kráčel muž, který byl nejen atraktivní, nýbrž i zdravý. Typ pravého vojáka. Vysoký, štíhlý a s rysy tak ostrými, že by jimi mohl krouhat zelí. Byl sice odhodlán odmítnout každé pokušení, ale Jitka nebyla zvyklá prohrávat.

„Bruno,“ vzala ho za ruku, „už jsi měl někdy milenku z vladařského rodu?“

„To ne,“ připustil, „ale taky jsem až dosud ze všech dobrodružství vyšel se zdravou kůží!“

„Zdravá kůže není pro vojáka ten nejvyšší cíl,“ minila, „a stěží se tímto faktem honosíš po vítězné bitvě. Naopak každý bojovník pyšně ukazuje své šrámy, počítá trofeje a baží po vyznamenání. Nebo se mýlím?“

„Vůbec ne,“ souhlasil, „ale jinak sluší šrám utržený v bitvě za vznešené cíle a jinak kudla v zádech z nějaké podradné špeluňky!“

„No vidíš!“ předla, „a v lásce by tomu mělo být jinak? Vsadím se, že ses něco nachlubil milostnými úspěchy u neurozených děvčec. Navzdory vrozené ctižádostivosti ses spokojil s podřadným zbožím. Na vznešenou dámu, nebo

dokonce sestru samotného markraběte jsi ani nepomyslel!“

„Nelze sedět na dvou židlích,“ tvrdil. „Na to nemám dost veliký zadek. Rozhněvat si svého nejvyššího pána a velitele by znamenalo můj konec.“

„Za pár dní už budu někde v cizí zemi,“ připomenula mu, „a Otu bude sotva zajímat, jestli k mým dosavadním milencům přibyl na poslední chvíli ještě jeden. Ale ty máš v tomto okamžiku obrovskou šanci. Ta se docela určitě nevrátí, a jestli zklameš nyní, budeš sebou opovrhovat celý život. Kdyby ses stal vrchním velitelem celé francké armády, ženu mého původu už nezískáš!“

Bruno cítil, že na tom něco je, ale stále ještě váhal. Měl před očima osud nebohého Juana, jehož start k závatným metám se, mírně řečeno, nevydařil. A rozhodně ho nechtěl následovat.

„Vím, na koho myslíš,“ pokračovala Jitka, „na nebohého, sladkého Juana! Ale to přece není tvůj případ! -Juan byl malé chtivé dítě, které se do mne opravdu zamilovalo a nechtělo se mě vzdát. Nechápal, že ten bonbónek, který si vyškemralo, nemůže cucat věčně! Takovou vášeň a stálost v citech u tebe nepředpokládám! Ty přece splníš svůj úkol a Otův plán ani v nejmenším nenarušíš! Tak čeho se ještě bojíš?“

„Jsem zvyklý poslouchat rozkazy nadřízených!“ tvrdil Bruno zamračeně. „Ty byly formulovány velice jasně. Není v nich ani ta nejnepatrnější skulinka pro milostné avantýry.“

„Dejme tomu,“ připustila Jitka. „Ale každá situace má mnoho variant a okolnosti se mohou nečekaně změnit. Nelze přece dogmaticky lpět na dodržení plánu, který...“

„Nejsem kompetentní jej měnit,“ upozornil ji Bruno. „Musel bych obdržet rozkaz od markraběte nebo od Arnolda Ucha.“

„Kteří zde ovšem nejsou,“ konstatovala Jitka, „ale jsem zde já, příslušnice vládnoucího rodu. Ačkoliv jsem do značné míry vězněm, musíš uznat, že jsem zase v jistém smyslu slova tvou nadřízenou. Podvolím se bez odmluv násilí na mně konaném, ba budu mu nápomocna, když se ty podrobíš mému rozkazu. Chápeš, Bruno?“

„Myslím, že chápu,“ svěřil hlavu velitel, „ale jak to nakonec se mnou dopadne, to si netroufám předpovědět!“

„Pokud bys zklamal ty mne,“ předla Jitka, „mohla bych se ti velice snadno revanšovat. Což kdybych například vyškřábala to mu vašemu Břetislavovi oči dřív, než bys mě odnesl na koně? Také bych ho mohla zneškodnit prudkým kopem do holenní kosti nebo mu přerazit nosní přepážku nohou od židle. Je zde bezpočet tupých předmětů, jimiž i zdánlivě bezbranná a křehká dívka může zdatnému muži způsobit vážná zranění. Jsem rozumná, kultivovaná žena, ale zase ne natolik, abych dovedla spolknout zklamání v podobě odepření milostného prožitku. V takovém případě by se ze mne patrně stala zuřivá vlčice, která by se vši silou postavila proti vašim státotvorným záměrům.“

„Tento aspekt problému jsem dosud nepromýšlel,“ připustil Bruno a vzal ji kolem pasu. „Je to z tvé strany sice téměř vydírání, ale zdá se, že nemohu dělat nic jiného než se mu podřídit. Bůh ví, že ti nepodlehnu z nízkých pohnutek, ale v zájmu svého vladaře, jeho země a vlastně celé evropské civilizace!“

Což se také stalo.

12. PLÁN DOSTÁVÁ TRHLINU

Břetislavova družina dorazila do Svinibrodu bez větších potíží. Cestou se chovala spořádaně, vyvarovala se vražd i loupeží, takže nedošlo k žádným konfliktním situacím. Frankové se sice při vzájemných setkáních trochu pošklebovali, ale nikdy to nepřesáhlo únosnou míru a meče nemusely být taseny. Ostatně, Češi nebyli tentokrát nijak nedůtkliví. Měli jiné cíle než se vrhat do zbytečných šarvátek a bezvýznamných potyček s místními hrdiny. Dokonce byli svým stěžejním úkolem tak zaujatí, že přehlédli jednu velice důležitou okolnost. Nevšimli si čtyř jezdců, kteří vyrazili v jejich stopách a v bezpečné vzdálenosti je sledovali až k Svinibrodu. Byli to samozřejmě Vršovci, vedení nespoutaným a zuřivým Krutošem.

Břetislav hrozbu z této strany beze zbytku podcenil a myslel jen na to, jak získá svou budoucí ženu. Objel s chlapci v bezpečné vzdálenosti klášter, aniž narazil na něco pozoruhodného. Zdi ovšem byly dost vysoké a pevné, takže opravdový únos by si vyžádal šikovnosti a úsilí.

„Něco takového snad od nás Frankové ani nemohou žádat,“ konstatoval Břetislav. „Přece nepojedeme do města shánět žebříky, háky a lana! Na hrubou práci nejsme připraveni ani vybaveni! Nikdo si nemůže myslet, že jsme se trmáceli takovou dobu, abychom si tu hráli na raubíře! Utáboříme se pěkně na kraji lesa a vyčkáme na jejich pokyny. Byly by vhodné, kdyby iniciativu vyvinuli oni!“

Nikdo nebyl proti, a tak se družina únosců usadila v lese na viditelném místě nedaleko svinibrodského kláštera.

„Jak dlouho tady budeme trčet?“ zajímal se největší krasavec z party Šuměn. „Docela rád bych věděl, jestli mám počítat s věrností moji Zpěvaný. Dali jsme si slovo, ale je vyloučeno, aby vydržela bez muže déle než měsíc. V tom případě bych si tu začal s nějakou domorodkou, abychom si byli kvit!“

„To tě nesmí ani napadnout,“ zasmušil se Břetislav. „Jednak jsi tu jako reprezentant českého státu a jednak z těch tvých dobrodružství bývají pěkné propletence! Ostatně doufám, že tu nebudeme tvrdnout dlouho. Frankové se musí každou chvíli ozvat a nalít nám čistého vína. Doufám, že mají všechno řádně promyšleno, protože já v podobných věcech nemám zkušenosti!“

„Zvládli bychom to tak jako tak!“ tvrdil poďobaný Kvasoň. „Už máme ledacos za sebou a unést jednu ženskou nemůže být tak velký problém.“

„Jenomže je třeba,“ polemizoval Břetislav, „aby se nám řeklo, co se vlastně od nás žádá. Máme pobít stráž a zneuctít pár jeptišek, nebo se sluší chovat se decentně a na úrovni? Jde o to, abychom Jitku unesli dle jejich představ. Když nás pozvali, musí si to také sami zrežírovat!“

To se všem zdálo logické.

„Kdybich byl na místě těch Franků,“ řekl Šuměn, „tak bych volil brutálnější formu únosu, aby bylo vidět, jak statečně se nám bránili. Nechal bych podříznout pět šest strážců a několik ctihodných sester bych taky obětoval. Je přece třeba, aby se markrabě nedozvěděl, že celý únos je jen finta!“

„Uvažuješ správně!“ pochválil ho Břetislav, „ale uděláme to, co si budou přát oni. Náš zákazník - náš pán. Pro nás není důležitá míra brutality, ale konečný efekt, kterým bude urozená dáma na českém, knížecím stolci!“

V té chvíli se ozval Meldoš, který seděl v koruně mohutného dubu a bedlivě sledoval okolí.

„Někdo nás jde navštívit,“ oznámil ostatním, „Je sám a zřejmě poněkud přebíral, protože silně vrávorá!“

„Frankové neumějí pít!“ konstatoval největší piják družiny Větroň, jehož spotřeba medoviny byla téměř šokující.

„Vůbec nechápu, jak si mohou říkat kulturní národ!“

„Pánové, to jsem ještě neviděl!“ křičel Meldoš ze stromu. „Ten člověk je oblečený jako maškara! Mezi Franky zřejmě začíná bujet nová móda! To se tedy máme na co těšit, protože do roka a do dne dorazí ta hrůza až na Vyšehrad!“

Tím byl dokonale vzbuzen zájem o příchodího u všech členů družiny. Oděvy a cetky cizáckého ražení zůstávaly u mladistvých Čechů jen zřídka nepovšimnuty. Jenomže tentokrát nešlo o nějakou módní schválnost, nebo dokonce o demonstraci francké nadřazenosti. To, co se s největším úsilím dopotácelo k cíli, byl iberský rytíř řádu svatého Jaga, Juan. Stále vypadal velice špatně, ale snažil se neomdlit ani jinak nepoškodit svou reputaci.

„Musím mluvit,“ vyrazil ze sebe, „s budoucím českým knížetem Břetislavem.“

To nebylo tak neproveditelné. Břetislav se před ním nemínil ukrývat a navíc přímo hořel zvědavostí. S figurkou, jako byl Juan, se nesetkával každý den. Klidně ho mohl srovnat jen se zpěvákem Křesinou nebo ptáčníkem Sovojem, který sídlil u Vínore a za žejdlík medoviny polykal živé hady. Juan ovšem podobně kejkle provozovat nehodlal.

„Přicházím tě varovat, ó Břetislave,“ spustil, „jelikož tvá bezelstná duše nemá ani tušení, kolik špatnosti je ukryto ve světě, který se neprávem nazývá křesťanským!“

„Napřed bych se představil,“ upozornil ho Břetislav, „protože to jednak předepisují pravidla slušného chování a jednak nemám ve zvyku naslouchat pochybným individuí, o nichž nevím, kam je zařadit.“

„Snad vypadám jako pochybné individuum,“ připustil zdrcený host, „ale jsem Juan, rytíř řádu svatého Jaga. Tento titul si ovšem nezasloužím, protože jsem trestuhodně prohosподаřil důvěru ve, mne kladenou. Byl jsem poslán do Francké říše, abych u markraběcího dvora šířil vznešené ideály a rozžehl svatý plamen rytířských idejí. Místo toho se ze mne stal prostopášník a děvkař.“

„To bych ti prominul,“ chlácholil ho Břetislav. „Děvkař není ani zdaleka ta nejhorší kategorie člověka!“

„Rytíř má být mravní a ctnostný,“ trval na svém Juan, „a chlípny rytíř - to je totéž co prožraný poustevník nebo rouhavý biskup. Stal jsem se skvrnou svého stavu a uvízl jsem v neřestech svých tak dlouho, že jsem je ani nedovedl utajit. Můj pád vám může dosvědčit každé batole, popelici se ve zdech sídelního města. Ano, pane, můj hřích byl nejen veliký, ale i veřejný. Proslul jsem nikoliv jako služebník Krista, nýbrž jako mileneček Jitky, sestry markraběte!“

„Cože!“ vykřikl Břetislav. „Co to meleš za nesmysly? Chceš snad, podlý kašpare, pospínit dobré jméno mé budoucí nevěsty!“

„To bych se marně namáhal,“ řekl smutně rytíř, „protože neznám nikoho, kdo by její jméno spojoval s ctností a jinými bohubíbnými vlastnostmi. Přesto jsem byl, a snad ještě stále jsem, do té dívky beznadějně zamilován. Pokud to mohu posoudit, i ona mě upřímně milovala, přestože počet jejích amantů byl značný. Jitka je totiž neobyčejně vitální, smyslná a sexuální náročná. Její slabostí bylo ustavičné střídání partnerů a já jediný jsem se těšil přízni té dívky delší dobu. Naším neštěstím a spravedlivým trestem se stal sám markrabě, který mě fyzicky ztýral natolik, že jsem to málem nepřezil. Jitku zavřel zde, ve svinibrodském klášteře, a jal se vyjednávat stran jejího sňatku. Nebylo to snadné, protože Jitčin mravní profil je nevalný. Proto se Ota rozhodl se skřípěním zubů pro tebe.“

„Ota?“ vykulil oči Břetislav. „Markrabě o tom únosu ví?“

„Ovšemže o něm ví!“ přisvědčil Španěl. „Pouze předstírá, že poslal sestru do kláštera, aby zde činila pokání!“

Břetislav chvíli zasmušile mlčel. Přehlížel své chlapce, hledal v jejich očích zlomyslný výsměch, ale neobjevil jej. Pak si znovu změřil rytíře, který sotva stál na nohou.

„A proč jsi vlastně za mnou přišel?“ osopil se na tu nebohovou trosku. „Chceš se pomstít svému chlebedárci, který ti napráskal? Nepřeješ Jitce vznešeného ženicha? Nebo máš nějaký jiný ušlechtilý důvod?“

„Jsem rytíř,“ pravil Juan vysíleně, „a bojuji ze všech sil s každou nepravostí. Úskok a lest považuji za pohanské přežitky, které ve slušné křesťanské společnosti nemají mít své místo. Jsem přesvědčen, že máš právo vědět pravdu. Chceš-li, unes Jitku z kláštera, ale nenamlouvej si, že jsi tím zahnal markraběte do úzkých. Je to jeho plán a nikoliv tvůj!“

„Víš, co, kamaráde?“ vybafl náhle Břetislav. „Udělej hezky rychle čelem vzad a vypadni! To tě v tom řádu svatého Jaga učili žalovat? Jestli ano, tak si od toho rytířského hnutí moc neslibuju!“

„Křivdil bys rytířskému hnutí!“ namítl Juan téměř plačtivě. „Mne snad k tomuto činu dohnaly vlastní emoce a bolestná zkušenost, avšak stejně si myslím, že je dobře, když víš, na čem jsi. Teprve teď jsi dokonale svoboden. Znáš všechny okolnosti a můžeš se svobodně rozhodnout!“

„Plav!“ řekl Břetislav. „Na takovou svobodu ti kašlu! Ještě před chvílí bylo všechno jasné a teď abych začal znovu přemýšlet! Cožpak si, ksakru, myslíš, že je to nějaká slast? Zmiz, nebo poprvé životě dorazím někoho, kdo má k smrti jen docela malý krůček!“

Juan se na něho smutně podíval a pak beze slova otočil. Belhal se pryč a jeho další osud byl nejistý. Uvědomil si, že najít spřízněnou duši v tomto hříšném a sobeckém světě není ani trochu jednoduchá záležitost.

Leč ani Břetislav neměl mnoho důvodů k bujněmu veselí.

„Co tomu říkáte, chlapci?“ obrátil se k družině. „Ještě si někdo myslí, že Frankové nejsou proradná, sobecká pakáž? Tohle jsou nějaké mezistátní vztahy? Já nevím, jak vám, ale mně se to jeví jako docela obyčejný podraz!“

„Je to podraz!“ souhlasil Větroň. „A zároveň je to potupa našeho knížectví. Pročež bych to zapil!“
„Ani nápad!“ houkl Břetislav. „Teď je třeba střízlivě uvažovat!
Co uděláme, když jsme zjistili, že jsme pouhými loutkami ve;
francké hře? Jak se zachováme tváří v tvář potupě, která nás po
stihla? Můžeme snad předstírat, že o ničem nevíme?“
„To nemůžeme.“ odpověděl Šuměn, „a tak by bylo nejrozmumnější vrátit se domů. Naše milenky nás očekávají s
otevřenou náručí.“
„Jenomže takový návrat vůbec neřeší situaci,“ upozornil ho Břetislav, „a ocitneme se přesně na místě, z kterého jsme se
s takovou námahou odlepili!“
„A co chceš dělat?“ otázal se Šuměn. „Unést ctnostnou dívku z klášterních zdí je čin, který může vstoupit do dějin. Ale
plahočit se kvůli holce, která jde z náruče do náruče, a ještě pro ni riskovat život - to by snad bylo trochu moc! Jestliže
ti tu Jitku chce vnutit sám markrabě, to tedy už musí být případ!“
„Asi ano,“ zamumlal Břetislav. „Jenomže strýček Jaromír mi řekl, že v případě, bude-li to vyžadovat zájem státu, musím
se oženit třeba s plešatou!“
„Oženit se je jedna věc,“ mínil Šuměn, „a dobývat klášter je věc druhá. Teď, když víš, na čem jsi, můžeš sám určovat
podmínky!“
„To je pravda,“ souhlasil Břetislav. „A za to vám ručím, že Frankové se budou mým podmínkám pořádně divit!“

13. NESLÝCHANÉ PODMÍNKY

Jitka zdržela Bruna poněkud déle, než měl v úmyslu. Vlastně značně déle, ale nebylo se čemu divit. Taková již byla její
přirozenost.
„Podívej, miláčku,“ šeptal jí poněkoliťáté. „Každý v tomto klášteře, kterému říkáme třeba strategický bod N, má svůj
úkol a mnozí z nás dokonce velice závažné poslání. Pochop, že nejsem na rekreaci, ale ve službě. Každou chvíli
očekávám návštěvu Arnolda Ucha, a kdo ví, jestli se tu neukáže sám markrabě!“
„Toho se bát nemusíš!“ těšila ho. „Ota je rád, že se mě zbavil, a nechce mě vidět dřív, než dosednu na knížecí stolec!“
„No vidíš!“ řekl. „Ale to je třeba zorganizovat. Čechové nemohou zůstat bez instrukcí. Břetislav je prý pašák, ale s
takovým únosem by si sotva věděl rady. Byl bych strašně nerad, kdyby dal průchod své přirozené vznětlivosti, napadl
nás a ve Svinibrodu nám vypukla malá válka!“
„Kvůli krásné Heleně vypukla velká válka,“ záviděla Jitka, „a vsadím se, že ta dáma nebyla o nic hezčí než já!“
„My ovšem nic podobného neplánujeme,“ ujistil ji. „Máme docela jiné strategické zájmy než ležet deset let pod
Vyšehradem! Jestli chceš, můžeš ještě spinkat, ale já odcházím tvrdě pracovat!“
Jitka nespokojeně zakňučela, ale pak se uraženě obrátila na druhý bok a předstírala hluboké opovržení. Brunovi to
celkem vyhovovalo. Upravil si oděv a opustil místnost, aby zjistil případné změny nebo důležité novinky. První, koho
potkal, byla stará jeptiška. Tvářila se velice nepřívětivě.
„Sodoma a Gomora!“ zasyčela. „Voják v klášteře - to je jako lišák mezi slepicemi! Tohle si jen tak neodmodlíme!“ A
zmizela v jedné z cel.
„No nazdar!“ vzdychl Bruno. „To nám ten den pěkně začíná! Rázem je ze mne veřejný smilník číslo jedna!“
Nedá se sice tvrdit, že by tím byl nějak zvlášť překvapen, ale příliš ho to nepotěšilo, předpokládal, a jistě správně, že
mu to vynese méně slávy než nepřijemností. Zejména kdyby měly nastat nějaké nečekané komplikace!
Pak se objevil Konrád, ambiciózní mladík a také tak trochu protekční dítě. Jeho tatík zachránil markraběti v bitvě život a
Ota dovedl být vděčný. Alespoň někdy. Konrád se stal ve věku téměř chlapeckém Brunovým zástupcem a netajil se
tím, že má namířeno výš. To se veliteli moc nelíbilo, protože si dovedl spočítat, na čí účet by mohl Konrád postupovat.
„Co je nového?“ vyštěkl nyní velitel. „Nějaké změny nebo nečekané okolnosti?“
„Ani bych neřekl,“ zívł Konrád na plná ústa. „Je tady strašná nuda. Nejhorší je, že jsme pod jednou střechou s docela
hezkými ženami a ani jediná nám nesmí patřit!“
„To snad není žádná tragédie!“ zavrčel Bruno. „Pohlavní abstinence ještě nikoho nezabila! Lékaři ji dokonce vřele
doporučují!“
„Ty ovšem na doktory moc nedáš,“ řekl drze mladík, „a dobře činiš. Koneckonců léta ti utíkají a jsou příležitosti, které
se dvakrát v životě nenaskytanou!“
„Moc plácáš,“ upozornil ho Bruno, „a nevěnuješ se plnění závažných úkolů. Zajímalo by mě například, jestli už ke
Svinibrodu dorazili Češi.“
„Dorazili a chovají se celkem slušně,“ oznámil Konrád. „Nepovykují, nezakládají požáry a nedevastují přírodu.
Pozorovatelé tvrdí, že působí všeobecně sympatickým dojmem. Jejich vůdce, zřejmě Břetislav, je urostlý chlapík
ušlechtilých rysů. To je všechno.“
„Je toho až až,“ mínil Bruno, „a musíme hned jednat. Nečekal jsem, že si tak pospíší.“
„Mají dobré koně,“ upozornil ho Konrád, „a tak si říkám, jestli bychom si jich neměli pár nechat. Únosci by se domů
dostali po dvou a alespoň by to vypadalo, jako že měli nějaké ztráty.“
„Nejsme zloději koní,“ řekl Bruno, „ale reprezentanti franckého markraběte. Břetislav si od nás musí odnést nejen Jitku,
ale i ten nejlepší dojem!“
Konrád vzdychl. „Moc to s tou dobrotou přeháníme! Kdybych já byl markrabětem, nedal bych tomu Čechovi ani
vlastní sestřenici!“
„Nekritizuj vládce,“ poradil mu velitel, „a připrav se na přátelskou návštěvu. Jen co si dám pár doušek medoviny na

osvěžení, vyrazíme v ústřety našim milým hostům.“

Tak se také stalo. Bruno a Konrád, oblečení jako skuteční mocipáni, se vydali na táčky k Břetislavovi. Jeli klidně a uvolněně, neboť si byli jisti úspěchem. Vše bylo vlastně upečeno již v Praze a Arnold Ucho nebyl zvyklý odcházet od rozdělané práce. Šlo jen o několik upřesňujících formalit, které měly zajistit hladký a bezkonfliktní průběh předem smluvené akce.

Leč střetnutí obou táborů nebylo zdaleka tak srdečné, jak Bruno očekával. Češi se usadili na kraji lesíka a právě se věnovali aktivnímu odpočinku. Dva z nich se vsadili, kdo vydrží déle sedět v mraveništi, jeden bujaře točil kolem hlavy metrovou zmijí, čtvrtý se bavil děláním jiskřiček tím, že o sebe bušil dvěma křemeny, pátý se snažil uplácat z hlíny svatého Václava a další hřebelcovali koně. Břetislav mezi nimi procházel jako by se ho nic z toho netýkalo, ale neušel mu ani jediný jejich pohyb. Zatím neměl důvod zasahovat, neboť vše probíhalo v mezích normálu.

„Dva jezdcí na koních!“ ohlásil z koruny stromu Meldoš. „Zdá se, že jsou to nějakí papaláši!“

„To bych řekl!“ zavrčel Břetislav. „Přece sem nepošlou zahradníka!“

Přesto nepovažoval za potřebné chlapce nějak ukáznit, nebo dokonce připravit k okázalému uvítání příchozích. V této chvíli nechoval k Frankům ani špetku sympatií.

Nicméně první okamžiky schůzky nebyly poznamenány ničím neobvyklým. Bruno s Konrádem vstoupili do hloučku Slovanů s halasnou germánskou srdečností a Břetislav odpověděl ironií, které Frankové nerozuměli.

Teprve když se přistoupilo k podstatě jednání, nastaly nečekané problémy.

„Vždycky se nám zdálo,“ hlaholil Bruno, „že by Češi a Frankové měli být nejen spojenci, ale i dobrými přáteli! A nyní se k tomu naskýtá neopakovatelná příležitost! To, co upekl Arnold Ucho s knížetem Oldřichem na Vyšehradě, je prostě geniální. Je mi ctí, že mohu za francskou stranu celé akci velet!“

„Markrabě ti zřejmě velice důvěřuje,“ řekl Břetislav, „a předpokládá, že se svého úkolu znamenitě zhostíš!“

„Ano, jistě!“ cítil se polichocen Bruno. „Markrabě...“ Ale Konrád ho nelitostně kopl do holeně.

„Markrabě samozřejmě nemá o celé věci ani tušení,“ spustil mladík, „a pouhá výhodnost sňatku by jen stěží vynutila jeho souhlas. Ale to není podstatné. Zájmy Francké říše jsou důležitější než ješitnost panovníka. Ostatně jsme si jisti, že jeho hněv nepotrvá dlouho a brzy se smíří s tím, co již beztak nebude možno odčinit!“

„Takže můžeme přejít k praktickým věcem,“ spustil Bruno s pusou roztaženou od ucha k uchu. „Já si to představuji takhle: Zítřka v poledne půjde Jitka s několika ctihodnými sestrami do kostela. Strážce ji nebudou doprovázet, protože k takové vypjaté ostražitosti není důvod. Ale někdo neopatrný nezastrčí řádně závoru do hlavní brány. Tak se stane, že tvoje družina velice snadno vnikne za hradby kláštera. Zmocníte se Jitky a dáte se na útěk. Ctihodné sestry začnou ječet a posléze vysvětlí strážím, k jakému strašnému a bezbožnému činu došlo. To nás pochopitelně velice rozhoří. Nasedneme na koně a budeme vás stíhat. Záhy však poznáme, že je to zbytečné, a hořce zklamáni se vrátíme do Svinibrodu, abychom odeslali tu otřesnou zprávu markraběti. To je všechno. Není to brilantní?“

„Brilantní to je,“ připustil Břetislav. „Ale bohužel se mi to ani trochu nelíbí!“

„Nelíbí?“ vykulil oči Bruno. „To snad není možné!“

Také Konrád překvapením doslova lapal po dechu.

„Ušla vám jedna nikoliv zanedbatelná maličkost,“ upozornil je Břetislav. „Jsem budoucí český kníže a nikoliv šašek, který vám ochotně odehraje jakoukoliv roli!“

„Jak to jakoukoliv?“ podivil se francký velitel. „Tohle je tak parádní role, že se s podobnou v životě sotva setkáš. A proč bys ji měl hodnotit jako úlohu šaškovskou? Provedeš odvážný únos, o kterém se bude vykládat ještě po staletích! Získáš urozenou ženu, kterou potřebuješ! Tak proti čemu máš vlastně výhrady?“

Břetislav nebyl jeho slovy přesvědčen.

„Zjistil jsem,“ řekl, „že při jednání na Vyšehradě zamlčel Arnold Ucho knížeti několik velice důležitých okolností. Navrhl únos, ale neřekl, koho mám unést!“

„Co je to za hloupé řeči?“ vybuchl Bruno. „Což nešlo od samého počátku o krásnou Jitku, sestru Oty Bílého, markraběte franckého?“

„Ano, o tu šlo,“ připustil Břetislav, „ale byla líčena jako ctnostná dívka, která by nejraději strávila zbytek života v modlitbách. A markrabě prý na toto nepraktické řešení přistoupil! Jaká je však skutečnost, pánové? Jitka není ctnostná ani trochu a má za sebou celou řadu milostných románků. Ten poslední, s jistým španělským rytířem, byl zřejmě mimořádně skandální!“

Bruno se zamračil, neboť mu bylo okamžitě jasné, kdo dodal Břetislavovi informace. Všichni zkrátka rytíře řádu svatého Jaga poněkud podcenili. Kdyby ho markrabě vsadil na pár týdnů do žaláře, nemusely by tyto komplikace nastat! A on, Bruno, je také vinen! Kdo by mu mohl zabránit, aby Španěla přivázal k posteli a postavil k němu dva vojáky?

„Za těchto okolností,“ pokračoval Břetislav, „nezbývalo markraběti nic jiného než sestru provdat, sice ne na žádoucí úrovni a s patřičným lesem, ale zato za muže, který má přes jisté nedostatky dost moci, aby pomohl Francké říši v jejích výbojích, volba padla na mne. Markrabě se dobrovolně a bez nátlaku rozhodl, že budu jeho švagrem. Tak proč bych měl Jitku unášet?“

„Protože je třeba zachovat dekorum!“ vyprskl Bruno. „To se v lepších rodinách a v nóbl společnosti nosí. Přece nemůžeš chtít, aby tě markrabě přivinul na svá prsa a dojetím se rozplakal! Ten musí hrát stejnou hru jako ty! Bude zuřít, vyhrožovat Čechům válkou a není vyloučeno, že pro zvýšení efektu nařídí několik zbytečných poprav. To je, přáteli, politická nutnost, protože jinak by vypadal jako trapný dohazovač vlastní sestry a bezcharakterní šejdír!“

„Co bude dělat, je jeho věc,“ prohlásil Břetislav, „ale já žádné dekorum nepotřebuju. A jestliže chceš, aby si mě moji chlapci vážili, nemohu souhlasit s únosem lehké holky z kláštera!“

„Neurážej vznešenou Jitku!“ zaburácel Konrád, „a uvědom si, že její rozvernost je pouze projevem zdravého temperamentu. Takové ženy se v manželství obvykle uklidní a dají svému nastávajícímu mnoho synů!“

„Což bys jistě potřeboval!“ doplnil ho Bruno. „Stejně tak je pro tebe důležitá svatba, která je ti ve vši delikátnosti nabízena!“

„Jenomže ten únos je vaší vnitřní záležitostí,“ řekl Břetislav, „a je vaší věcí, jak o tom budete referovat v kronikách. Já vám v tom pomáhat nebudu. Chcete-li se té nemravné dívky zbavit, jsem ochoten se jí ujmout a odvézt do Prahy. Ale jen to! Připravím pro ni koně, ke kterému ji, pochopitelně se slušnou výbavou, přivedete. Já jí pomohu na ořův hřbet a ve vši důstojnosti pak odtud odjedeme. Místo našeho stíhání se nám bude přátelsky kynout! Jenom za těchto podmínek se můžeme dohodnout!“

„Ty ses zbláznil!“ pokřikoval se Bruno. „Něco takového by se rovnalo pokoření Francké říše!“

„A urážce markraběte!“ zdůraznil Konrád, „My, kteří jsme mu nablízku, bychom to šeredně odskákali!“

„Ani nemáme pravomoc něco takového udělat!“ tvrdil Bruno. „Jsme jenom vojáci a nemůžeme donutit vznešenou Jitku, aby se šla sama posadit na koně! To je přece absurdní!“

„A idiotské!“ hartusil Konrád. „Na něco takového by civilizovaná hlava vůbec nemohla přijít!“

„Přesto vám nic jiného nezbude,“ řekl Břetislav, „pokud nechcete, aby vám Jitka zůstala na ocet. Je totiž třeba, abyste si uvědomili, že český kníže není poskok a tatman, který bude skákat podle přání představitelů Francké říše!“

„Jsi zbytečně citlivý,“ mnil Bruno, „a tak moc toho od tebe zase nechceme!“

„Ale taky toho příliš nedáváte!“ usklíbl se Břetislav. „Jednu zkaženou holku, s kterou si nevíte rady a z níž markraběte bolí hlava!“

„Pro tebe má cenu zlata,“ vyprskl Konrád, „a zajistí ti knížecí stolec! To je málo?“

„Mé podmínky jste slyšeli!“ trval na svém Břetislav, „a je zbytečné handrkovat se jako na trhu. Chcete-li, abych do Prahy odjel s Jitkou, přivedete ji až k mému koni!“

Bruno s Konrádem si vyměnili nešťastné pohledy.

„Tohle sami nemůžeme rozhodnout,“ vzdychl posléze velitel, „ale v nejbližších hodinách má do Svinibrodu přijet Arnold Ucho. Seznámíme ho s tvým názorem.“

„Jsem ochoten tu se svými chlapci počkat dva až tři dny,“ řekl Břetislav. „Zimu bych tu rozhodně strávit nechtěl!“

Rozloučili se ne sice zcela chladně, ale také ne kdovíjak srdečně. Zejména Konrád byl viditelně nakvašen.

„Chápeš to patologické sebevědomí hraničící s megalomanií?“ otázal se Bruno. „Kdyby je nesjednotil francký kupec Sámó, tak to byli dodnes kočovníci, kteří přepadali slušné obchodní cestující!“

Bruno to nekomentoval. Byl jednak mnohem tolerantnější a jednak si uvědomil, že jeho sladké dobrodružství s Jitkou má naději na pokračování. Jestli se Ucho poněkud zpozdí, může to být docela zábavné. Břetislav bude moknout v lese nebo bojovat s dotěrným hmyzem a Bruno může s jeho budoucí ženou bez problémů laškovat v posteli.

V českém táboře propuklo po odjezdu franckých emisarů neskrývané nadšení. Chlapci se shlukli kolem Břetislava a dávali najevo svůj obdiv. Beze zbytku s jeho postupem souhlasili. Radovali se, pokřikovali, jáslali a opět jim unikla jedna důležitá okolnost.

Tou byl Vršovec Krutoš, ležící opodál v hustém křoví a dychtivě hltající každé vyřčené slovo.

Když se úhlavní nepřítel přemyslovského rodu dozvěděl tolik, kolik potřeboval, tiše si mlaskl a odplazil se zpět k svým divokým druhům.

„Třeš se, Přemyslovci!“ zasyčel poté. „Vaše do nebes volající pýcha, vaše odporná zpupnost a domýšlivost vás svrhne do nejtemnější bezedné propasti, kde se prašiví psi spolu s pišticími krysami budou pást na vašich zohavených mrtvolách! Vaše temná hvězda zapadá, ale zářivé slunce Vršovců vychází!“ Po tomto nezvykle dlouhém projevu se Krutoš ďábelsky zachechtal, přesně tak, jako to mají ve zvyku všichni zlosynové a darebáci, kteří měli tu čest dostat se na stránky hodnotné literatury.

14. PŘECE JEN UNOS

Arnold Ucho přijížděl do Svinibrodu pln optimismu. Předpokládal, že vše už je hotovo, Jitka na cestě do Čech, takže sám už jenom rozhodí úsměvy a udělí pochvaly. Vojákům samozřejmě za mimořádnou statečnost. Za celým případem pečlivě zamete a vrátí se k markraběti, aby ho ujistil, že akce proběhla k naprosté spokojenosti, takže je žádoucí začít okázale zuřit.

Tento předpoklad se, bohužel, nesplnil. Akce se dosud nerozjela a vypadalo to s ní hůř, než na samém počátku. Češi skotačili v nedalekém lese, Bruno s Konrádem proklínali státní politiku a Jitka, která se nedopatřením dozvěděla o Břetislavově podmínce, absolvovala už třetí hysterický záchvat. Křičela, že se raději provdá za katova pacholka, než by se stala za takových okolností českou kněžnou.

„Zbabrali, co se dalo,“ konstatoval Ucho s povzdechem. „Zase bude všechno záviset na mně. Francká říše si ani neuvedomuje, jakého diplomata a стратега ve mně má! A to vůbec nemluví o své skromnosti, s kterou ustupuji do pozadí! Veškerou slávu a plody mého úsilí smlsají vždycky lidé, kteří mi nesahají ani po kotníky!“

Bylo však třeba jednat. Ucho odsunul rozmluvu s představenou kláštera, která se důrazně a naléhavě dožadovala odchodu všech mužů ze svých míst a klidu pro náboženské meditace. Zato považoval za nutné sestavit nový strategický plán a za tím účelem si pozval výkvět vojenské stráže. Tedy Bruna a Konráda.

„Nechci vás kritizovat,“ řekl s úsměvem, „již proto, že diplomatická obratnost není pro vojáka nezbytná. Ale dostali jsme se vaší vinou do slepé uličky. Nemůžete přijít Čechům na jméno, ale jak byste se chovali vy na jejich místě?“

Břetislav se bohužel dozvěděl věci, které mu mohly a také měly zůstat utajeny!“

„To ten zatracený Španěl!“ zlobil se Bruno. „Koho mohlo napadnout...“

„Tebe, milý Bruno!“ nepřestával se usmívat Ucho. „Jenomže velitel stráže se místo plnění povinností věnoval věcem,

za jejichž provozování se obvykle draze pyká. Normálně by tě to, drahý příteli, stálo kariéru! Ale co z toho? Nic bychom tvým potrestáním nevyřešili a ještě bychom si zkomplikovali beztak obtížnou situaci.“

„Ale co budeme dělat?“ otázal se netrpělivě Konrád. „Cožpak je možno přistoupit na ty hanebné podmínky, které se rovnají plivnutí do tváře všech věrných Franků?“

„Jen žádný zbytečný patos!“ krotil ho Arnold. „Jisté je, že Češi si musí Jitku odvézt, i kdybychom ji měli násilím nacpat do truhly a přivázat ji tomu Břetislavovi na koně! Modlím se, aby takové drastické řešení nebylo nezbytné, ale znám její vznětlivou povahu i nebezpečnou tvrdohlavost. Krom toho mě nemá příliš ráda!“

„Snad by ji mohl přemluvit Bruno,“ navrhl Konrád, „zdá se, že má poslední dobou na ni jistý vliv.“

„Právě to jsem měl na mysli,“ řekl Ucho. „Jestliže na Břetislavovy podmínky přistoupíme, a my v tomto směru nemáme příliš na vybranou, bude třeba Jitčin odpor zlomit. Věřím, že když se tohoto úkolu ujme švarný voják, půjde dívka na stanovené místo jako beránek!“

„Jsi příliš velký optimista!“ zahučel Bruno. „Ona totiž dovede znamenitě vrhat všechny předměty do velikosti židle a jen málokdy se mine!“

„Ten úkol musíš splnit,“ řekl Ucho, „a byl ti vlastně přidělen už ve chvíli, kdy španělský rytíř vinou tvé nedbalosti opustil klášter, a tys to pominul mávnutím ruky. Ta druhá věc, kterou nechci rozmazávat, ti v každém případě dává oprávnění vystupovat při jednání s Jitkou jako osoba mimořádně vhodná.“

„Pokusím se,“ svěsil hlavu velitel. „Ale raději bych se utkal s deseti po zuby ozbrojenými muži!“

„Prostě to musíme dokázat!“ trval na svém Ucho. Zdánlivě se před Čechy pokořime.

„Zdánlivě?“ zvedl obočí Konrád. „Větší morální debakl si vůbec nedovedu představit!“

„Jsi mladý,“ děl laskavě Arnold, „význam některých důležitých věcí nedovedeš docenit. Jednou poznáš, že efektní a velkolepá výhra může být ve své podstatě katastrofální pohromou, a pochopitelně zase naopak. Z dané situace musíme přece každopádně profitovat. Zbavíme se Jitky a získáme spojení. Na tomto faktu nemůže nic změnit forma, kterou se to stane, protože to vše zůstane budoucím generacím dokonale utajeno. Břetislav si pro Čechy vymyslí svou vlastní hrdinskou verzi o únosu, při němž se proseká obrovskou přesilou Franků, a my za ním nezůstaneme o nic pozadu. Spíš bych řekl, že ho přetrumfáme, protože máme lepší literární styl.“

„Snad máš pravdu,“ připustil Konrád. „Ale jako voják jsem průběhem akce hluboce zklamán.“

„To je dočasný pocit,“ usmál se Ucho. „Jednou, až budeme bojovat proti divokým pohanským barbarům a vítězství bude na vázkách, se po našem boku objeví Češi. Ruku v ruce zvítězíme a tehdy si uvědomíš, že na tom triumfu máš i ty nemalou zásluhu. Ale ta doba je ještě daleko a my musíme přemluvit Jitku. Abyste neřekli, že se vyhýbám svým povinnostem a nastrkuji místo sebe někoho jiného, pohovořím s ní nejprve sám!“

Ucho to mínil vážně, ale štěstěna mu nebyla příznivě nakloněna. Navíc Jitka měla prachšpatnou náladu.

„Ty kluzký špinavce!“ zaječela, sotva ho spatřila. „Nestačí ti, jak jsi na mne nasazoval u dvora, a budeš mě pronásledovat i na svatém místě? Když si s tebou neporadily ctihodné sestry, vyprovodím tě odtud já!“

Načež mrštila po návštěvě vázu a mířila poměrně přesně. Umělecky hodnotná keramika se roztříštila o stěnu těsně vedle Arnoldovy hlavy. Markraběcí emisar nebyl sebevrah, a tak se dal na kvapný ústup.

Na chodbě čekali Bruno s Konrádem a ze dveří rozličných cel vykukovaly zvědavé jeptišky. Ucho se snažil zachovat klid, ale úspěch nebyl stoprocentní.

„Je to rozmazlená, hysterická mrcha,“ zhodnotil vznešenou dámu, „zasluhovala by... no, o tom není třeba mluvit. Jisté je, že nejsem osoba, která by s ní něco svedla. Bruno, teď je to na tobě! Máš projednání s ní mnohem vyšší kvalifikaci!“

Ale i tento Uchův záměr totálně zklamal. Bruno sice vstoupil do Jitčiny cely poměrně sebevědomě a s podmanivým úsměvem, avšak nedopadl o nic lépe než Arnold. Vlastně ještě hůř, protože Jitka se tentokrát trefila. Zatím co Bruno s boulí na čele vrávoral zpátky na chodbu, volala za ním markraběcí sestra nevlídná slova. „Nejsi voják, ale lokaj!“ pištěla zlostně. „Zjednali si tě jako pohůnka! Ale na mne jste všichni krátcí! Jsem z příliš dobrého rodu, než abych přistoupila na vaši špinavou hru! Buď mě rádně unesou, nebo ať zmizí a nekazí vzduch naší civilizované kulturní říše!“

Tohle už bylo na pováženou.

„Opravdu bych nerad použil násilí,“ řekl Ucho, „ale nevidím jiné řešení. Jestli se neuklidní, vezmu na sebe velkou odpovědnost a dám ji spoutat!“

„To snad ne!“ děsil se Konrád, „není to děvečka nebo číšnice!“

Kdyby se markrabě dozvěděl, žeš předal jeho sestru Čechům jako balík...“

„Ota se dozví jen to, co mu řekneme!“ tvrdil Ucho. „A mne v této chvíli nenapadá nic jiného! Vážím si panovníka i jeho rodiny, ale nemohu připustit, aby se Češi uraženě vrátili domů!“

„Já bych se taky Jitky zbavil za každou cenu!“ mačkal si bouli Bruno, „protože teprve teď je jaksepatří nebezpečná! Muž dovede držet jazyk za zuby, alespoň někdy. Ženská žvanivost je však strašlivá zbraň. Na tu neplatí žádná cenzura!“

„No právě!“ souhlasil Ucho. „Teď už nemůžeme couvnout. Břetislav Jitku dostane, třeba po kouscích!“

Byli ve velice bojovné náladě, ale naštěstí se k nim přichomýtl matka představená.

„Je na čase s tím skoncovat!“ prohlásila rozhodně. „Protože jakékoliv prodlužování této neúnosné situace by mohlo pro klášter znamenat katastrofu! O vážném poklesku vznešené slečny Jitky si už povídají všechny jeptišky, a to i na úkor povinných modliteb! Přitom jsou pod jednou střechou s vojáky, jejichž disciplína by se mohla náhle uvolnit, a to, jak jistě uznáte, nemůžeme dopustit. Miluji vlast, jsem z celé duše oddána panovnickému rodu, ale co je moc, je moc! Ozbrojené složky a sestra markraběte musí co nejrychleji opustit klášter!“

„Mluvíte mi z duše, matko!“ souhlasil Ucho, „a právě se chystáme učinit závažné rozhodnutí. Bohužel se zdá, že se naše akce neobejde bez jisté formy přiměřeného násilí. Zřejmě bude třeba Jitku spoutat a ta příkoří na ní páchané bude nepatřičně komentovat.“

„Jen to ne!“ vykřikla představená, „jak byste takovou věc chtěli utajit? Nevím, jaké je spolehnutí na vaše vojáky, ale já bych svým jeptiškám příliš nedůvěřovala. Do několika měsíců by jejich rodiny byly poměrně přesně informovány!“ „Neříkám, že je mi to příjemné,“ řekl Ucho, „ale jinou možnost, zdá se, nemám. Jitka odmítá spolupracovat na našem plánu velice umíněně a důrazně!“

„Proto ještě není nutné ji inzultovat!“ děla představená s převahou. „Jsou tu prostředky spolehlivé a přitom decentní. Mám znamenité kapky, léty dokonale prověřené. Používám je proti hysterickým novickám z nejlepších rodin. Stačí pět kapek do šálku s čajem a každá dívka usne jako nemluvně.“

„Výborně!“ zajásal Ucho. „A pomůžete nám?“

„Pochopitelně!“ přikývla. „Už jsem vám přece řekla, že daný stav je pro klášter nepřijatelný!“

„Jde jenom o to,“ upozornil Konrád, „co tomu řekne ten český vůdce. Přebírat nevěstu v bezvědomí - to není jen tak! Třeba ho napadne, že je těžce nemocná, a bude se obávat, aby mu cestou neumřela!“

„Na tom něco je!“ souhlasil Bruno. „Přivezt si do Prahy mrtvolu markraběcí sestry - to by byl malér, jehož politické následky nelze odhadnout.“

„Začíná vám to myslet!“ pochválil je Arnold, „a nemůžeme se skutečně do toho pustit bez náležité přípravy a pečlivě zmapovaného terénu. Myslím, že je nutné, abych teď navštívil Břetislava a vysvětlil mu, jaké problémy u nás nastaly. Určitě to pochopí! Buď odvolá své podmínky a přece jen se rozhodne pro únos, nebo nám odsouhlasí Jitčino uspaní. V druhém případě mu ji přineseme třeba i s postelí.“

„To ne!“ protestovala představená. „Postel je majetkem kláštera a při inventuře by nám chyběla!“

„Tedy bez postele,“ vzal na vědomí její výhrady Ucho. „Hlavní bude, že Jitku od nás přijme a odveze ji ke všem čertům. My se pak pustíme do zahlazování stop a falšování dějin!“

Ucho už se těšil na poklábosení s Břetislavem, když se dostavila hlídka s nečekanou zprávou. Oznámila, že před klášterní branou zastavili čtyři Češi na rychlých koních a dožadují se vstupu včetně rozmluvy s velitelem. Stratégové si vyměnili překvapené pohledy.

„Co má zase tohle znamenat,“ zasmušil se Ucho. „Doufám, že ten přemyslovský bastard nepřijel zpřísnit podmínky! To už by byl útok na mou trpělivost!“

Ale jeho obavy se ukázaly jako zbytečně pesimistické. Češi, kteří byli přes lamentování matky představené vpuštění do kláštera, se netvářili nijak zavile. Ačkoliv co do vzezření vypadali drsně až odpudivě, snažili se vyloudit na rtech ty nejpříjemnější a nejdvořilejší úsměvy. Břetislav ovšem mezi nimi nebyl.

Frankové je přesto přivítali srdečně a nanejvýš zvědavě. Ucho, jehož uvítací projevy byly proslulé po celé říši, se tentokrát omezil na několik vřelých vět, neboť i on hořel nedočkavostí.

„Předpokládám,“ pravil, „že vás posílá váš pán a můj předražený přítel Břetislav!“

„Ovšem!“ odvětil Krutoš z rodu Vršovců. „Je velice zarmoucen, že si dovolil jednat tak příkře a nevhodně se vznešenou franckou delegací. Dokonce tvrdil, že se z tohoto činu vyzpovídá!“

Frankové se marně snažili ukrýt své potěšení. Tento vývoj situace jim stoprocentně vyhovoval a přišel v tu nejvhodnější chvíli.

„Tvá slova svědčí o šlechetnosti přemyslovských panovníků,“ ujal se slova Ucho, „která je ostatně známá a obdivovaná i za hranicemi Čech. Dále z nich lze vyčíst upřímné přátelství k Francké říši a takové zjištění neseme velice libě, tím spíše, že Břetislav měl, a to si přiznejme, jistý důvod k roztrpčení. Chápali jsme ho, protože jsme se vůči němu dopustili jisté netaktnosti...“

„O tom už není třeba mluvit!“ přerušil ho Krutoš. „Teď musíme co nejrychleji provést ten únos!“

„Tedy přece jen únos,“ zaradoval se Ucho. „Z naší strany, a to buďte ujištěni, proběhne vše přesně a v nejlepším pořádku. Vyhovuje-li Břetislavovi původní plán...“

„Právě že nevyhovuje,“ řekl Krutoš. „Ne že by snad nebyl vykoumaný, ale v naší družině se ledacos změnilo. Několik chlapců onemocnělo bolestmi břicha a Břetislav má potíže se zuby. Bolí ho dvojka nahoře vpravo a vzalo mu to veškerou náladu. Proto nám přikázal, abychom únos provedli sami.“

„Vy - čtyři?“ podivil se Ucho. „To snad...“

„Břetislav už je připraven k odjezdu do Čech,“ informoval ho Vršovec. „Čeká jenom na slečnu Jitku. Takže kdybyste nám s tím trochu píchli...“

Ucho se zamyslel, ale potom mávl rukou.

„Není to sice únos podle mých představ,“ řekl, „ale my už to v kronikách trochu přikrášíme.“

Pak se obrátil k Brunovi a Konrádovi. „Zařídte, aby byla otevřena hlavní brána, kudy budou únoscí s Jitkou prchat!“ přikázal. „Poskytnete jim nezbytný náskok, a až opustí klášterní objekt, spustíte randál. Můžete spílat, ale doporučuji mírnější slova, vzhledem k tomu, že jim budou naslouchat jeptišky. Volte mírné výrazy, jako ničemové, podlá cháska, muzeláni, sluoto nektěná a podobně. Klášter v žádném případě neopouštějte! Nejprve prohledáte objekt, jestli tu některý z únosců s nekalými úmysly nezůstal, a zajistíte bezpečnost ctihodných sester, které budou naříkat a lomit rukama. Matka pak zorganizuje mši za nešťastnou Jitku a vy se obřadů zúčastníte v plném počtu. Teprve potom vyrazí trestná výprava ve stopách únosců. Uděláte si menší výlet po okolí, a kdyby vám vběhl do rány mladý jelínek, můžete ho přivést. Vráťte se, jakmile ztratíte stopu, a to nebude dlouho trvat. Jasně?“

Bruno i Konrád byli chápaví a poslušní. Aniž by se nad čímkoli pozastavovali, odkvačili splnit rozkaz.

Arnold Ucho se nyní věnoval Vršovcům. „Pojďte za mnou, pánové,“ vyzval je, „ukáži vám celou slečnu Jitku.“

Upozorňuji vás, že v této chvíli Čechy z celé duše nenávidí, protože byla zpravena o Břetislavových podmínkách. Velice se jí to dotklo. Na únos není připravena, takže je dosti pravděpodobné, že se při obraně uchýlí ke škrábání, kousání a plivání. Bude vám také nadávat, ale to ji musíte prominout!“

„My jí nějakou vrazíme,“ rozhodl Krutoš, „a bude po nadávání!“

„To snad ne!“ zděsil se Ucho. „Tlouci markraběcí sestru, to by mohlo mít vážné následky! Alespoň dokud je tady!“
„Dobrá, my to zkusíme po dobrém!“ slíbil Krutoš. „Ale nic vám neslibujeme!“
Ucho vzdychl, pohlédl prosebně ke klenutému stropu, nad nímž tušil všemocná nebesa, a pak zavedl Vršovce ke dveřím Jitčiny cely.
„Prosím, pánové, projevte se jako násilníci,“ pravil, „ale já u toho nemusím být! Od dětství nemám rád drastické scény a o vaši něze si nemohu dělat iluze. Na shledanou a pozdravujte chrabrého knížete Oldřicha!“
Načež se kvapně vzdálil.
„Zdravičko, šéfe!“ křikl za ním Krutoš. „My si už tady s tou fuškou nějak poradíme! Hoši, do práce, strejda Kochan nás pochválí!“
Vršovci bojovně zaryčeli a vtrhli do apartmá francé krasavice. Ta se sice podivila, ale na víc se nezmohla. Než si stačila rozmyslet, má-li škrábat, kousat nebo vrhat předměty, popadl ji Krutoš za vlasy a na její bělostné hrdlo položil rezavou kudlu.
„Ani muknout!“ zavrčel. „Nebo si do Čech odvezu jen tu tvou hezkou palici jako suvenýr. A jdeme!“
Jitka pochopila, že nemá smysl vzdorovat.
„Ano prosím,“ špitla, „a mohla bych se alespoň trochu upravit?“
„Nemohla,“ zamítl její žádost Vršovec. „My totiž děsně spěcháme!“ A už ji vlekl za vlasy z cely, při čemž mírně asistovali jeho druhové. Jitka se nezmohla ani na minimální odpor. Kde kdo v klášteře se divil, že únos probíhá tak hladce.
„Ta dnešní děvčata!“ povzdychla si matka představená. „Sahá se jim na čest a ona ani nezaječí!“
Také Ucho byl překvapen Jitčinou povolností. Díval se oknem, jak ji Krutoš posadil na koně a spolu se svými kumpány opustil klášter. Pak se ovšem proti plánu nedělo vůbec nic. Vojáci nestíhali únoscce k bráně a nekluli jim. Ani jeptišky nenařikaly a nelomily rukama.
„Tak pánové - kde to vázne?“ vykřikl režisér únosu. „Měli jste mít nástup a scéna zeje prázdnotou! Kdybych tohle zaznamenal do kronik, měli by Frankové ostudu ještě za tisíc let!“
Teprve nyní se objevil Bruno a upřímně se divil, že už je po všem. „Čekali jsme, že Jitka začne vřeštět,“ vysvětloval, „ale ani nemukla!“
„Taky jsem ji nepoznával,“ přiznal se Ucho, „ale to nic nemění na faktu, zeje fuč!“
„Máme vyrazit na nádvoří a nadávat?“ zeptal se velitel. „Dovoluji si ovšem upozornit, že budeme před ctihodnými sestrami vypadat jako naprostí pitomci!“
„Taky si myslím!“ řekl Ucho. „Parádu jsme prošvihli na celé čáře. Soustředte se aspoň v klidu na další úkoly a zorganizujte stíhací oddíl! Ale ne abyste mi tu holku přivezli zpátky!“

15. POPLACH

Stíhací oddíl, který vyrazil v patách únosců, se vrátil nečekaně brzy. Vlastně to trvalo jen několik desítek minut.
„Co to má znamenat?“ zasténal Ucho. „Cožpak nevydržíte pár hodin v naší krásné franské přírodě? Zvláště když je tak pěkné počasí?“
„Stalo se něco, čemu vůbec nerozumíme!“ hlásil mu Bruno překotně. „Nedovedu si to zkrátka vysvětlit! Břetislav se svou družinou stále táboří v lese! Ani se nehnul z místa, kde jsme ho navštívili a sjednávali s ním podmínky únosu. To přece není normální!“
„Co se dá v takovém případě dělat?“ otázal se Konrád. „Zaútočit na Čechy se nám zdálo krajně nevhodné.“
„Správně,“ souhlasil Ucho. „To by bylo nejen nevhodné, ale přímo idiotské. Hm. Břetislav se tedy zdržel. Snad kvůli těm potížím s chrupem. Nebo se roznemohli další chlapci.“
„Všichni se nám jevíli jako naprosto zdraví!“ referoval Bruno. „Dokonce až příliš. A je tu ještě jedna věc, která nás zarazila; nikde jsme neviděli Jitku! Samozřejmě, mohli jsme ji přehlédnout, zvláště jestli usnula a schoulila se někde v křoví. Ale bylo nám to strašně divné!“
„Také to nevypadalo,“ doplnil ho Konrád, „že by ti Čechové měli v úmyslu vypadnout! Žádné přípravy k odjezdu! Jako kdyby od nás ještě něco čekali!“
„Dostali víc, než si zaslouží!“ řekl Ucho. „A tudíž by si měli být vědomi, čím jsou nám povinni! Co z toho vlastně mohou mít, když takhle hatí naše plány!“
„Může to být uspokojení slabšího,“ hádal Bruno, „který je momentálně na koni. Vědí, že proti nim nic nepodnikneme, a tak nás trochu provokují.“
„Zřejmě máš pravdu.“ přikývl Ucho, „a musíme s nimi mít alespoň prozatím trpělivost. Sledujte je bedlivě, a pokud se od dvou hodin nezvednou, oznamte mi to! Pojedu jim osobně domluvit!“
Češi se pochopitelně nezvedli, protože k tomu neměli ani ten nejmenší důvod. Když se to Arnold dověděl, byl krajně rozmrzen. Neměl odpor k vyjednávání, ale tohle se mu zdálo přece jen zbytečné. Břetislav se rozhodně nechová jako syn ze solidní rané feudální rodiny! Pokud své jednání nezmění ani v budoucnosti, připraví Francké říši ještě mnoho starostí!
Nezbylo nic jiného než sednout na koně a vyrazit k Břetislavovu táboru, kde rozhodně nepanovala žádná cestovní horečka. Chlapci měli výtečnou náladu a dohadovali se o tom, jak se Frankové zachovají. Většina z nich byla přesvědčena, že přijmou Břetislavovy podmínky. Sám vůdce si tím tolik jistý nebyl.
„Možná,“ mumlal si pro sebe, „že jsem tu svou hrdost kapánek přehnal! Co by jim to udělalo, kdybych těm vojákům a jeptiškám předvedl malou show pro vyrazení? I ohňostrojem bych mohl posloužit, kdyby na to přišlo! Když se to

vezme kolem a kolem, chtěli mě uchránit toho nejhoršího! Nepřijít sem ten užvaněný Španěl, mohl jsem si myslet, že má nastávající je ctnostná a zbožná dívka. V markraběti bych viděl oklamaného velmože, jemuž jsem povinován revanší. Teď se mé iluze rozplynuly a já neumím nic chytřejšího než se handrkovat o to, jakým způsobem tu krasotinku převezmu! Jestli budou Frankové ještě pár hodin váhat, tak ji přeče jen unesu a bude to.“

Ale to už přicvával do tábora vznešený jezdec na koni tak ušlechtilém, že každého Břetislavova chlapce pojala šízravá touha jej zcizit. To ovšem nepřipadalo v úvahu. Nepřijeli do Francké říše krást koně, ale měli se zmocnit tvora daleko vzácnějšího a českému knížectví prospěšnějšího.

„Jsem Arnold, zvaný Ucho,“ představil se jezdec zvucným hlasem, „a přeji si mluvit se synem svého přítele, knížete Oldřicha, Břetislavem!“

Břetislav vystoupil do popředí.

„Vítej v našem táboře,“ pravil, „a považuj nás za své přátele. Zřejmě nám přinášíš zprávu, kterou netrpělivě očekáváme.“

„Nevím, na co ještě netrpělivě čekáte,“ podivil se Ucho, „když už máte být dávno za horama! Děláte z únosu galimatyáš a my se ocitáme v trapné situaci. Uvědomte si, že nejsme žádné nuly a máme svou nezastupitelnou úlohu ve franckých dějinách. V klášteře je řada nezasvěcených svědků, kteří se nestačí divit, proč vás ještě nestíháme!“

„Mluvíš podivně,“ zasmušil se Břetislav, „a takřka nesrozumitelně. Víš přece dobře, že zde čekáme na franckou odpověď. Naše podmínky nebyly dosud zodpovězeny!“

„U čerta!“ rozkřikl se Ucho. „Máš přece Jitku, tak na co ty zbytečné řeči?“

„Já že mám Jitku?“ počal křičet i Břetislav. „Co je zase tohle za podbabu? Nechtěl bys mi taky laskavě vysvětlit, jak jsem ke spanilé markraběcí sestře přišel?“

„Unesl jsi ji před několika hodinami z kláštera,“ tvrdil Ucho. „Ty osobně samozřejmě ne, tebe bolet zub, ale čtyři muži z tvé družiny přijeli a oháněli se tvým jménem. Omluvili se za nevhodné chování, zmocnili se Jitky a odjeli!“

„Nesmysl!“ zlobil se Břetislav. „Žádný z mých chlapců se odtud ani nehnul. Ostatně si je můžeš prohlédnout a ukázat na ty, kteří byli v klášteře!“

Ucho se o to skutečně pokusil, ale přestože měl dobrou paměť na obličeje, neuspěl.

„To není možné!“ zděsil se, „kdo tedy vlastně Jitku unesl?“

„Nikdo,“ tvrdil Břetislav zlověstně. „Snažíš se nás namočit do něčeho tuze nepěkného, ale nemysli si, že naši kůži dostaneš lacino!“

Ucho učinil odmítavý posunek. „Přisahám, že do kláštera opravdu přijeli čtyři Češi. Ten, který je vedl, měl na čele jizvu ve tvaru pŕlměšice!“

Břetislav zalpal po dechu. „Krutoš!“ vyrazil ze sebe. „Mnohonásobný vrah a prominentní Vršovce! Jestli ten dostal Jitku do spárů...“

„To se ví, že dostali!“ potvrdil jeho slova Ucho. „Ale co dělají Vršovci ve Francké říši? A proč jste nás před jejich lstivostí nevarovali?“

„Podcenili jsme je,“ přiznal se Břetislav. „Vůbec nás nenapadlo, že by se odvážili sledovat naši družinu až do Svinibrodu! Jejich specialitou byly až dosud ojedinělé zákeřné vraždy.“

„A co myslíš, že teď udělají?“ vyzvídal Ucho. „Odváží se Jitku zabít?“

„To je jedna z možností,“ řekl Břetislav. „Protože pak by měli stoprocentní jistotu, že si mě sestra markraběte nevezme a nedá mi dědice. Navíc by ta vražda padla na hlavy všech Čechů a zřejmě by došlo k trestným výpravám do Čech. Abychom se jim úspěšně bránili, museli bychom se znovu spojit s Vršovci a bojovat s nimi bok po boku. Kochan by se při té příležitosti snažil vnutit mi svou dceru Plesavu.“

„Chmurné vyhlídky,“ vraštil čelo Ucho. „Z toho asi Ota Bílý radost mít nebude!“

„Přesto si myslím, že Krutoš Jitku nezabije,“ mínil Břetislav.

„Neodváží se totiž realizovat takovou věc bez Kochanova souhlasu. A potom s jídlem roste chuť. Když se mu podaří dovézt Jitku na Libici, může dojít k svatbě Jitky s některým Vršovcem. Možná právě s Krutošem! To by Vršovce posadilo do sedla. Snažili by se spojit s některými méně významnými rody a spolu s nimi zbavit Přemyslovce vlády!“

„A kdyby jim markrabě trochu pomohl,“ pokračoval Ucho, „mohlo by se jim to podařit. Neznám samozřejmě názor svého pána a vládce, ale nepochybuji, že bude hájit zájmy své vlastní sestry.“

„Poslyš!“ osopil se na něj Břetislav. „Tím chceš říci, že byste se neštíteli bojovat po boku těch mizerů proti starodávnému slavnému a hrdinskému skutku ověřenému rodu Přemyslovců?“

„Učinili bychom to neradi,“ připustil Ucho, „ale neměli bychom zřejmě jinou možnost. Víš sám, že za chyby se obvykle musí platit. A vy jste mohli dávno ujíždět s Jitkou na Vyšehrad!“

„Ještě není na Libici,“ procedil mezi zuby Břetislav, „a doufám, že tam nikdy nebude. Doženeme ty bídáky a rozřežeme je na malé kousky.“

„To rád slyším,“ řekl Arnold, „a náš oddíl se vydá ve vašich stopách. Budeme hořet zvědavostí, jak to všechno dopadne!“

„Budete-li uzavírat sázky,“ ušklíbl se Břetislav, „vsad' na nás! Určitě neprohraješ!“

„Strašně nerad sázím jen na jednu stranu,“ přiznal se Ucho, „ale rozhodně ti přeju, abys napravil to, cos tak nepochopitelně zbabral. Přemyslovci mi byli odjakživa sympatičtí, zatímco Kochana vůbec neznám. Ti čtyři Vršovci, co byli v klášteře, jsou typičtí lapkové a ten pátý...“

„Jaký pátý?“ vybuchl Břetislav. „Co přede mnou ještě skrýváš?“

„Jmenuje se Prkvoj,“ sdělil mu Ucho. „A přijel do sídelního města varovat markraběte před Jitčiným únosem. Trochu jsme mu natloukli, ale je velice odolný.“

Na Břetislava ta slova silně zapůsobila. Teprve nyní si začínal uvědomovat, jak se nevyplácí podceňovat nepřítele.

Marná sláva, strejda Kochan nemá v té ošklivé, nesympatické šišce pouhé piliny!

„Chlapci - na koně!“ vykřikl mladý vůdce. „Už jste se mnohokrát významenali, ale teprve nyní musíte ukázat, že nad vás ve světě není! Budeme stíhat Vršovce a uštve me je jako liška zajíce!“ Ukážeme jim, kdo je v Čechách pánem, a ušetříme jim lekci, na kterou do smrti nezapomenou! Teď už nesmíme ztratit ani minutu!“

Mládenci brali jeho slova opravdu vážně a spěšně balili svou skrovnou výstroj. V neuvěřitelně krátké době seděli na koních a byli připraveni k odjezdu. Z očí jim, jako vždy, číselo odvahy a odhodlání splnit i ty nejnáročnější úkoly. Byla radost na ně pohledět, což v duchu musel uznat i sám Arnold Ucho.

„Opravdu ti ze srdce přeju úspěch,“ řekl Břetislavovi, „ale Vršovci mají značný náskok a jejich koně se nezdají horší těch vašich!“

„Tuhle bitvu nerozhodnou koně,“ odvětil Břetislav, „ale osobní statečnost. Vršovci jsou odvázní - ale pouze ve dne. Jejich dušičky jsou dosud spoutány pohanskými pověrami, a sotva se setmí, počnou je děsit strašidla, duchové a rozliční bůžkové. Při každém zahoukání sovy nebo zavýtí vlka se roztřesou a v žilách jim stydne krev. Bojí se i světelek, která prý zavádějí lidi do bezedných močálů. Proto nebudou prchat v noci a zalezou do nějaké jeskyně, ve které se budou až do svítání třást hrůzou. Právě v tom je naše největší naděje. Během noci zlikvidujeme jejich náskok a časné dopoledne je dostihneme!“

„Tvůj optimismus mi vrací naději,“ pravil Ucho, „že nakonec všechno dopadne tak, jak to bylo původně sjednáno, a evropské dějiny si to budou vykračovat v rámci pečlivě naplánovaných norem. S těmi Vršovci bych se opravdu velice nerad dohadoval!“

„Jestli si za námi nepospíšíte,“ slíbil Břetislav, „narazíte už pouze na jejich zohavené mrtvoly!“

„Několik českých mrtvol by se nám opravdu hodilo!“ ožil Ucho. „Vystavili bychom je v sídelním městě jako doklad naší statečnosti, s níž jsme se snažili zabránit únosu!“

„Můžeš s nimi počítat!“ ujistil ho Břetislav. „Ale teď je na čase vyrazit! Chlapci - odjezd! Vzhůru na podlého a ničemného nepřítele! Do toho, do toho! Bije je, bijte je!“

Mládenci vyrazili z hrdel bezpočet bojových skřeků a zamávali nad hlavami těžkými meči. Pak pobídlí své bujné oře a vzápětí zmizeli francéskému emisarovi z očí.

„Tak to bychom měli,“ řekl si Ucho, obraceje koně zpátky ke klášteru. „Nevypadá to nejlip, ale za předpokladu, že ten divoký Vršovec nezamorduje Jitku, máme stále naději na úspěch. „I když, proč to nepřiznat, Krutoše, nebo dokonce Prkvoje bych na knížecím stolci dost nerad viděl!“

Zamířil zpátky k Svinibrodu, kde Bruno s Konrádem dychtivě čekali na jeho zprávy a rozkazy.

16. UROZENY POUSTEVNÍK

Juan, rytíř řádu svatého Jaga, se definitivně rozhodl, co s načatým, leč nevydařeným životem. Nebylo to snadné, ale o to pevnějším se jevil jeho úmysl. Juan zavrhl hříšný život, který ho svedl z pravé cesty, a hodlal jej napravit a přetvořit. Někako aktivista rytířského hnutí, protože této pouty již nebyl hoden. Viděl se v roli mnohem skrovnější a nenápadnější. Rozhodl se pro svatý život poustevnický.

Učinil již vše potřebné. Prodal koně, zbroj i své šlechtické šaty a stržený obnos rozdal chudým. Oděn v šedivou nevzhlednou pytlčinu, s holí v pravé, nezlomené ruce, vykročil na novou cestu. V torně, plandající mu kolem boků, měl jen nádobu k nabírání vody a důtky, aby se mohl bičovat za spáchané hříchy. Živit se hodlal kořínky, lesními plodinami a hmyzem.

Teď šlo jen o to, najít vhodné místo pobytu. Samozřejmě to muselo být v hlubokém lese. Na druhé straně si ovšem Juan říkal, že by nebylo špatné mít poustevnu, doupě, jeskyni nebo dutý strom poblíž zemské stezky. Nebyl samotářem, a tak by mu nevyhovovalo, kdyby alespoň občas nezazněl do monotónního toku jeho modliteb dusot koní a lidský křik. Je to snad trochu bezbožný požadavek, ale má právo si ten nepatrný ústupek dopřát. O to usilovněji se může zase bičovat!

Juan se tedy vydal na cestu hlubokými lesy a držel se zemské stezky, která přímo volala po solidní údržbě. Jezdci tudy mohli projet bez namáhání, ale pěší poutník dostával při zdolávání nezvyklé túry pořádně zabrat. Často bylo třeba přelézt vyvrácené kmeny stromů, ztékati balvany obrostlé mechem nebo se brodit studeným potokem.

Přitom byl Juan stále ještě ve stavu nemocných. Zlomenina levé ruky mu srůstala velice pomalu a podlitiny na některých měkkých částech měla nepřestávati bolet. Každý krok mu činil nesmírné potíže a jedině vědomí, že je to součást pokání, ho hnalo stále dopředu. O délce cesty a době chůze si nedovedl učinit představu. Věděl jen, že devětkrát omdlel a dvakrát se topil a jednou byl pobodán lesními včelami. Několikrát chutně pojechl. Jednou si dal hrst malin, podruhé si nasbíral jedlé houby a posléze zbodnul ještěrku. V nápojích nebyl tak pestrý výběr, ale voda v potocích byla chladná a chutná. Rozhodně netrpěl nouzí a zdálo se, že ho les uživí i v budoucnosti.

A potom dovrávorál k místu, které se mu na první pohled zalíbilo. Stromy se zde rozestoupily a vytvořily paseku, na níž se to červenalo malinami. Pod ní zurčel malý potůček a kolem rostlo šťavnaté lupení plné chutných, vysoce kalorických plžů. To Juana tak rozradostnilo, že se dychtivě vydal na průzkum nejbližšího okolí. Brzy objevil dutý strom, ve kterém ještě nedávno zřejmě sídlil medvěd. Huňáč si našel něco lepšího a pro poustevníka byl tento úkryt téměř ideální. Pohodlně se v dutině stěsnal s nádobou i s důtkami. Až si nové obydlí vystele suchou trávou, bude to učiněný komfort. Vchod do stromu je ovšem třeba zamaskovat, aby se nedostal do nežádoucího sporu s nějakým náhodným přivandrovalcem!

Když bylo dílo hotovo, šel se Juan seznámit s širším okolím. Všude bylo dost hub, šišek i tučných červů, takže si s jídlem opravdu nemusel dělat starosti. Objevil i malé jezírko se stojatou vodou. Smočil si v ní nohy a vzápětí se otřásl

odporem, na kůži se mu přichytilo několik velkých pijavic.

„Jako rekreační bazén to vhodné nebude,“ usoudil, „ale v dobách nouze si mohu nalapat pijavice k snědku. Jakkak asi chutnají?“

Prozatím odolal zvědavosti a nový pokrm raději nevyzkoušel. Rozhodl se dát přednost malinám a mravenčím vajíčkům. Vrátil se k novému obydlí a blaženě do sebe nasál čistý lesní vzduch.

„A to ticho!“ liboval si, „až zaženu datla, který mi klepe přímo nad hlavou, a zvyknu si na bublání potůčku, budu si tu připadat jako v rájské zahradě! V zimě asi vzniknou problémy, ale všemohoucí Bůh svého služebníka neopustí!“

Díval se, jak na krajinu tiše padá soumrak, a cítil, kterak jeho duše splývá s okolní přírodou. Bylo to tak poetické, že bičování raději odložil na zítřek. Už se chtěl uložit ke spánku, když zaslechl blížící se dusot koňských kopyt.

„No tohle!“ podivil se. „Kdo by to řekl, že je to tady tak frekventované? Jenomže já jsem unaven a nemám náladu se s kýmkoliv bavit!“

Zmizel v dutině stromu a otvor dovedně zamaskoval otepí roští, bujně rostoucího opodál. Doufal, že jezdci projedou kolem, aniž zastaví, ale jejich rozhodnutí nemohl nijak ovlivnit.

Než se stačil pořádně uvelebit, vjeli na paseku čtyři jezdci. Ten první, nejzarostlejší a nejošklivější, měl před sebou na koni ženu.

„Můj bože!“ roztlouklo se srdce Juanovi. „Vždyť je to Jitka, sestra markraběte francského! Má zbožňovaná milenka, kvůli které jsem se vzdal světského života! Co má zase tohle znamenat? Muž, který ji unáší, není přece Břetislav, budoucí kníže Čechů!“

Brzy se to měl dozvědět.

„Tady přenocujeme,“ houkl Krutoš na ostatní, „a při prvním rozbřesku budeme pokračovat v cestě. Myslím, že máme před tím nafoukaným Břetislavem dostatečný náskok! Všechno mě sice žene na Libici, ale noc má svá práva. Koně potřebují odpočinek a s duchy temnot si není radno zahrávat!“

Nikdo mu neodporoval. Všichni měli zřejmě divoké jízdy až po krk a toužili se co nejrychleji svalit do měkké trávy.

„Žádné lenošení!“ napomenul je vůdce. „Nejprve napojíte a opatříte koně! Na nich záleží, abychom nebyli dostiženi! Vršovští koně jsou sice nejlepší a nejrychlejší v celých Čechách, ale jsou také rozmazlení a nároční! Nedáš-li jim, co potřebují, hned ztratí formu!“

Vršovci si to patrně uvědomovali, protože bez reptání či brblání odvedli zpoceně koně k potůčku.

Krutoš s Jitkou se posadili na kraji paseky nedaleko stromu, v němž pozoroval a naslouchal Juan.

„Tak co, krasavice?“ zachrčel Krutoš a roztáhl ústa k něčemu, co vzdáleně připomínalo úsměv. „Jak se ti cestovalo se skutečnými muži?“

„Skutečný muž se nepozná podle toho, jak jezdí na koni,“ ušklíbla se Jitka, „nebo kolik useká hlav. Tohle dovedou ocenit jen státníci nebo vojevůdci. Ženu zajímá muž z úplně jiných důvodů!“

„Ani v tomto směru nebudeš zklamána,“ ujistil ji Krutoš, „jenomže musíš ještě pár dní počkat. O tom, kdo tě dostane, rozhodne strejda Kochan!“

Jitce se chtělo zaječet. „Strejda Kochan!“ vyprskla. „Celou cestu slyším jenom básnit o strejdovi Kochanovi! To snad není normální!“

„Kdyby nebylo Kochana,“ pohlédl na ni přísně Krutoš, „dávno bychom zahynuli! Přemyslovci by rozhodovali v celé zemi, naše hrady by rozdělili mezi své přívržence a my bychom sloužili jako potrava vlků a krkavců! Vršovci jsou stateční, chrabří a udatní, jenže jim to někdy dost rychle nemyslí,“ pokračoval realisticky. „Přemyslovci nás odjakživa dovedli přelstít a odsunout na druhé místo. „I s tím bychom se nějak smířili, ale jim to nestačí. Ležíme jim v žaludku jako leklá ryba a vadí jim naše pouhá existence. Chtějí nás vyhubit, jako to udělali se Slavníkovci! Že se jim to dosud nepodařilo, je zásluhou našeho geniálního strejdy Kochana!“

„A ten strejda ti poradil,“ zajímalo Jitku, „abys mě unesl?“

„To ne,“ připustil Krutoš. „Měli jsme za úkol zabít Břetislava. Jenomže to není tak snadné, protože je stále obklopen bojovníky ze své družiny a sám také není žádná padavka. Čekali jsme na vhodnou příležitost, a tak se mi podařilo vyslechnout dva důležité rozhovory. V tom prvním žaloval nějaký španělský invalida na tebe a na markraběte.“

„Juan!“ vydechla Jitka. „Bože, jak ten byl sladký!“

„Tím, co se dozvěděl,“ pokračoval Krutoš s gustem, „byl Břetislav zasažen ve své přemyslovské pýše a nebetyčném velikašství. Rozhodl se předložit Frankům podmínky, které je pokoří a zesměšní. To také učinil!“

„A ti bidáci byli ochotni na ně přistoupit!“ zlobila se Jitka. „Dokonce mě přemlouvali, abych s nimi šla až ke koni toho... toho...“

„Přemyslovského bastarda Břetislava,“ pomohl jí ochotně Krutoš. „A mezitím co Frankové váhali a Přemyslovci čekali na odpověď, jsme se my chopili příležitosti. Nechci předcházet událostem, ale zdá se mi, že mě strejda Kochan pochválí. Je dokonce možné, že mě učiní svým nástupcem a dá mi tě za manželku!“

Jitka sebou podrážděně cukla.

„A co když mě Kochan bude chtít sám?“ zeptala se. „Nebo mě dá někomu jinému?“

„Bude-li to jeho vůle,“ řekl Krutoš, „musíme se jí podrobit! Kochan je jenom jeden! Velký, chytrý, moudrý, statečný. Jeho rozhodnutí jsou konečná a vždycky prospívají všem Vršovcům.“

„To znamená,“ zašeptala nespokojeně, „že se mě dnes večer ani nedotkneš? Přesto, že by se to nemusel nikdo dovědět?“

„Před těmi, kteří nás doprovázejí, bychom to neutajili,“ vysvětloval Krutoš, „a ti by zase informovali strejdu. Ten by pak únos z kláštera hodnotil ne jako chrabřý čin ve službách rodu, ale považoval by jej za soukromé milostné dobrodružství!“

„Nechápu, proč opovrhuješ soukromým milostným dobrodružstvím!“ dělala Jitka. „Celý život jsem se nevěnovala ničemu

jinému a byla jsem s tím údělem docela spokojena!“

„Soukromá dobrodružství jsou iluze a luxus pro ty, kterým jde ustavičně o život! Vršovec musí každý svůj čin poměřovat zájmy celého rodu. Dospěje-li strejda Kochan k názoru, že je třeba podříznout tě jako jehně, tedy tě podříznu jako jehně.“

„To jsou roztomilé vyhlídky!“ otrásla se Jitka, „a dává strejda takové rozkazy často?“

„Někdy je těžké se takovému řešení vyhnout,“ vysvětloval únosce. „Buď je třeba se pomstít, nebo zastrašit zrádce. Občas se uchýlíme i k dobře promyšlené provokaci. Někoho zamordujeme a svedeme to na Přemyslovce. To by mohl být tvůj případ!“

Dvakrát touto vyhlídkou Jitku nepotěšil. Ale to se již vrátili Krutošovi druhové, kteří napojili koně a uvázali je ke kmenům stromů. Ořové teď pokojně konzumovali vysokou šťavnatou travu a jejich pánové se vrhli na maliny.

„To je nápad!“ pochválil je Krutoš, „není nad to, dát si trochu osvěžujícího ovoce! Škoda, že už na ně není téměř vidět!“ Nechal Jitku a začal se ládovat, hlučně při tom mlaskaje.

Poustevník Juan v dutém stromě byl vrcholně znepokojen. Vršovci na něho udělali ještě horší dojem než Břetislavova družina. Za prvé baštili jeho maliny, za druhé páchli špinou a za třetí se neuměli chovat k dámě. Se sestrou markraběte zacházeli jako s nějakou služkou! S jistou dávkou spokojenosti si však uvědomoval, že zdánlivě neuhasitelná vášně, která ho stále vábila k Jitce, už jen nesměle doutná a pohasíná. Nízký chťič, v jehož područí byl tak dlouho a jemuž zaplatil krutou daň, pozbyval nad ní své moci. Přesto mu bylo Jitky líto. Urozená dívka seděla v trávě a mrzutě odháněla komáry, kteří ji štípali do nekrytých míst. S pohrdáním, ale i se zřejmými obavami hleděla na Vršovce, kteří se pásli na malinách. Houstnoucí tma jim naštěstí zabránila zcela zpusťit poustevníkovy plantáže a oni museli potlačit svou nekonečnou žravost.

„Jde se na kutě,“ rozhodl Krutoš lítostivě, „a protože noc ve volné přírodě bývá nebezpečná, musíme se důkladně pomodlit!“

„Ale ke komu?“ otázal se Vršovec, zvaný Uniš, „kdy už v tom náboženství bude nějaký pořádek? Máme vzývat křesťanského Boha, kterého nám vnutili Přemyslovci, nebo se vrátíme ke starým dobrým bohům, jež nás ochraňovali po staletí?“

O tom rozhodne s konečnou platností Kochan,“ řekl Krutoš. „A pro dnešek si vyberte sami! Já se pomodlím k starobylým bohům, kteří mě nikdy nezklamali. Věřím, že mě i nyní ochrání před nočními duchy, lesními démony a vodními šelmami, kterých je zde jistě plno! Ale vás nemíním ovlivňovat, modlete se ke komu chcete!“

Načež začal tlouci čelem do mechu a vykřikoval prosby o ochranu na adresu rozličných pohanských veličin. Ostatní Vršovci ho ochotně, ba ještě vroucněji následovali.

Poustevník Juan v dutém stromě se málem zalnul spravedlivým hněvem. Bezmocně svíral pěsti a mumlal! „Je možné, že uprostřed civilizované Evropy existují taková tmářství? Jak je vysvětlitelné, že tentýž vzduch jako my dýchají individua, která nejsou schopna zbavit se pohanského balastu? Proč tito méněcenní a perverzní tvorové nebyli dosud beze zbytku vyhubeni? Shovívavost k vyznavačům nepravých náboženství nebyla a není na místě!“

Navzdory jeho rozhořčení se však Vršovci i nadále kroutili v podivné extázi a vyzývali zlé duchy, kterých byl zřejmě bezpočet. Jitka na to zírала s děsem v krásných očích a zřejmě začínala litovat, že se bez váhání nerozběhla k Břetislavovu koni.

„A tyhle stvůry by chtěly získat přízeň křesťanského markraběte!“ děsil se novopečený poustevník. „Jeho sestru se snaží zatáhnout do svých nečistých plánů! Takovým hnusným záměrům je třeba postavit se na odpor!“

Vzápětí si však uvědomil, že to nebude nijak lehké. Je sám a oni jsou čtyři. Má jen jednu zdravou ruku a jeho tělo je ve velice zbledlém stavu, zatímco oni srší silou a elánem. Svést s nimi zápas je zcela beznadějně a tudíž zbytečné. Daleko rozumnější by bylo nějak je zdržet, aby ztratili náskok před Břetislavem, který je jistě intenzivně stihá. Ale jak to dokázat?

Vršovci se domodlili.

„Teď zaleze do křoví,“ radil Krutoš, „kam se za námi noční obludy nedostanou! Snažte se rychle usnout, abychom ráno byli svěží a plní odvahy!“

„Mně se do křoví nechce,“ pípala Jitka. „Já zůstanu tady pod tím stromem!“

„Ani nápad!“ křikl Krutoš. „Hybaj do křoví, nebo tě tam odtáhnou za vlasy!“

„To jsou způsobí!“ mumlal Juan v dutině. „Kdybych tohle vyprávěl rytířům svatého Jaga, tak by mi to ani jeden neuvěřil!“

17. POUSTEVNÍK JEDNÁ

Vršovci už dávno hlasitě chrápali a Juan stále nemohl vymyslet správný plán. Ne že by se nesnažil. Nejprve uvažoval o možnosti unést Jitku. Buď ji ukrýt ve svém novém sídle, nebo s ní odjet na vršovských koních. Obojí však naráželo na obrovský a zřejmě neřešitelný problém. Jitka ležela v křoví, chráněna nejen bezpočtem větví, ale i těly Vršovců, kteří měli určitě lehké spání. I kdyby se k ní dostal a vzbudil ji, nelze vypočítat předem její reakci. Je pravděpodobné, že by ho ve tmě nepoznala a začala by křičet. Což by rozhodně nebyl ten nejideálnější začátek.

Daleko výhodněji se, alespoň zpočátku, jevil Juanovi druhý plán, mající dokonce dvě varianty. Předpokládal zmocnit se koní a odjet s nimi. Bylo by to zřejmě dost hlučné, Vršovci by se probudili, ale sotva by měli naději ho dostihnout. Slabinou této varianty byl fakt, že by Jitka zůstala jejich zajatkyní. K čemu by se rozhodl Krutoš, kdyby byl zbaven koní, nelze s jistotou předvídat. Možná že by s celou skupinou sešel ze stezky do hlubokého lesa a pokusil se dorazit do Čech složitějším, mnohem obtížnějším způsobem. Ale nelze ani vyloučit, že by se své zajatkyně zbavil, rezignoval na

svůj krkolomný nápad s vršovsko-franckou svatbou a spokojil se se zmařením svatby francko-přemyslovské. Navíc by mohl počítat s trestnými výpravami markraběte do Čech.

Druhá varianta se zdála schůdnější. Spočívala v tom, že by Juan odvázel vršovské koně a zahnal je do lesa. Během zmatku, který by nastal, by zřejmě polevila Krutošova ostražitost. Vršovci by honili koně a nestřeženou Jitku by Juan ukryl v dutém stromě. Další vývoj situace lze ovšem těžko odhadnout. Vršovští slídlivě se ve svém řemesle vyznají a objevení úkrytu v krátké době nelze vyloučit. Takový konec se Juanovi ani dost málo nezamlouval.

Proto stále ještě trčel ve své skrýši a hlavou mu vířily ty nejfantastičtější myšlenky. A pak na to najednou přišel. Vzpomněl si na pijavice, které se mu při koupeli nohou přisávaly na kůži, a v tu chvíli věděl, co učíní, aby Vršovcům ztížil postup k českým hranicím, a přitom neohrozil život své bývalé milenky.

Pak už se dlouho nerozmýšlel. Nahmatl nádobu, jeden ze dvou předmětů, které vlastnil, a opatrně se vysoukal ze skrýše. Nezdálo se, že by vzbudil nějakou pozornost. Zatajil dech a zvolna se sunul k jezírku. Cesta proběhla hladce. Potom se Juan na okamžik zarazil. Věděl, že si musí zopakovat nelibý zážitek, a vůbec se mu do toho nechtělo.

„Co je mi vlastně po Vršovcích a Přemyslovcích?“ tázal se sám sebe. „Co je mi vlastně po nestoudné Jitce, sestře markraběte franckého? Což jsem se nerozhodl rozejít se se všemi hříšníky světa a věnovat se modlitbám? Pro svou dobrotu abych se zabýval takovými fujtajbly!“

Nicméně odevzdaně vzdychl a vnořil obě nohy do teplé vody. Když je po chvíli vytáhl, měl na kůži, jak konečně předpokládal, přísáto několik desítek odporných a nesmírně krvelačných živočichů. S nechutí a nevlídným brbláním je snímal, aby jimi naplnil připravenou nádobu.

„Kdyby ti Vršovci nebyli zavilí a odporní pohané,“ ujišťoval se, „nikdy bych tak nepříjemný lov neabsolvoval! Snad to všemohoucí ode mne přijme jako pokání!“

Pokračoval v odchytu pijavic, dokud nádoba nebyla plná.

„Tuhle fušku nikdo neocení!“ stěžoval si. „Ale dobře mi tak! Mohl jsem být privilegovaným členem řádu svatého Jaga a stýkat se s vybranou společností! Zřejmě bych to dotáhl hodně vysoko! Teď musím lapat pijavice a hned po ránu mne čeká bičování!“

Vzal nádobu plnou svíjející se žouzele a tiše se kradl k místu, kde byli přivázáni vršovští koně. Když ho zvětřili, začali neklidně pofrkávat a hrbat nohama. Snažil se je uklidnit, ale příliš se mu to nedařilo. Spěšně jim přikládal na tělo pijavice a to už nebyli daleko splašení. Ržáli, kopali kolem sebe a trhali provazy.

Vršovci se pochopitelně vzbudili a v křoví nastal zmatek. „Tohle se mi nelíbí!“ vyrazil ze sebe Krutoš. „Koně jsou neklidní. Půjdu se podívat, co se vlastně děje!“ Ale příliš se mu z křoví nechtělo a jeho druhům rovněž ne.

Tím spíš, že Juan vsadil na jejich pohanskou pověřivost a zahrál si na lesního ducha. Rozječel se fistulí tak pronikavě, že ztuhl i ptáci na větvích a savci ve svých doupatech. Snad i ty pijavky přestaly na chvíli pít koňům krev, ale to nelze pokládat za zcela prokázané.

„To je buď hejkal,“ šeptal Krutoš, „nebo polykač! Ten spolkně naráz celého medvěda!“

„Jen aby nám nespolykal koně!“ strchoval se Uniš, „to bychom byli pěkně namydlení!“

„Udělal jsem kolem nich magický kruh,“ řekl vůdce, „a ten nemohou lesní duchové překročit. Hlavně aby z křoví nevytahali nás!“

Když Juan viděl, že Vršovci nehodlají opustit místo, které považovali za bezpečné, přestal se hlasitě projevovat a čekal. Také koně si zřejmě zvykli a chovali se mnohem klidněji. Situace se téměř normalizovala.

Pak se Juan dopustil velké chyby. Místo aby se uchýlil do lesa a v bezpečí počkal, až Vršovci odjedou, rozhodl se vrátit do svého úkrytu. Počínal si velice opatrně a jeho kradmé plížení bylo na vysoké úrovni. Jenomže Krutoš nespál a jeho zrak i sluch si v ničem nezadaly s lesní šelmou. I nyní zvítězil strach, který ho donutil zůstat v křoví, ale rozhodl se udeřit ve chvíli, kdy sluneční kotouč vyskočí na oblohu.

To také učinil. S rozbřeskem jeho energie nebývalé vzrostla a on byl odhodlán rozluštit noční tajemství. Tentokrát Juanovi maskování nepomohlo. Krutoš netápal dlouho a po chvíli soustředěného úsilí vytáhl poustevníka na světlo boží.

„Mám nočního ducha!“ kvičel přitom radostně. „Dopadl jsem neřáda, který se potuloval kolem nás, zřejmě s nekalými úmysly!“

„Nemám nekalých úmyslů!“ bránil se Juan. „Jsem poustevník, a jak vidíš, sídlím v dutém stromě. V noci jsem byl venku, ale jen proto, že mě příliš kousaly breberky. Musel jsem si jít smočít kůži k potoku!“

To znělo dost pravděpodobně, ale všechno pokazila Jitka, která s úděsem poznala svého bývalého miláčka.

„Juane!“ zavřeštěla. „Můj drahý! Proboha, jak to vypadáš? A jaký nemožný oděv jsi na sebe navlékl?“

Teď ho poznal i Krutoš.

„No jo, pan rytíř!“ zachechtal se. „Mládenci, jestli jste ještě neviděli živého Španěla, tak si ho pěkně prohlídněte! Je to mileneček mé budoucí ženy, a proto bude rozumnější, když ho podříznu! Co myslíte?“

Vršovci souhlasili, ale Jitka měla námitky.

„To nesmíš udělat!“ řekla rozhodně. „Juan musí zůstat naživu!“

„Rád bych věděl proč!“ ušklíbl se Krutoš. „Tady mi nikdo nemá co rozkazovat!“

„Juan je rytířem řádu svatého Jaga,“ vysvětlovala Jitka, „emisarem španělského krále a osobním hostem markraběte.“

Kdybys zabil jeho chráněnce, nikdy by ti neodpustil a stal by se zavilým nepřítelem všech Vršovců!“

„Tomu nerozumím,“ zavrtěl hlavou Krutoš. „Když markrabě rytíře tak miluje, proč mu napráskal?“

„To je jeho výsada,“ řekla Jitka, „a od toho je vladař. Mně také několikrát napráskal, ale myslím, že by velice nelibě nesl, kdyby mě někdo chtěl podříznout.“

„Podříznutí se odkládá,“ rozhodl Krutoš, „ale neřekl jsem, že to neudělám! Bude záležet na okolnostech! Především

bych rád věděl, proč pan rytíř neplní své povinnosti a běhá po lese v přestrojení.“

„To, co vidíš,“ ujal se slova Juan, „není přestrojení, ale můj jediný oděv. Zhřešil jsem tak, že to nelze odčinit jen modlitbami a půstem. Nemohu vésti druhé k mravnému, zbožnému životu, když jsem sám budil pohoršení. Proto jsem se stal poustevníkem a obsadil tento dutý strom. Do konce života budu před ním klečet a bičovat se!“

„Juane!“ zaúpěla Jitka. „To všechno kvůli mně?“

„To se ví, že kvůli tobě!“ osopil se na ni Krutoš. „Ženské dovedou chlapa zničit, jak říká strejda Kochan, a proto je nutné je držet zkrátka! Jestli tě dostanu, já tě naučím tancovat!“

Pak se znovu obrátil k Juanovi. „Snad máš pravdu,“ připustil, „a rozhodl ses vést svatý život. To je tvoje věc, do toho ti mluvit nebudu. Ani tomu nerozumím, protože nejsem vzdělaný křesťan. Pokřtili nás, to je pravda, naše bůžky roztloukli na padrť nebo spálili v ohni, ale pořádně mě nepoučili. Koneckonců, ani na to nemám hlavu a poustevničení by se mi asi nelíbilo. Ledaže bych se při tom modlení rozpyloval podřezáváním pocestných!“

Vršovci se uctivě rozchechtali.

„Teď ale jde o tebe, rytíři!“ pokračoval Krutoš, „a já chci věřit tomu, žeš nám v noci nechtěl uškodit. Ale krk za to dát nemohu a jsem ve velmi nebezpečné situaci. Prchám před nepřítelem, kterého nelze podceňovat. Břetislav se jmenuje ten nafoukaný holomek z nemanželského lože! Nevím, jak bys mu mohl být nápomocen, až sem dorazí, ale musím zvážit všechny možnosti. Zabít tě nesmím, jak mě upozornila má budoucí žena, tak aspoň omezím tvůj akční rádius na minimum! Co tomu říkáš?“

Juan neřikal nic, a tak dal Krutoš příkaz: „Spoutejte ctihodného rytíře jako balík a pověste ho za nohy na větev stromu!“

„Smiluj se nad ním!“ zaštkala Jitka. „Podívej, jak je potlučený a zubožený!“

„Chlap musí něco vydržet!“ tvrdil Krutoš. „A on nebude viset dlouho. Nechám tady hezkou vizitku Břetislavovi, aby viděl, že jedná s muži, kteří nejsou žádné měkkoty!“

Rozkaz byl splněn.

Juan visel ze stromu hlavou dolů jako netopýr a říkal si, že to koneckonců ještě dobře dopadlo. Tahle poloha sice nepatří k nejpohodlnějším, ale na druhé straně zase odpadne plánované bičování.

„Odvažte koně!“ zavelel Krutoš. „Je na čase vyrazit!“

Visící Juan se zachvěl. Objeví Vršovci jeho noční akci?

Neobjevili. Pijavice nacucané krví dávno opustily své nedobrovolné hostitele a zmizely ve vlhké ranní trávě. Na Juana nepadl ani stín podezření.

Bylo překrásné voňavé jítro. Ptáci koncertovali v korunách stromů a Krutoš zahulákal rozkaz k odjezdu.

„Směr Libice - poklusem klus!“

Jitka se naposledy obrátila k Španělovi. „Juane!“ zakvílela. „Můžeš mi odpustit?“

„Ovšem, dceró!“ zahuhlal visící rytíř. „Budu se za tebe modlit i v této neutěšené pozici!“

Vršovci odcvālali a Juan na nějakou dobu osaměl. Svůj momentální stav považoval za přijatelný. Ústa neměl zapečetěna roubíkem, a tak mohl nejen plnými doušky lokat svěží lesní vzduch, ale nečinil mu potíže ani zpěv krásných španělských balad. Na kytaru pochopitelně při nich drnkat nemohl, ale dovedl si její tóny představit. A tak si zpíval jako kdysi v dobách svého mládí. Pod ním voněly maliny a cvrkali cvrčkové.

„Svět je krásný!“ říkal si rytíř řádu svatého Jaga, „a přímo hříšně úchvatný. Jenomže už začínám mít notný hlad. Teď bych s gustem spolknul třeba i tu šerednou nacucanou pijavici!“

18. Z VĚTVE NA VĚTEV

Břetislav nebyl spokojen. Cválal se svými chlapci v Krutošových stopách, ale nezdálo se, že by se náskok Vršovců nějak podstatně zkracoval. Jejich koně byli z dobrého chovu a umění jezdců by sneslo superlativy, kdyby v této situaci byly nějak na místě. Přemyslovský oddíl se snažil ze všech sil, ale kvalita zemské stezky nedovolovala podstatné zrychlení bez nebezpečí úrazu.

„Ta naše rodová nafoukanost!“ spílal si Břetislav v duchu. „Měl jsem Jitku popadnout a bez dlouhých řečí ji odvézt do Prahy! Tuhle honičku, která kdovíjak dopadne, jsem si mohl ušetřit!“

Chybu, které se ve Svinibrodu dopustil, však nemohl vzít zpátky, a tak nezbyvala jiná možnost než Vršovce dostihnout za každou cenu. Noc, na kterou tolik spoléhal, mu pomáhala nepatrně. Byla příliš temná, takže se dalo postupovat jen velice pomalu a s krajní opatrností. Přitom si koně ani jezdci nemohli odpočinout, takže výhoda této taktiky nebyla zřejmá. Když si Břetislav představil, jak se asi Krutoš se svými druhý vyspal a nyní může nasednout na čerstvé koně, zaskřípal svým mohutným chrupem.

„Všechno se spiklo proti mně!“ zlobil se. „Koně jsou jako mátohy a sotva motají nohama. Přecenil jsem naše možnosti a teď se dostáváme do velice nepříjemné situace. Asi budu muset vyhlásit odpočinek pro lidi i koně! Jen co dorazíme k nějakému vhodnému místu se sladkou pastvou a čistou vodou!“

Tato příležitost se dostavila velice brzy.

„Muž na větvi!“ ohlásil Meldoš, který jel jako první a měl za úkol oznamovat každou neobvyklou novinku. „Visí za nohy a zpívá!“

„To je dost nezvyklé,“ konstatoval Břetislav. „Nikdo jiný zde není?“

„Nikdo,“ řekl Meldoš. „Bude to zřejmě nejnovější vizitka Vršovců! Ti pohanští darebáci spoutali svatého muže a pověsili ho na strom! Za to je stihne věčné zatracení a plameny pekelné je budou olizovat!“

„To v každém případě!“ souhlasil vřele Břetislav. „Už dnes se vsadím, že je peklo plné Vršovců! Ale teď rychle sejměte

poustevníka ze stromu a rozvažte ho! Obdivuji jeho duševní sílu! Kdyby takhle pověsili mne, tak bych nezpíval, ale nadával jako špaček!“

Juan byl sejmут se stromu a zbaven pout.

„Buď zdrav, Břetislave!“ vydechl šťastně. „Ačkoliv nepatřím mezi netrpělivce a zvykl jsem si snášet příkoří osudu, čekal jsem na tvůj příchod velmi nedočkavě!“

„My se známe?“ podivil se Břetislav. „A jak jsi mohl vědět, že v tato pustá místa zavítám? Jsi snad jasnovidec?“

„Prohlédni si mě pozorněji!“ vyzval ho Juan. „Zlomená levá ruka... podlitiny... španělský přízvuk... neříká ti to nic?“

„Rytíř zkopaný markrabětem franckým!“ pochopil rázem Přemyslovec. „Odmrštěný milenec a žalobník, který mě dostal do maléru!“

„I tak to lze hodnotit,“ připustil Juan, „a já se nechci zbavovat žádné z vin, které jsem spáchal. Naopak se snažím alespoň některé z nich napravit. Rozhodl jsem se skoncovat s hříšným životem a navěky žít vzdálen lidské společnosti. Jak vidíš, nejsem již rytířem řádu svatého Jaga, ale potulným poustevníkem, který na opuštěném místě prosí Boha za odpuštění.“

„Poustevníci obvykle nevisí za nohy ze stromu,“ připomenul mu Břetislav. „Alespoň já jsem o něčem podobném ještě neslyšel!“

„Nevisel jsem z vlastní iniciativy,“ řekl Španěl, „ale byl jsem pověšen tvými i svými nepřáteli Vršovci!“

„To jsem předpokládal,“ přikývl Břetislav. „Vršovci jsou opravdu mými úhlavními nepřáteli. Ale co provedli tobě?“

„Jsou to pohané!“ zamračil se poustevník. „Sám jsem slyšel, jak se modlí k nočním bésům a podobným nestvůrám! Je to banda zběsilých primitivů, kteří by si zasloužili být vyhubeni!“

„Budou!“ slíbil mu Břetislav. „Na to můžeš vzít jed! Rád bych s tím začal co nejdříve, ale nějak mi to nevychází. Mají příliš rychlé koně.“

„Už nemají,“ řekl Juan spokojeně. „O to jsem se postaral!“

A vyprávěl Břetislavovi noční příhodu s pijavicemi. Přemyslovec byl nadšen. „Tos provedl znamenitě!“ pochválil ho.

„A to tě inspirovala jenom nenávisť k pohanům? Nebyla to spíš láska k vznešené Jitce?“

Poustevník se hoře usmál. „Má láskaje pryč,“ tvrdil. „Zmizela jako mléčné zuby. Vzpomínám na ni jako na ryby, které jsem chytal v Ebru, už nikdy se nevrátím k starým chybám a tento dutý strom zůstane mým doživotním obydlím!“

„Koneckonců, je tu docela hezky!“ rozhlédl se Břetislav. „Krásná, nezdevastovaná příroda, čistý vzduch... ale abychom zase vyrazili!“

Nervózně se podíval po koních, pijících u potoka.

„Máte spoustu času,“ ujišťoval ho Juan. „Každá z pijavic byla velká jako malíček. A nachytal jsem jich nejméně stovku. To je opravdu koňská dávka a myslím si, že se Vršovci záhy dostanou do nesnází. Dostihnete je brzy!“

Břetislav byl přesto nervózní. Vidina brzkého vítězství opět zmobilizovala všechny jeho síly. Cítil se náhle svěží a předpokládal to i u ostatních.

„Výrazíme, hoši!“ křikl na své druhy bujaře, „připravte si meče, nože a luky! Díky našemu příteli poustevníkovi se Krutoš přepočítal a šeredně za to zaplatí!“

Družina byla rázem na koních.

„A ty, Juane, se za nás modli!“ vyzval Břetislav Španěla. „Jestli všechno dobře dopadne, pošleme ti s Jitkou mísu svatebních koláčů!“

Juan odvětil, že má pro zbytek života naplánovány jenom kořínky, houby a hmyz, ale Břetislav už se o jeho soukromé problémy nezajímal. Přemyslovští bojovníci zmizeli poustevníkovi z očí. Chvilí ještě slyšel dusot kopyt a pak se kolem rozhostilo nádherné ticho.

Nyní si Španěl znovu uvědomil, jaký má hlad, a proto se s nadšením vbelhal do maliní. Byl to obrovský zážitek. Maliny byly veliké a sladké, takže je nebylo možno pokládat za chudou stravu. I u dvora by se po takové pochoutce oblízli!

Kromě toho lapil Juan dvě stonožky, vypasené hlemýžďe a žížalu. Pestrost stravy tedy byla nesporná.

Když se dosyta najedl, přepadly ho výčitky svědomí.

„Místo odřikání si tady mlsám a debužíruju!“ zlobil se na sebe. „A není mi o nic hůř než u vladařského dvora! Měl bych alespoň začít s bičováním!“

Místo toho se však položil do trávy a zažíval. Ostatně měl toho zapotřebí, protože ještě nedávno visel z větve a tělo měl z toho zážitku celé rozlámané. A to ještě nehovoříme o starých zraněních, která se nešetným zacházením většinou obnovila. Potom zaslechl znovu dusot koňských kopyt. „Tohle je divná pustina!“ zakroutil hlavou. „Jestli je zde taková frekvence běžná, tak by se mi vyplatilo otevřít si tady restauraci!“

V prvním okamžiku se chtěl ukrýt a nechat jezdce projet kolem, ale jeho vrozená rytířská statečnost mu to nedovolila.

Ležet ovšem nezůstal, aby se nezačalo hovořit o lenivém životě poustevníků a on aby k tomu nezavdal příčinu.

Z lesa se vynořilo několik desítek ozbrojených jezdců. Byl to francký stíhací oddíl v čele s Arnoldem Uchem, Brunem a Konrádem. Poustevník uprostřed paseky jim samozřejmě neušel.

„Můj bože!“ vykřikl Bruno. „To je přece ten zatracený rytíř, který nám utekl z kláštera a způsobil tolik nepříjemností!“

„Ano,“ souhlasil Ucho. „Poznávám rovněž Juana, rytíře řádu svatého Jaga a emisara španělského! Vůbec ale nechápu, co dělá právě tady a proč vypadá tak neušlechtilé!“

Španěl sám poznal, že je záhodno uvést věci na pravou míru. Vybelhal jezdcům v ústretu a pozdravil, jak se na muže jeho původu a vychování slušelo.

„Mé nové postavení je sice neobvyklé,“ pravil potom, „ale dospěl jsem k němu zcela zákonitě. Po šikmé ploše, na které jsem se, jak víte, pohyboval, se lze sesout buď do pekel, nebo až na dno lidského ponížení. Chci se kát tak dlouho, dokud nebudu opět povýšen, nikoliv však velmoži tohoto světa.“

„Hezké předsevzetí,“ pochválil ho Ucho. „Ale musíme si o něm ještě trochu popovídat. Prozatím bych rád věděl, jak

dopadá souboj Vršovců a Přemyslovců. Něco takového ti přece nemohlo ujít a jejich stopy dokazují, že tuto paseku neobjeli!“

Spaněl před nimi nehodlal nic skrývat. Vyjevil jim všechno, co věděl, včetně svého nočního podílu na zdržení vršovských polopohanů. Zdálo se, že Ucho je docela spokojen. Zato Bruno hleděl na Juana nevražlivě a s netajeným podezřením.

„Tento člověk,“ ukázal na poustevníka, „možná mluví pravdu, ale daleko spíše lže, jako když tiskne! Nechce se mi věřit, že by si v tomhle případě nepřihlíval svou polivčičku! Víme přece všichni, jak Jitku miloval a co všechno kvůli ní obětoval. Svou pověst i postavení! Ještě v klášteře z ní byl celý vedle - to mohu osobně dosvědčit. Kdoví, jestli tu holku Vršovcům nevyfoukl a někde tady ji neukrývá!“

„Nemyslím, že by se nám v tom případě ukazoval,“ míní Ucho. „Spíše by se ukryl a nechal nás přejít!“

„Stejně mu nevěřím,“ hučel Bruno. „Uvěřil jsem mu jednou a sám víš, jak to dopadlo! Je schopen všeho!“

Ucho chvíli uvažoval. Pak se s úsměvem obrátil na Juana.

„Já ti samozřejmě věřím,“ řekl, „a upřímně ti gratuluji k rozhodnutí stát se poustevníkem. Svatých mužů máme vždycky zapotřebí, jelikož námi ustavičně lomcuje hříchy, neřesti a chtíče. Tvůj případ je ale složitější, než se na první pohled zdá. Nejsi obyčejný člověk, který se může jen tak mírnix-týrnix sebrat i zmizet v pustině! Patříš k elitě společnosti! Jsi rytířem a hostem franckého markraběte!“

„Přesto mám právo zvolit způsob života, jaký uznám za vhodný!“ tvrdil Juan. „A já jsem se rozhodl řídit se hlasem svého svědomí!“

„Za to tě z celé duše chválím!“ pokynul hlavou Ucho, „a věřím, že o tobě jako o význačném poustevníkově často uslyšíme! Jistě

budeš mít rozličná vidění! Možná, že za tebou potáhnou procesí

nemocných. Není vyloučeno, že se rozhodneš vymítat zlé duchy!“

„Prozatím nic takového neplánuji!“ odvětil Juan, „už proto, že jsem v tomto oboru naprostým začátečníkem. Chci se zabývat posty, modlitbami a bičováním!“

„Máš můj upřímný obdiv!“ děl téměř uctivě Ucho. „Ale jistě chápeš, že tak trochu zodpovídáme za to, co učiníš.

Markraběti a zástupcům tvé krásné slunečné vlasti. Dokud nebudeme mít jistotu o skončení akce, do které jsi byl, bohužel, také zapleten, nesmíme tě ztratit z očí. Ze svinibrodského kláštera jsi unikl a tento fakt nelze pominout. Jestliže jsi nám skutečně pomohl, což velice rychle a přesně zjistíme, navrhnou markraběti, aby na tomto místě nechal postavit zlatou kapličku. Prozatím se však musíme postarat o tvoji bezpečnost.“

„Chápu,“ přikývl poustevník. „Jsem připraven jet s vámi.“

„To snad ani nebude nutné,“ učinil odmítavý posunek Ucho. „Úplně postačí, zanecháme-li u tebe jednoho nebo dva vojáky!“

„Měl bych lepší nápad!“ ozval se Bruno. „Nač se zbavovat kvalifikovaných ozbrojenců, když všechno může spravit kus pevného špagátu. Jsem pro to, Španěla spoutat a pověsit ho za nohy na větev stromu. Až pojedeme zpátky, osvobodíme ho a rozhodneme o jeho dalším osudu!“

„Dobrá,“ přikývl Ucho. „Jestli mluvil pravdu, stejně už Břetislav Vršovce dostihl a je prakticky po všem!“

Bruno s Konrádem se vrhli na Juana, který se vůbec nebránil a jen odevzdaně pohlédl k nebi.

19. ROZUZLENÍ

Vršovci začínali mít velice mizernou náladu. Postup k hranicím byl nečekaně pomalý a Břetislav jim již dýchal na záda. Koně, kteří předešlého dne udivovali rychlostí, silou a elánem, se sotva vlekli a každý krok jim činil nesmírné potíže. Jakékoliv pobízení bylo marné.

Krutoš první pochopil, co se pravděpodobně stalo.

„Tím je vinen ten španělský mizera!“ zakřičel. „Určitě nám koně něčím přiotrávil nebo je snad očaroval! Tohle přece nemůže být samo sebou!“

„Což se vrátit,“ navrhl Uniš, „a stáhnout mu kůži z těla?“

„To bychom padli přemyslovské bandě přímo do náruče,“ zamítl tento podnětný návrh Krutoš. „Je docela dobře možné, že ten povedený poustevník sedí už na některém z jejich koní a pronásleduje nás. Řekl bych, že ti bídáci nemohou být daleko. Příliš jsme se spoléhali na rychlost svých znamenitých koní a věnovali mnoho času odpočinku!“

„Nemohli jsme přece počítat s tak ničemným uskokem,“ řekl Uniš. „A na koních nebyla ani stopa po zranění!“

„V tomhle špatném, zkaženém světě musí člověk počítat se vším,“ drtil mezi zuby Krutoš, „a věřit se nedá nikomu, leda strejdovi Kochanovi! Teď se ještě kvůli chlapovi bůh ví odkud dostaneme do nesnázi! Nebude to dlouho trvat a Přemyslovci nás dostihnou!“

„V tom případě nemáme naději,“ vzdychl Uniš. „I když se budeme bít sebeudatněji, nad takovou přesilou nemůžeme zvítězit!“

„Máme rukojmí!“ upozornil ho Krutoš, „a to je důležitá věc. Kudla na krku téhle vznešené krasavice může vykonat svoje! Břetislav se trmácel do Francké říše kvůli ní a představa, že ji definitivně ztratí, s ním docela určitě zacloumá. Vsadím se, že s námi ještě rád začne vyjednávat!“

„A když nezačne?“ zeptal se Uniš. „Když se rozhodne s námi skoncovat?“

„Pak to s námi nedopadne dobře,“ připustil Krutoš, „ale jemu taky nebude dvakrát do smíchu. Vráti se domů bez nevěsty, protože tu mu podřízneme jako koroptev!“

„Ty vrahoune!“ osopila se Jitka, sedící před ním na koni. „Ty krvelačný primitive! Máš ty vůbec nějaké vychování?“

„Když hovoří muži, ženská drží zobák,“ poučil ji Krutoš. „Tak tomu je alespoň u nás v rodu Vršovců. Ale když tě zajímá, jak to s tebou dopadne, tak ti prozradím, že to nejlip nevypadá! Ten Španěl ti pěkně zavařil!“

„Měl za co,“ řekla Jitka. „Ale ty mě chceš podržnout, přestože jsem ti nic neudělala. Nepoložila jsem ti stéblo přes cestu! Dokonce se těším na Libici a chci se obejmout se strejdou Kochanem!“

„Rád bych ti to dopřál!“ ujistil ji Krutoš, „ale člověk nemůže vždycky jednat podle svých představ. O tvém podržení či nepodržení nebudu rozhodovat já, ale přemyslovský bastard Břetislav! Kdybychom měli v pořádku koně, nikdy by nás ten mizera a nepovedený syn oběžní pradleny nedohonil!“

Dojeli k místu, které se Krutošovi mimořádně zalíbilo. Byla to skalnatá planinka, jako zub zakousnutá do údolí. Ze tří stran končila prudkou strží posetou velkými balvany.

„Tak - a tady si počkáme na výkvět rodu Přemyslovců,“ rozhodl vůdce Vršovců. „Ti naivní hlupáci zřejmě dostali spolehlivé informace od Španěla a jsou přesvědčeni, že budeme své nebohé koně štvát do úpadu! Že propadneme nervozitě a posléze se nás zmocní panika! Neznají nás, hošánkové! Teď nastal čas jim ukázat, jakých zbraní dovedeme používat, když se vinou hanebného uskoju ocitneme v nesnázích! Jestliže padneme, zenře i jejich naděje! Bastard zůstane bastardem a jeho právo na knížecí stolec bude stejně vratké jako dosud! A markrabě Ota Bílý jistě pomstí smrt své překrásné sestry!“

„Ty lumpe!“ zavřeštěla Jitka. „Ota vykuchá toho tvého Kochana jako podsvinče a jeho játra mu kuchaři udělají coby minutku!“

„Viníkem v jeho očích nebude Kochan ani jiný Vršovec,“ chechtal se Krutoš, „ale Břetislav! Na jeho hlavu padne všechno, co se tady v nejbližších chvílích přihodí!“

Jitka mu plivla do očí, ale jeho se to vůbec nedotklo.

„Mládeži, do toho!“ vykřikl téměř bujaře. „Sesedněte z koní a stoupněte si zády k propasti. V případě útoku se vrhneme dolů, aby nás ta chátra nemohla mučit! Ale k nejhoršímu, doufám, nedojde! Vsadím se o kočiči ohon, že Břetislav bude ještě vyjednávat a přistoupí na naše podmínky!“

Jeho druhové na něho pohlédli s obdivem. Uznalý výraz jejich tváře dosvědčoval, že Krutoš je opravdu formát.

„Já si vezmu na starost slečnu,“ vykládal dále vůdce, „jejíž dny jsou možná sečteny. Bude-li Břetislav dělat hlouposti, podržíme jí vlastně její rozkošný krček sám!“

Smýkl Jitkou k propasti, vytáhl svůj tesák a vycenil odporné žluté zuby.

„Tak - teď mohou přijít!“ zařičel, „my jsme připraveni!“

Vršovci skutečně nečekali dlouho.

Břetislav se svými chlapci se blížil jako jarní bouře, ba ještě rychleji. Mezi pronásledovateli vládl optimismus a zdravá bojová nálada. Všichni byli přesvědčeni o hladkém vítězství a naprostém triumfu. Předpokládali, že nejprve spatří zadky zesláblých vršovských koní a pak nastane hon za těmi, kteří se budou snažit najít spásu v křovinách hlubokého lesa. Tato očekávání se však nesplnila.

Vršovci nepůsobili dojmem deklasovaného a předem poraženého týmu. Byli sice v beznadějném postavení, ale v jejich obličejích se tento fakt neodrážel. Čekali na příjizďející přemyslovský oddíl s neuvěřitelnou drzostí.

„Vzdejte se!“ křikl Břetislav a zamával nad hlavou mečem. „Vaše špinavá hra je dohrána a vy už můžete počítat nanejvýš s mou velkorysostí. Složíte-li okamžitě zbraně, nebudu vás mučit, ale zcela humánně vás rozvěším po okolních stromech!“

V jeho odpověď mu zazněl zpupný skřipavý smích.

„Jsi nevzdělaný bastard,“ ozval se Krutoš, „který neumí počítat ani do pěti, a tudíž si nedovede spočítat, že jedna a jedna jsou dvě! Jestli někdo z nás bude v této situaci klást podmínky, pak jsem to já! A ty budeš tím, kterému nezbude nic jiného než je splnit!“

„Tvá drzost nezná mezí,“ řekl Břetislav, „ale u příslušníka rodu, jakým jsou Vršovci, mě to vůbec nepřekvapuje. Jsi na konci své cesty, Krutoši, a se svým strejčkem Kochanem se setkáš až v pekle, kam ho, jak pevně doufám, v brzké době za tebou pošlu!“

„Nejel jsi do Francké říše proto, abys mi pomohl do pekla!“ upozornil ho Krutoš. „Pokud je mi známo, vyrazil jsi do Svinibrodu za nevěstou. Dokonce za vznešenou a urozenou nevěstou, která tě měla podepřít v tvých pochybných nárocích na knížecí stolec! A ptám se tě, přemyslovský bastarde, vezeš si domů Jitku, sestru Oty Bílého, markraběte franckého, nebo ona dívka stojí vedle mne s kudlou na krku? Co mi může zabránit, abych tě navždy nezbavil naděje na nerovný, ale výhodný sňatek?“

„Ty lotře!“ vykřikl Břetislav. „Jestli se opovážíš...“

„Na to vezmi jed, že se opovážím!“ chechtal se Krutoš a ostatní Vršovci mu potměšile přizvukovali. „Mám to dokonce pečlivě naplánováno. Zavelíš-li k útoku, podržím slečinku jako holoubě a pak sebou mrsknu do propasti, čímž se velice snadno vyhnou tvému mučení. Kamarádi mě pochopitelně budou následovat.“

„To by byla sebevražda,“ řekl Břetislav, „a to je smrtelný hřích. V pekelných plamenech bys tak skřípal svými žlutými tesáky, až by sis je vyvrátil z dásní!“

„Tvé křesťanské žvásty mě nedojmou!“ tvrdil drze Krutoš. „Kdyby nebylo nátlaku přemyslovských knížat, byli by Vršovci dodnes zbožnými pohany. Ale křesť z nás neučinil vaše otroky! Přes vaše zákazy se stále modlíme k vlastním bohům, vzýváme noční duchy a pořádáme reje nebožtíků s bohatou tombolou!“

„Jsem tebou hluboce znechucen,“ konstatoval Břetislav, „ačkoliv nemohu říci, že bych se dozvěděl něco nového a nečekaného. Když jsme s tátou diskutovali o vašem možném vyhubení, zvolili jsme mimořádně aktuální téma.“

„Čhtění je jedna věc, a možnost je věc druhá,“ děl Krutoš. „Stále mi totiž není jasné, co uděláš po naší smrti. Jak se srovnáš s Otou Bílým, který zahoří hněvem proti všem Čechům a učiní vše, aby svou sestru pomstil. Nečih si iluze, že bude dělat rozdíly mezi jednotlivými rody! A ty si myslíš, že se ubráníte sami? Ba ne, kamaráde, já ti povím, jak to

dopadne! Až markrabě vtrhne se svými vojsky do Čech, přijdete rádi s prosíkem za strejdou Kochanem a jako obvykle se spojíte s Vršovci! Nakonec budeš ještě rád, když se oženíš s Plesavou, jak to bylo původně sjednáno!“

„Než bych si vzal za ženu vršovskou flundru,“ burácel Břetislav, „stanu se raději poustevníkem a budu se bičovat jako ten zhrzený španělský rytíř!“

„Nesahej na čest vršovských dívek!“ vykulil oči Krutoš. „Protože s těmi se ty vaše buchty nedají vůbec srovnávat. Jsou poctivé až do řádné svatby a Plesava se navíc proslavila jako vědma!“

„Snad jako coura!“ opravil ho Břetislav. „Je nám totiž známo, že má intimní poměr s jinochem, který se jmenuje Cmrdoš!“

Krutoš se rozchechtal.

„Nejlepší vtip, jaký jsem kdy slyšel!“ křičel pobaveně. „Krasavice Plesava by se na toho trudovitého jelimánka ani nepodívala. On by se vůbec neodvážil vstoupit jí do cesty! Je to plachý, nanicovatý drnkálek na niněru, který neunesl meč a šípem netrefí stodolu!“

„Přesto byl schopen přijet tajně na Vyšehrad,“ culil se Břetislav, „a všechny vás prásknout! Je z vás nejchytřejší, ten trudovitý jelimánek! A bude to také on, kdo nám otevře zadní vrátka na Libic!“

„Lžeš!“ zakvičel Krutoš. „V řadách Vršovců nemůže být nikdo s tak podlým charakterem!“

„Ty mluv o charakteru!“ ušklíbl se Břetislav. „Ale pověz mi, odkud vím, že ten sklerotický šereda Kochan rozdělil dvě důležitá posláním mezi tebe a toho výtečníka Prkvoje!“

Krutoš se očividně zarazil. „Jestli je Cmrdoš zrádce,“ zasípal, „tedy mu vlastnoručně vyříznu jazyk a vydlobnu oči! Poslyš, bastarde, co ti nabízím! Necháš mi tu čtyři nejrychlejší koně...“

„Mluvíš zbytečně!“ okřikl ho Přemyslovec. „Doslechl jsem se, že myslíš na svatbu s Jitkou. Tu chuť si nech, kamaráde, zajít! V žádném případě nedovolím, abys mi s ní odjel. Protože připouštím, že je v tvé moci poněkud mi zkomplikovat život, nabízím ti tohle: Necháš sestru markraběte na pokoji a odjedeš na vršovských koních holdovat svým ukrutnostem. Dám ti své slovo, že tě nebudeme stíhat a dovolíme vám vrátit se ke Kochanovi na Libici!“

Krutoš se obrátil k Vršovcům. „Věří někdo z mých přátel slibům přemyslovského bastarda?“ otázel se. „Myslí si alespoň jeden můj druh, že by tento špinavec splnil svůj slib?“

„Nevěříme!“ zadeklamovali Vršovci. „Neskočíme Přemyslovcům na špek!“

„Tady to slyšíš!“ řekl spokojeně Krutoš. „Takovou pověst jste si vybudovali! Ale abys věděl, já už o Jitku nestojím! Jde mi opravdu jen o to, potrestat toho zrádce Cmrdoše! Pustíš-li nás a zjistíme-li, že nás nepronásleduješ, zanecháme ti tvou nevěstu na cestě na nějakém bezpečném místě! To ti zase já svatosvatě slíbím a jako svědky povolám všechny pohanské bohy!“

„Vytí vlka má větší cenu než tvé svatosvaté přísahy!“ hřímál Přemyslovec, „a běda celému tvému ukoptěnému nemytému rodu, jestli se mi nepodrobíš!“

„Slovo Vršovce má větší cenu než všechny zákony Přemyslovců,“ spustil Krutoš téměř důstojně, ale v této situaci se dopustil osudné chyby. Začal gestikulovat a zapomněl na svůj původní záměr. Jakmile Jitka zjistila, že ji na bělostném krčku nešmírá obrovská kudla, rozhodla se jednat. Krutoš podcenil její schopnost obrany a těžce na to doplatil.

Zajatkyne využila chvilkové nepozornosti vršovského vůdce a prudce do něho strčila oběma rukama. Další květnatou větu už Krutoš nedokončil, protože se zapotácel, ztratil rovnováhu a v příští sekundě už se řítit dolů do propasti. V té chvíli začal jednat i Břetislav se svými chlapci, jako smečka vlků se vrhli na vyděšené Vršovce, překonali jejich slabý odpor a dovedně je spoutali.

Pak se Břetislav obrátil k Jitce. „Bylo to perfektní!“ pochválil ji. „Zřejmě se staneš miláčkem národa!“

Jitka se podívala na dno propasti, kde ležel mrtvý Krutoš. „Měl něco do sebe,“ připustila, „ale celkově mi nevyhovoval.“

„No, už to má za sebou,“ konstatoval Břetislav. „Mladý může, starý musí. Vzal to zkrátka. To jeho kamarádi dopadnou hůř. Až si trochu odpočineme, budeme je mučit. Nebude ti to proti mysli?“

„Ani bych neřekla,“ pokrčila rameny Jitka. „Mučení je velice zábavné a vzrušující. Jenom se nesmí příliš odbývat!“

„My ho dovedeme vychutnat!“ ujistoval ji Břetislav. „Určitě budeš spokojena!“

K mučení Vršovců však toho dne nedošlo. Zasloužil se o to Arnold Ucho, který v čele franckého stíhacího oddílu dorazil na místo střetnutí. Seznámil se se všemi okolnostmi a netajil se tím, že je spokojen.

„O jedno tě však musím požádat,“ řekl Břetislavovi, „i když vím, že ti to bude proti mysli. Potřebuji tvé zajatce!“

„Vyloučeno!“ zlobil se Břetislav. „Už jsem slíbil Jitce, že je budeme odborně mučit!“

„Nemůžeme se vrátit do Svinibrodu s prázdnou,“ vysvětloval Ucho, „a veřejná poprava zajatých Čechů bude dokumentovat tvrdost a úpornost boje, který jsme svedli o Jitčinu záchranu. O tom, že si Vršovci přijdou na své, můžeš být ujistěn, urežeme jim nosy, uši i končetiny. Vše za asistence četného publika, které se bude vysmívat jejich utrpení. Pomůže to i tobě, protože verze o divokém, nesmlouvavém zápasu, který jsi svedl s Franky, se ti bude určitě hodit.“

Veřejné mínění budeš mít jednoznačně na své straně. Jak jistě víš, národ miluje hrdiny, ale nemá rád intrikány. Proto se musíme oba zajistit proti jakémukoliv podezření. Já potřebuji pár obětí a ty zase několik mučedníků, jejichž krutá smrt jenom zvýší tvou slávu!“

Břetislav jen velice nerad souhlasil a Jitka se netajila svým odporem k franckému strategovi.

„Jak ses tu objevil!“ zasyčela, „věděla jsem, že mi, jako obvykle, pokazíš zábavu! Škoda, že nestojíš poněkud blíže propasti! Docela ráda bych si na tobě smlsla!“

„Člověk nesmí příliš často podléhat okamžitým náladám a impulsům!“ poučil ji Ucho. „Budeš kněžnou v úctyhodném státě s velkou budoucností, a tak je na čase učit se vznešeně imponující rozvaze velmožů!“

„To, že budu českou kněžnou, ušklíbala se, „mi alespoň zaručí, že tě už v životě neuvidím!“

„Na to bys neměla příliš spoléhat!“ mínil. „Neboť pevně věřím, že vztahy našich říší budou vřelé, přátelské a srdečné!“

„Konec státnických úvah,“ přerušil je Břetislav, „teď je čas na oslavy a radovánky! Rozděláme oheň, upečeme si nějakou zvěřinu a napijeme se medoviny!“

Družina zajásala. Chyběl jen Meldoš, který na nejrychlejším koni odjel do Čech zvěstovat radostnou zprávu o velikém a slavném vítězství.

„Rádi přijímáme pozvání,“ řekl Ucho, „ale něco musím rovněž vybavit, abych si nepřipadal jako necita a surovec. Pošlu jednoho jezdce na zpáteční cestu, aby sundal z větve jistého vzdělaného Španěla!“

20. DOMA JE DOMA!

Meldoš byl poslem nejen spolehlivým, ale také výřečným. Jeho obrazotvornost si nezadala s básníky a nechyběl mu ani smysl pro vypjaté dramatické situace. Celý Vyšehrad mu naslouchal s otevřenými ústy a potom všichni velebili Břetislavovu statečnost, která pozbývala lidských dimenzí a konkurovala bytostem nadpozemským.

Kníže Oldřich dojetím slzel. „Já věděl, že to ten kluk dokáže!“ vykřikoval blaženě. „Statečný je po mně, čistotný po matce a státnickou prozíravost má snad po samotném Přemyslu Oráčovi! No, tomu říkám výkon! Jak jsi to povídal, Meldoš? Rozťal mečem řetěz u klášterní brány, přemohl strážu, vytáhl poděšenou Jitku k sobě na koně a už uháněl ze Svinibrodu! Tak to bylo, vid', Meldoš!?“

„Přesně tak,“ souhlasil Meldoš. „Dvě stovky zuřivých Franků si ani nebrnkly!“

„No prosím!“ zajásal kníže. „Takový je můj syn Břetislav! Musíme mu připravit nadšené přivítání! Všichni se musí radovat, jako když se veliký vojevůdce vrací z vítězné války!“

„To zvládneme!“ ozval se zbrojnoš Marek. „Křesina už skládá oslavnou píseň, mužům jsem přikázal umýt si uši a ženy se ozdobí náhrdelníky!“

„Správně,“ souhlasil Oldřich. „Ale já jako kníže se taky musím ukázat! Na paměť slavného návratu mého syna položím základní kámen na místo, kde bude stát sázavský klášter!“

„Ženský nebo mužský?“ zeptal se Marek.

„Samozřejmě mužský!“ řekl Oldřich. „A poustevník Prokop v něm bude prvním opatem!“

„Ten si to zaslouží!“ konstatoval zbrojnoš. A co takhle amnestii, tu nevyhlásíš? Poslal bych několik chlapců do Lysé...“

„Chlapce pošli,“ souhlasil kníže, „ale brácha v lapáku zůstane! Ať mu dají deku navíc a mohou mu přilepšit na stravě. Medoviny může vypít, kolik snese. Ale tady by mi vadil. Ve chvílích pro vlast tak radostných by šátral po komnatách a dojatě blekotal!“

Nehledě na to, že není třeba připomínat lidem jeho právo na knížecí stolec!“

„Jak myslíš,“ děl Marek. „Můj brácha to není!“

„Milý příteli,“ obrátil se na něj Oldřich, „jestli jsem si tě pro něco vážil, tedy proto, žes nebyl nikdy sentimentální. Na stará kolena začínáš povážlivě dětinstět!“

„To byla chvilková slabost!“ omlouval se Marek. „Už letím organizovat to slavné Břetislavovo přivítání!“

„Ať to všechno klapne!“ volal za ním kníže, „jinak tě posadím v Lysé vedle Jaromíra!“

Ale šlo o zbytečné obavy i výhrůžky, protože Břetislavova družina byla vřele přijata i bez aktivity pořadatele. Jitčin únos z kláštera bylo chutné sousto, které by nikdo nedokázal zkonzumovat někde v ústraní. Břetislav byl hrdinou dne, jeho družina se stala zlatými vyšehradskými jezdci a úplně každý Pražák chtěl na vlastní oči spatřit Jitku. Francká princezna se stala šlágrelem sezóny a všichni o ní překotně mluvili, při čemž jim oči planuly vzrušením. Byli zvědaví, jak vypadá ta ctnostná panna, kterou její bratr uvěznil v chladné klášterní kobce, z níž by do smrti nevyšla, nebýt chrabrého Břetislava. Spontánní a bouřlivé ovace byly zaručeny.

Největší trému měl pěvec Křesina. „Je to má životní příležitost,“ říkal všem okolo, „ale necítím se docela fit. Složil jsem překrásnou píseň s dlouhým zpěvným refrénem. Je v tom něha mladistvého citu, ale i bojovnost a odvaha. Mohl bych s tím směle obeslat jakoukoliv soutěž populárních písní. Byl bych spokojen, kdyby mě nějak neškrabalo v krku. Nějaká infekce nebo co. Jestli nevytáhnu to tříčárkované cé, které jsem si předepsal, tak skočím z vyšehradské skály přímo do Vltavy. Voda se zavře nad mou hanbou a obecnost na mne právem zapomene!“

Lidé ho utěšovali, dodávali mu sebedůvěru, ale Křesina trval na svém. Jedl cibuli s medem, ustavičně významně pokašlával a vyražel ze sebe hladové tóny. Jeho proslulé hrdlo bylo sešněrováno trémou.

Naštěstí nebylo třeba dlouho čekat. Za nesmírného jásotu, bubnování, pískání píšťal a drnkání na vše, co mělo struny, vjela Břetislavova družina na Vyšehrad. Plačící milenky rozevíraly roztoužené náruče, zbrojnoši tloukli plochými meči do dřevěných stěn, koně ržáli a plašili se, vyděšení psi zalézali do nejdleších koutů a všechno živé natahovalo krky k hrdinskému průvodu.

Břetislav vzal Jitku před sebou a ta se příjemně usmívala, kynula a vůbec se snažila učinit na své budoucí poddané ten nejlepší dojem, což se jí také podařilo.

„Podívejte, ten něžný neviný kvíteček!“ byli okouzlení Pražané, „nebylo by škoda nechat ji uschnout v syrovém franckém klášteře!“

„Bude Břetislavovi dobrou ženou!“ tipovali jiní. „Je krásná a cudná, ale on si ji zaslouží. Je to krok, který naši říši proslaví široko daleko!“

A znovu se všude rozléhal neutuchající jásot. Když posléze přece jen poněkud utichl, zapěl Křesina svou překrásnou píseň na uvítání slavných snoubenců, tříčárkové cé mu vyšlo na jedničku s hvězdičkou a všichni přítomní se nad tou krásou dojetím rozslzeli. Jenomže všeho moc škodí, slzy jsou projevem lidské slabosti, a tak drsní chlapi a po nich všichni ostatní začali prahnout po něčem ostřejším.

Pak si holky rozebraly Břetislavovy mládence a pro oslavované snoubence nastalo další kolo radovánek, tentokrát s vyloučením veřejnosti, která celkem bez reptání Jitku oželela, jelikož dostala medovinu.

I kníže Oldřich byl dojat jako málokdy. Prsa se mu dmula pýchou a vousy se mu ježily nadšením. Dokonce ho přestával bolet palec u nohy, což svědčilo o tom, že i zlá podagra ustupuje před nesmírnou radostí.

„Děti!“ zavzlykal kníže. „Tohle je nejkrásnější den mého života! Vážím si ho víc než dne, kdy jsem dosedl na knížecí stolec, protože dnes jsem nemusel nikomu z rodiny nechat vypálit oči! To je opravdu nádherný pocit! A ty jsi, Jituško, opravdu moc hezká holka! Dobře sis vybral, Břetislave, to se musí uznat!“

„Dělal jsem, co jsem mohl,“ odvětil skromně Břetislav, „a splnil jsem svou povinnost. Ale jsem rád, že jsem už zase doma!“

„Všude dobře - doma nejlíp,“ řekl rozšafně Oldřich. „Jen jestli se Jitušce nebude u nás stýskat!“

„Po bráchovi rozhodně ne!“ prohlásila budoucí kněžna. „A s Arnoldem Uchem bych se nejraději nesetkala do konce života! Ale on, jak to vypadá, se těší na časté návštěvy!“

„Na co se člověk těší, toho se mu zhusta nedostává,“ pravil moudře kníže. „Já jsem chtěl mít dvanáct synů a zmohl jsem se pouze na jednoho. I když přiznávám, že se mi mimořádně povedl!“

„No - a co svatba?“ zeptal se prakticky Břetislav. „Předpokládám, že bude na Vyšehradě!“

Oldřich zavrtěl hlavou. „Už jsem ji vyjednal v Olomouci,“ řekl, „a sám se ji nezúčastním. Musím být, stejně jako Ota Bílý, postaven před hotovou věc. Český kníže nemůže schvalovat takovou do nebes volající ohavnost, jako je únos z kláštera! Odpustím vám teprve jako manželům a dodatečně to pořádně oslavíme!“

„Stárneš,“ konstatoval Břetislav. „Bývaly doby, kdy jsi na lidské řeči tolik nedal! A ani si nemůžeš stěžovat, žeš na to příliš doplatil!“

„Doplatili jiní,“ upozornil ho otec. „Například strejček Jaromír. Teď mě například mrzí, že mu nemohu ukázat tvou spanilou snoubenku!“

„Půjďme se za ním podívat!“ řekl Břetislav. „Jistě nám poskytne nějakou cennou radu. A ty bys měl jet s námi!“

„Ani nápad!“ zamračil se Oldřich. „Jednak si nechci připomínat své dravé mládí a jednak mám spoustu práce. Na sklonku své vlády se musím prezentovat jako zbožný a tvořivý panovník. Rozhodl jsem se například vybudovat na Sázavě klášter. Tomu svinibrodskému se samozřejmě nevyrovná a taky nebude koho odtud unášet. Šéfovat to bude Prokop.“

„Dobrá volba,“ pochválil ho Břetislav. „V Praze bych toho krotitele ďáblů nechtěl.“

„Vůbec musím dát tu naši říši do pořádku, než vám předám vládu,“ řekl kníže. „Chci, abyste začali s čistým stolem.“

„Takže bys měl konečně vyhubit Vršovce!“ připomenul mu syn. „Je opravdu nejvyšší čas!“

„No vidíš a právě o tomhle teď nejsem docela přesvědčen,“ vzdychl Oldřich. „I když bych je všechny docela rád viděl pod drnem. Ale považ, že Vršovci jsou znamenití vojáci a nikdy neodmítli bojovat po boku českého knížete! Ty, jak tě znám, za pecí sedět nebudeš, zvláště když máš knížecí stolec jistý a markrabě francký, jakožto tvůj švagr, ti sotva vpadne do zad! Já bych tu likvidaci Vršovců přinejmenším odložil!“

„Pořád samé ohledy,“ zlobil se Břetislav, „ústupky a vyjednávání. Ještě nevládnou a už se mi to začíná zajídat!“

Oldřich se chápavě zachechtal. „Vyskakovat sis mohl,“ pravil, „když jsi neměl co ztratit. Jako bastard, kterému se kdekdo posmíval, jsi musel být odvážný a tlouci kolem sebe hlava nehlava. Ale teď budeš kníže a Čechy nejsou bezvýznamná země. Tvá krásná žena ti dá jistě syna a tvou povinností bude odevzdat mu jednu vládu nad zemí, která bude v lepším stavu, než v jakém jsi ji dostal. Do takového plánu, jak jistě uznáš, se nehodí rodové války a místní dobrodružství!“

„A co tomu říkáš ty?“ obrátil se Břetislav na Jitku. „Máš stejný názor jako otec?“

„Mne se, Břěťo, neptej,“ odpověděla Jitka. „Já jsem ráda, že budu konečně pod čepcem!“

21. DOZVUKY VELKÉHO ČINU

Od slavné svatby Břetislava s Jitkou, která nadchla, ba uchvátila celou Olomouc včetně širokého okolí, uplynuly čtyři roky a tu dobu nelze nazvat jinak než provizóriem. Oslavovaný rek zůstal trčet na Moravě, protože tatík Oldřich mu stále odmítal udělit oficiální odpuštění.

„Morava je krásná,“ dal se slyšet kníže, „a lid je tam srdečný. Člověk, který k ní přilne, zjemní a esteticky dozraje. Právě toho má Břetislav zapotřebí. Kdybych ho měl vedle sebe na Vyšehradě, mohlo by se přihodit ledacos nepěkného. Synáček by třeba zapomněl, že trpělivost přináší růže, a kdoví, co by z toho vzešlo. Už jsme měli na knížecím stolci bratrovraha a teď by k němu mohl přibýt otcovrah. K takovým koncům to nesmí v Čechách dospět!“

Břetislav tyto argumenty celkem uznával a alespoň navenek se zdálo, že je spokojený. Miloval svou krásnou, urozenou ženu, zplodil s ní prozatím tři syny, Spytihněva, Vratislava a Konráda, a ve volných chvílích popíjel v moravských křemách se svou věrnou družinou proslavené nápoje. Ovšem s mírou. Nemínil dopadnout jako nešťastník Vladivoj, který před třiceti léty seděl na knížecím stolci pouze osm měsíců, jelikož se upil k smrti. Byla to taková ostuda, že se na ni všichni snažili zapomenout, a ani senzacechtiví kronikáři se jí příliš nezabývali. Na tomto pokleslém satrapovi lidem zřejmě ani nevadilo, že hodně pil, ale že tak neuvěřitelně málo vydržel.

Jestliže opěvovaný hrdina Břetislav svůj úděl dočasné nečinnosti jakžtakž snášel, markrabě francký Oto Bílý byl jako na jehlách.

„Cožpak mám na švagrovu pomoc čekat celé věky?“ soptil. „To je tak složité, chopit se vlády v Čechách a vrznout starého nemocného otce do žaláře? Jenomže mladý pán si zřejmě zamiloval rodinné pohodlí a dává si pěkně na čas!“

Nelze se tudíž divit, že se za Břetislavem na Moravu vypravil sám osvědčený emisar Francké říše Arnold Ucho, aby zde

tlumočil šéfovi nevůli. Jako kazatel si ovšem nepočínal. Vzdal hold líbezné Moravě i krásné Olomouci a rozplýval se vřídlostí, když se střetl s vznešenou Jitkou, která po dětech značně přibrala. „Jsou jako andílci!“ pohládl Ucho Břetislavovy synky po rozčepýřených hlavičkách a představoval si, jak si asi budou tihle rozkošní pacholíci za pár let navzájem vypichovat oči nebo jinak se mrzáčit, aby si proklestili cestu na knížecí stolec. A to už Jitka byla znovu těhotná!“

„Rodina je základ státu,“ konstatoval posléze emisar, „ale českému knížectví rozhodně neprospívá, když si lebedí a zahnívá v závětví. Tak to aspoň vidí Ota Bílý, markrabě francký. Jeho záměry rozšířit naši civilizaci o další polopohanská území neslábnu, ba právě naopak. Jenomže, marná sláva, nedostává se mu statečných a neohrožených vojáků, kteří by vznešené cíle rychle uskutečnili. Pomoc Čechů, s nimiž je nyní pokrevně spřízněn, nestojí za řeč. Přitom právě na ně nejvíc spoléhal!“

„Proč se tváříš tak vyčítavě?“ otázal se Břetislav. „Jsem snad já český kníže? Nejsem! Flinkám se po Moravě od ničeho k ničemu a do vývoje evropské politiky raději nezasahuji. Dvakrát nebo třikrát jsem švagrovi píchnul, ale přiznávám, že to nebylo nic světoborného. Nemám dost vojáků a s tím se dá těžko něco dělat. Chodil jsem od dvorce k dvorci s konopnou oprátkou v ruce a vyhrožoval adeptům vojenského řemesla smrtí, ale to bylo jen východisko z nouze, které nepřineslo žádný užitek. Ze sedláka a zeměhryze vojáka neuděláš! Voják musí toužit po bitvě víc než chlap po ženské. Teprve potom je schopen hrdinství. V Čechách je chrabrých mladíků habaděj, spousta z nich jsou Kochanovi Vršovci, ale jak se mám s nimi domluvit? Podléhají tatíčkovi Oldřichovi, který se dal na stavění klášterů a osvětových zařízení. Ucho chápal přikývl.

„Jenomže takhle to věčně zůstat nemůže,“ řekl. „Ota Bílý má jenom jedny nervy a ani ty nejsou té nejlepší kvality. Zuří a domnívá se, že vám, Čechům, naletěl. Ono to taky tak vypadá. Markraběcí sestra ti plodí syny jako na běžícím pásu a ty nejsi schopen zorganizovat pořádný vojenský oddíl!“

„A jak to mám podle tebe udělat?“ otázal se nakvašeně Břetislav. „Švagr se nikdy netajil svou nechutí k Čechům pro jejich vulgárnost a divoké způsoby. Doufám, že na mně nežádá, abych v duchu nechutných tradic, jimž se škodolibě vysmívá, zlikvidoval právoplatného českého knížete Oldřicha! Svého milovaného otce!“

„Likvidace je příliš silné slovo,“ chlácholil do Ucho. „A o něčem tak drastickém nemůže být ani řeč. Nehleď k tomu, že bys přišel o reputaci, kterou sis v českém národě získal únosem Jitky z kláštera. Válečník, jakým ses ukázal, nemá právo zaknět mezi olomouckými syrečky! Potřebuješ k své seberealizaci vítěznou bitvu, pach krve, třesk mečů a ržání koní. Nyní jsi v nejlepší formě, ale co za několik let? Ani tobě se nevyhnou nepříjemné choroby, které navštívily v tak hojně míře tvého otce. Pokud máš v sobě špetku zdravé ctižádosti, musíš se okamžitě rozhodnout a jednat!“ Břetislav se nedokázal ovládnout natolik, aby neotevřel ústa.

„Tak co mi vlastně navrhuješ?“ vybafl podrážděně. „Tvá slova plynou jako řeka v údolí, ale nemohu v nich najít žádný smysl. Na jedné straně uznáváš, že by ode mne nebylo pěkné, kdybych staříčkému otci zakroutil krkem, a na druhé straně tvrdíš, že mám jednat. To vypadá, jako bys ty sám neměl všech pět pohromadě!“

„Jednat neznamená vraždit!“ upozornil ho s úsměvem Arnold, „a tím méně pak vetřelého, nemocného otce. Mám však na mysli něco zcela jiného. Je všeobecně známo, že český kníže Oldřich uchvátil 12. dubna 1012 moc na úkor svého staršího bratra Jaromíra. Pomáhal mu při tom Jindřich II., ale to v této chvíli není podstatné. Daleko důležitější je, že dosud žije muž, který má na knížecí stolec nezanedbatelné právo. Tvůj strýc Jaromír.“

„No a co?“ podivil se Břetislav. „Je ještě starší a zdecimovanější než můj otec. Navíc je úplně slepý. Vůbec nechápu, proč sis na něj vzpomněl.“

„Protože Jaromír má morální právo svrhnout Oldřicha!“ řekl Ucho. Tentokrát zcela bez úsměvu. „Je to dokonce jeho svatá povinnost. Zbaví svého bratra vlády nad českou říší, a protože vzhledem k svým těžkým neduhům nemůže sám panovat, prohlásí tě veřejně vládcem.“

Břetislav pochybovačně zavrtěl hlavou.

„To bys toho chtěl od strejčka moc,“ řekl. „Jestliže je něčeho schopen, tedy nanejvýš dobré rady. Ale že by se na stará kolena odhodlal k převratu, to absolutně nepřipadá v úvahu.“

„Sám od sebe by to jistě neučinil,“ připustil Ucho, „a dokonce by se k tomu sotva odhodlal, kdybychom ho k tomu přemlouvali my. Ale tebe má upřímně rád a nebude váhat, když ho požádáš o pomoc.“

„To nemyslíš vážně!“ zasmušil se Břetislav. „Já, hrdina, opěvovaný řadou obdivných písní, mám prosit o pomoc slepého starce, který už jedenadvacet let neopustil svou celu?“

„Jenom se nenaparuji!“ napomenul ho Arnold. „Velkým mužům odjakživa nejvíc slušela skromnost a ty sám dobře víš, že s tím hrdinstvím to mnohdy bývá všelijaké. Nyní je zkrátka nezbytné přesvědčit Jaromíra, že je nutné, aby se konečně projevil jako muž činu. Nikdo jiný než ty ho nepřesvědčí, a proto si myslím, že je na čase, abys neprodleně vyrazil do Lysé! Pochopitelně s celou svou družinou.“

Břetislav chvíli přemýšlel.

„Je to trochu káň!“ zahučel. „Už jsem si zvykl na poklidné lenošení a najednou přijdeš ty s takovými podivnými nápady. No ale, strejda se má občas navštívit, to je zase svatá pravda.“ Jitka ovšem tento názor nesdílela. Byla přesvědčena, že Ucho chce Břetislava zatáhnout do nějakého velice nečistého podniky, jak už je jeho dlouholetým zvykem.

„Pro samé intriky se ten kluzký úhoř ani neoženil,“ hartusila, „a jediné, na co dovede myslet, jsou územní zisky pro Franckou říši. Takového mizeru je nejrozumnější vyprovodit rychle ze dveří!“

Na tom sice něco bylo, ale Břetislav, rváč tělem i duší, se nenarodil pro nějaké vojenské přístipkaření a paběrkování cizí slávy. Vidinu knížecího stolce měl ustavičně před očima a nic ho tak neděsilo jako představa, že náhle zemře dřív, než na něj dosedne. Také měl v úmyslu prosadit se jako chrabrý vojevůdce a k takovému cíli, marná sláva, je třeba mít za sebou silný, všeho schopný vojenský oddíl. Proto také posléze na naléhání Arnolda Ucha souhlasně přikývl. Nicméně

si Jitka vymínila, že Ucho zůstane v Olomouci jako rukojmí a v případě ztroskotání akce ona franckého emisara vlastnoručně vykleští. Pak už se události, důležité pro český stát, daly rychle do pohybu. Během čtyřiařidvaceti hodin dorazila Břetislavova družina do Lysé. Měla štěstí, protože slepý kmet Jaromír byl ve výtečné formě.

„Vítej, synovče!“ zajásal, sotva Břetislav otevřel dveře cely. „Už jsem si začínal myslet, že jsi na starého strejčka zapomněl! Nebylo by ani divu! O tvém svinibrodském triumfu se zpívají hity a zdá se, že nad tebe není slavnějšího Přemyslovce! Jen je škoda, že už čtyři roky trčíš někde na letním bytě!“

„Právě proto jsem přišel,“ řekl Břetislav. „Přeji svému otci, aby se dožil sta let, ale na druhé straně si myslím, že se na knížecím stolci roztahuje příliš dlouho!“

„Ba ba,“ souhlasil s úsměvem Jaromír. „Utíká to, utíká. Mne se Olda zbavil v dubnu dvanáctého, roku a už máme podzim třiatřicet! Jednadvacet let vydržel vládnout bez přerušení, to už je v dnešní neklidné době výkon! Jenže lidem ani pánubohu se to nemůže líbit!“

„Je na čase, aby odešel na zasloužený odpočinek,“ děl Břetislav, „ale jak ho znám, sám od sebe to neudělá. Měl by k tomu být donucen.“

„Jistě,“ přikývl strýc. „A tobě se k tomu nucení samotnému nechce. Ani se ti nedivím. Stal ses tím, o kterém se mluví, a nerad by sis pošramotil pověst. Takže už bys měl vyklopit, co vlastně máš za lubem!“

„Řekl jsem si,“ oznámil mu synovec, „že je právě nyní velice vhodné, abychom dali vztahy v naší rodině do pořádku.“

„Kdybys byl mladý a statný jako ty, to by bylo něco jiného.“

„No právě!“ řekl Břetislav. „Proto jsem přece tady. Kvůli čemu jinému se plahočím z Olomouce do Lysé? Jde přece o to, abys nás zbavil Oldřicha a potom s veškerou pompou předal vládu mně!“

„To ti to trvalo!“ zachechtal se stařec. „Ale se mnou jsi mohl mluvit přímo. Pro tebe já udělám cokoli na světě a tahle šaškárna může být docela zábavná.“

„Spravedlnost není šaškárna,“ upozornil ho synovec, „i když se děje formou rodinného puče. Je to zásadní akt nesmírného dosahu!“

„No dobrá,“ přikývl Jaromír, „já to tedy pro Evropu udělám. Doufám, že jste mi připravili nějaké slušné šaty. Olda by mi nikdy neprominul, kdybys ho svrhl v této ucourané košili!“ Toho se skutečně nemusel obávat. Knížecí háv byl již připraven a jeho honosnost daleko překonávala vše, co měl kdy Jaromír na sobě. Také kuň očekávající velmože nebyl žádná opelichaná herka, ale ladné zvíře té nejlepší rasy. Jako by si byl vědom důležitosti svého poslání, nedočkavě ržál a hrabal kopyty.

Leč slušelo se ještě rozloučit se s domácími.

„Bylo mi u vás dobře,“ řekl Jaromír žalářníku Radvojovi, „a všude váš podnik s radostí doporučím. Pokud se pamatuji, neměl jsem zapotřebí ani jednou použít knihy stížností.“

„Vaše spokojenost - moje radost,“ odvětil uctivě žalárník.

„Vždycky jsem razil zásadu, že věznice má být spíše kulturním zařízením... Ale ještě bych vás, můj pane a vládce, rád poprosil o pár vlídných slov pro svou dceru Liběnu. Stojí tu, chudinka, jak zmoklá slepice a pro samé slzy žalosti ani nevnímá, jak vám to kvádru báječně sluší.“

„Holka, nebreč,“ zahlaholil Jaromír. „To se ti hned tak nestane, aby ti utekl dědek nad hrobem! Ale já si přesto myslím, že naší lásce není ještě konec. Nevím, jak dalece budu vytižen a co všechno mě v té Praze čeká. Při nejbližší příležitosti si tě nechám přivést na hrad a prohlásím přede všemi, žeš má životní láska. Možná, že se s tebou i ožením!“

„To by zkomplikovalo situaci,“ vmísil se do loučení Břetislav.

„Jen žádné trvalé závazky! To bychom, strejdo, nebyli kamarádi!“

„Taky je možné,“ pokračoval Jaromír, „že znovu zavítám na Lysou. Kdyby k tomu došlo, nebudu to mít nikomu za zlé. Díky Radvojovi a jeho rodině jsem tady prožil nejhezčí léta svého života! Nikdy na ty krásné chvíle nezapomenu.“

Jaromírovi se zlomil hlas, Liběna hlasitě zaplakala a pozadu nezůstal ani starý žalárník.

„Dosti sentimentality, čekají nás závažné úkoly!“ prohlásil nedočkavý Břetislav. „Mládenci, vasaďte knížete do sedla!“ Stalo se a průvod konečně mohl opustit Lysou. Vyrázil ku Praze, kde prozatím nikdo neměl nejmenší tušení, k jakým závažným změnám v krátké době dojde.

Netušil to ani zpěvák Křesina, který seděl na své oblíbené pasece a zplna hrdla zpíval zbrusu novou píseň o bohabojném knížeti Oldřichovi, jenž založil k chvále Všemohoucího sázavský klášter.

Pochvaly od kolemjdoucích se však nedočkal. „Hej, Křesino,“ houkl na něho Břetislav. „Tenhle hit si můžeš strčit za klobouk! Opěvování společenských mrtvol tě neproslaví!“

Křesina otevřel překvapením ústa, ale Břetislav se svými druhy se nezdržoval. Měl jiné úkoly než vysvětlovat pěvci změny, které nastanou na scéně českého knížectví.

Vše bylo náležitě a svědomitě připraveno. „Musí to vyjít!“ tvrdil samolibě Břetislav. „Takový plán - to přece nemůže selhat! Využijeme momentu překvapení a vítězství bude naše!“

Tak se také stalo. Na příjezd Břetislavovy družiny by zřejmě Oldřichovi ozbrojenci patřičně reagovali. Měli poměrně přesné instrukce a díky značné početní převaze by si s nájezdníky snadno poradili. Jenomže v čele nečekané návštěvy nejel jen Oldřichův syn. Na koni se klínala majestátná, ba přímo velebná postava slepého Jaromíra, který v jedné ruce třímá meč a v druhé prapor.

„Ať žije kníže Jaromír!“ volali a skandovali Břetislavovi chlapci. „Ať žije jediný právoplatný kníže české země!“

Tento vstup do hlavního města vzbudil mimořádnou pozornost a sklídl zasloužený úspěch. Vojáci znervózňeli a pouze bezradně přihlíželi nezvyklému divadlu. Zato lid projevoval nesmírnou spokojenost nad tím, že se v Praze zase něco děje. Nakonec se přidali i ozbrojenci.

Mohutný povykující průvod bez nesnází dorazil až na vyšehradské nádvoří. Starý zbrojnoš Marek jediným pohledem odhadl vážnost situace. „Vítejte, vládci české říše!“ zahlaholil v ústretu prominentům. „Jsem připraven přijmout vaše rozkazy. Budou-li se vypalovat oči, rozdělám v kovárně oheň!“

„Potlač svou krutou iniciativu, starče,“ houkl na něho Břetislav, „jsme připraveni s tatíkem jednat v rukavičkách. Nikdo z nás mu nešlápně ani na kuří oko!“

Marek byl zjevně zklaman. Pokýval svou šedivou hlavou a mumlal cosi o neúčtě k starým tradicím a změkčilosti dnešní mládeže, která k ničemu kloudnému nevede. Jeho názory však nikomu nestály za konzultaci a nebyly vůbec vzaty na vědomí.

Prominenti, hodlající využít momentu překvapení, pronikli co nejrychleji do knížecích síní, aby znemožnili Oldřichovi případnou protiakci. Ten na to ovšem neměl ani pomyšlení. Trpěl nepříjemnou svědivostí, která ho soužila už druhý týden. Potíral si celé tělo jakýmsi páchnoucím lektvarem a v jednom kuse nevybíravě nadával. Když spatřil příchozí, kteří důstojně, ale také rozhodně vstoupili do jeho rezidence, pouze se ušklíbl. „Á, příbuzní se scházejí!“ procedil mezi zuby. „Na obzoru je opět jeden marod, který oživí stránky našich pozoruhodných dějin!“

„Drahý bratře!“ zvolal Jaromír. „Kdybych měl to štěstí a viděl tě, určitě bych řekl, že dobře vypadáš!“

„Rozhodně se, otče, mylíš,“ přidal se Břetislav, „počítáš-li s nějakou brutalitou. Chováme k tobě vřelé synovské a bratrské pocity. Především pak máme starost, aby sis na nepohodlném a tvrdém knížecím stolci příliš neotlačil své vetché a nemocné tělo.“

„Drahý Oldřichu!“ zvolal, jak nejlahodněji dovedl, Jaromír. „Konečně tě alespoň tuším! Nechtěl jsem svou návštěvu v Praze usměrnat, ale, žel, nemohl jsem ji ani odložit. Usoudil jsem, žeš patrně těžce nemocen, neboť tvá robustní vláda pozbyla svou obdivuhodnou dynamičnost. Doslechl jsem se, že se teď věnuješ spíše zájmové činnosti, což ti bylo odjakživa cizí. Přece jsi mne neuvěznil a neoslepil proto, abys zakládal kláštery?“

„K čemu ty výčitky, bratříčku?“ podivil se Oldřich. „Který zatracený Frank ti to napískal? Nebo se opravdu divíš, že se mi na stará kolena nechce válčit v cizích službách? Dokonce, abys věděl, se mi zprotivily války jako takové! Jsou k ničemu! Jeden se snaží, morduje, plení, rozšíří svou říši o pár mizerných korců, a co z toho vyplyne? Jeho syn, vnuk nebo v nejlepším případě pravnuk zase všechno rozfrcá a přijde i o to, co bylo jeho. Takhle to jde kolem dokola a člověk, zvláště když ho tisknou do kouta rozličné choroby, si jenom říká, proč vlastně se na tom bídším světě mátoží. Kdepak války! To když postavíš klášter, kostel nebo pěkný pevný hrad - to je něco jiného! Taková věcicka tady po tobě zůstane ještě po staletích. Až se jednou, třeba na konci tisíciletí, zeptá chlapec tatínka, kdo postavil sázavský klášter, odpoví mu otec, že tak učinil kníže Oldřich v roce 1032.“

„Když bude tatínek haprovat v dějepise,“ ušklíbl se Jaromír, „neřekne klukovi vůbec nic. Ale klidně se takovými představami můžeš na stará kolena utěšovat. Jiná věc ovšem je, že s takovými směšnými názory nelze v našem polobarbarském světě vládnout. A tím jsme také došli k samotné podstatě problému. Milý Oldřichu, přišli jsme tě svrhnout!“

„To mi bylo jasné, sotva jsem vás spatřil mezi dveřmi,“ řekl Oldřich. „Takže zbývá jen dorešit několik téměř zanedbatelných detailů. Například to, co se mnou uděláte?“

„Strejda Jaromír navrhuje mírné domácí vězení,“ informoval ho Břetislav, „a já s tím vcelku souhlasím. Taková útulná garsonka ve věži, odkud bys měl nádherný rozhled po krajině - to by jistě nebylo špatné!“

„Pokud bys ovšem dával přednost venkovu,“ přidal se slepec, „rád se za tebe přimluví u žalářníka Radvoje na Lysé. Je to šarantantní člověk a má roztomilou dceru.“

„Jiný návrh není, Břetislave?“ obrátil se Oldřich na syna. „Ve věži je chladno a o bratrovy odložené milenky nestojím!“ „Osobně bych ti doporučoval úrodnou Hanou,“ usmál se Břetislav. „Ujišťuji tě, že v takové Olomouci by ses ukousal nudou!“

„Jak vidíš, drahý Oldřichu,“ děl Jaromír, „máš spoustu možností. Jednu lepší než druhou a druhou lepší než třetí. Je na tobě, kterou z nich si vybereš. Popřípadě můžeš sám navrhnout nějakou další, pokud by ti lépe vyhovovala.“

„Jste opravdu velkorysí,“ byl dojat stále se drbající Oldřich, „a tak toho využiji. Jak už zde bylo řečeno, založil jsem na Sázavě klášter. Hezká stavba, skutečná dominanta malebné krajiny. Opat Prokop je nejen svatý muž, ale i znamenitý lékař, gerontolog evropské pověsti. Jeho masti proti svědivosti, revmatismu a rozličným nemocem stáří nemají konkurenci. Nemáte-li námitek, vznešení satrapové, rád dožiji zbytek svého vzrušujícího života v některé čistě vybílené klášterní cele.“

„Proč ne?“ pokrčil rameny Břetislav. „Je snad někdo proti?“

„Jsi přece jen lepší člověk než já, Oldi,“ děl zamyšleně Jaromír. „Máš hlubší povahu. Jdeš dobrovolně do kláštera, zatímco já, starý smilník, bych bez váhání dal přednost lapáku v Lysé s tou pěknou Radvojovou holčkou.“

Tato svůdná vyhlídka na Oldřicha nezapůsobila. Když ani Břetislav nevyslovil námitku, bylo definitivně rozhodnuto. Jeho odsun do sázavských hvozdů proběhl pak klidně, důstojně a bez většího vzrušení. Jaromír si tím udělal u lidí dobré oko, neboť dle mínění řady pozorovatelů měl plné právo nejen na knížecí stolec, ale i na pořádnou pomstu. Jeho velkorysé jednání bylo přijato jako příslib osvícené vlády.

Ale již nastal čas uskutečnit velkou slávu, ke které byly pozvány reprezentativní delegace ze všech českých rodů včetně Vršovců. Odehrála se v kostele svatého Jiří a dlouhá léta se o ní vykládalo jako o něčem, co Praha ještě nezažila. Nikdo, kdo měl alespoň náznak hudebního sluchu, nebyl osvobozen od provozování hudby. Úroveň byla pochopitelně různá. Vršovská kapela pod taktovkou Cmrdoše spíše hlučela než hrála, zatímco Těptíci překvapili Prahu nejen novými možnostmi píšťal, ale i odvážným použitím louten a niněr. Ze zpěváků je třeba vyzvednout nestora Křesinu, jehož rytmicky nenáročná skladba se záhy rozletěla po celých Čechách.

Všude panovala znamenitá nálada a tisícíhlavé davy obléhaly kostel svatého Jiří, kde se odehrával slavnostní ceremoniál.

Jaromír učinil gesto, kterým k sobě přivolával Břetislava. Ten se nedal dlouho přemlouvat a přikvačil za všeobecné pozornosti k strýci.

„Hle, můj milovaný synovec!“ představil ho celkem zbytečně kníže. „Hrdina, který unesl ze svinibrodského kláštera vznešenou Jitku a oženil se s ní. Bůh jím již třikrát požehnal a čtvrté dítě, jistě to bude zase syn, je na cestě. Břetislav - toť váš skutečný vládce. Vkládám rád a s nejsrdečnější ochotou do jeho rukou veškerou moc. Pokud si bude přát, rád mu poradím, ale zdá se mi, že toho zapotřebí nebude.“

„Drahý strýčku!“ vykřikl Břetislav přerývaným hlasem. „Dokud tvá ušlechtilá duše neodletí k Bohu všemohoucímu, budeš mozkem této říše. Já se pak stanu její mocnou paží, třímající meč, jímž zahubíme všechny nepřátele.“ Při těchto slovech se Kochan z rodu Vršovců zřetelně zachvěl a ani Prkvojovi, který ho na slavnost doprovázel, nebylo dvakrát do smíchu. Jinak se zdálo, že všichni jsou spokojeni, neboť s plným pochopením a zřejmým souhlasem přihlíželi, jak si strýc se synovcem navzájem vysekávají poklony. Boj byl slavně dobojován a vítězové měli i právo odpočívat. Právě tak jako Arnold Ucho, který v Olomouci prožíval chvíle hrůzy. Nyní ho však vzala na milost i vznešená Jitka.

A ještě něco. Když už se zdálo, že vše je naprosto jasné, nesporné a vykoumané, zkomplikoval to, alespoň na chvíli, starý nezmar Oldřich. Nějak se dal na Sázavě do pořádku, obklopil se svými věrnými druhy a zčistajasna se v plné slávě objevil v Praze. Zahnal Jaromíra zpátky do Lysé a také slávychtivý synáček jeho otcovskému hněvu raději uhnul.

Rozumně odejel do Olomouce, kde pokřtil svého čtvrtého syna Jaromíra.

Z mraku, který se tak nečekaně roztáhl nad Prahou, ale nepršelo. Oldřich krátce nato zemřel.

Jaromír už měl Prahy plné zuby (nebo spíše dásně) a rozhodl se trvale zůstat v Lysé u Liběny. Asi to neměl dělat, protože byl zavražděn způsobem, který už před několika léty naplánoval strejda Kochan. Vraha nikdy nikdo nevypátral a je otázkou, jestli se o to vůbec někdo snažil.

Břetislav tak stanul zcela sám a bez konkurence v čele českého knížectví. Zplodil pátého syna Otu a měl radost, že se všichni chlapi mají čile k světu a navzájem si radostně vyrážejí mléčné zoubky. Nad těmito dětskými hrami se shovívavě usmívala i vznešená Jitka, čehož později, po Břetislavově smrti, jistě litovala.

Skutečné boje synků o knížecí stolec už totiž tak nevinné nebyly. Ale to už je docela jiná historie, i když i ona vlastně začala slavným svinibrodským únosem.

Konec druhé knihy z edice SEXHUMOR spisovatele Miloslava Švandrlíka...